

STORTINGET

Innst. 577 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:6 (2020–2021)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighete- nes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken

Til Stortinget

1. Sammendrag

Alexander L. Kielland var en flyttbar boreplattform som ble brukt som boligplattform på Ekofiskfeltet i Nordsjøen. 27. mars 1980 ble ett av plattformens fem bein revet av i høy sjø, og plattformen kantret i løpet av 20 minutter. Av 212 personer om bord omkom 123. Ulykken regnes som den største industriulykken som har skjedd i Norge. Regjeringen satte ned en granskingskommisjon dagen etter ulykken. Politiet etterforsket også ulykken, og granskingskommisjonen og politiet samarbeidet om å innhente informasjon. Kommisjonens rapport ble offentliggjort i mars 1981 (NOU 1981:11).

Kommisjonen konkluderte med at ulykken skyldtes et utmattingsbrudd i et støttestag til et av plattformens bein. Utmattingsbruddet var forårsaket av en feil under planleggingen og byggingen av plattformen, ifølge kommisjonen. For å finne flere omkomne og for å få mer informasjon om årsakene til ulykken ble plattformen snudd i 1983. Da gjennomførte kommisjonen nye undersøkelser og ga en tilleggsuttalelse. Senere samme år ble plattformen senket i Nedstrandsfjorden.

Kielland-nettverket, som representerer mange av de overlevende og etterlatte, har arbeidet for å få en ny gransking av ulykken. I april 2019 møtte representanter fra nettverket kontroll- og konstitusjonskomiteen for å

drøfte muligheten for en ny gransking. Komiteen uttalte at «[d]et er nedlagt et betydelig arbeid i å undersøke årsaker til hendelsen, men det hevdes at det fortsatt er enkeltmomenter i sakskomplekset som det kan reises spørsmål ved». Etter grundige vurderinger kom komiteen fram til at den ikke ville anbefale at det nedsettes en stortingsoppnevnt granskingskommisjon med hjemmel i Stortingets forretningsorden. På bakgrunn av dette fremmet komiteen forslag om at Stortinget i plenum skulle pålegge Riksrevisjonen å undersøke saken. Stortinget har derfor – 19. juni 2019 i vedtak 634, jf. Innst. 411 S (2018–2019) – bedt Riksrevisjonen om å undersøke hvordan myndighetene har ivaretatt sitt ansvar i forbindelse med ulykken med Alexander L. Kielland-plattformen 27. mars 1980, når det gjelder:

- gransking og klargjøring av årsakene til at Alexander L. Kielland-ulykken inntraff, og om granskningen har kartlagt ansvarsforholdene rundt ulykken tilstrekkelig
- oppfølging av anbefalinger fra granskingsarbeidet, herunder implementering av tiltak for å forebygge og forhindre nye ulykker
- oppfølging av de etterlatte og overlevende

Undersøkelsen har blant annet tatt utgangspunkt i følgende vedtak og forutsetninger fra Stortinget:

- prinsippet om at petroleumsvirksomheten skal drives på en forsvarlig måte, og at myndighetene har adgang til å føre tilsyn med dette, jf. Innst. S. nr. 90 (1965–66), Ot.prp. nr. 72 (1982–83) Lov om petroleumsvirksomhet og petroleumsloven
- arbeidsmiljøloven, som med noen unntak ble gjort gjeldende for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel fra 1977, jf. Innst. O. nr. 10 (1976–77)

- sjøloven av 1893 og forskrifter om undersøkelseskommisjoner
- St.meld. nr. 67 (1981–82) Ulykken med plattformen «Alexander L. Kielland», jf. Innst. S. nr. 157 (1983–84)

Rapporten ble forelagt Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Olje- og energidepartementet ved brev 16. november 2020. Departementene har i brev i perioden 27. november til 15. desember 2020 gitt noen få kommentarer som er innarbeidet i rapporten og i Riksrevisjonens dokument.

Forvaltningsrevisjonsrapporten, oversendingsbrevet fra riksrevisorkollegiet til Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet 23. januar 2021 og svarene fra statsrådene i perioden 3. februar til 6. februar 2021 følger som vedlegg til Dokument 3:6 (2020–2021).

1.1 Konklusjoner

- Det er ikke grunnlag for å gjennomføre en ny gransking av Alexander L. Kielland-ulykken.
- Myndighetene gjorde en grundig jobb med å klargjøre årsakene til ulykken, men enkelte svakheter kan ha bidratt til å svekke tilliten til granskningen.
- Ansvarsforholdene rundt ulykken ble ikke fullstendig kartlagt.
- Myndighetene har fulgt opp anbefalingene fra granskningen.
- De etterlatte fikk ikke oppfølging, og oppfølgingen av de overlevende var ikke god nok.

1.2 Utdyping av konklusjoner

1.2.1 *Det er ikke grunnlag for å gjennomføre en ny gransking av Alexander L. Kielland-ulykken*

Alexander L. Kielland-ulykken var en tragisk ulykke som mange fortsatt er sterkt berørt av. Undersøkelsen viser at 82 pst. av de overlevende og 64 pst. av de etterlatte har liten eller ingen tillit til granskningen. Riksrevisjonen har stor forståelse for at det er viktig å få svar på spørsmålene som er stilt etter ulykken. Etter en samlet vurdering mener Riksrevisjonen likevel at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking. Selv om Riksrevisjonen har funnet noen svakheter i granskningen, er ikke disse betydelige nok til å trekke granskingskommisjonens hovedkonklusjon om årsaken til ulykken i tvil.

Riksrevisjonen vurderer at det er lite sannsynlig at en ny gransking vil kunne frambringe vesentlig ny informasjon om årsakene til ulykken. Undersøkelsen viser at store deler av det tekniske bevismaterialet er borte. Selv om det i dag er mulig å gjøre nye analyser og simuleringer

av årsaksforholdene, vil dette kreve detaljert informasjon, blant annet om bruk av plattformen og om utmattingsprekken i staget som knakk. Det vil være vanskelig å få mer pålitelig informasjon om dette i dag enn det kommisjonen hadde i 1980. Resultatene av nye analyser vil derfor være usikre.

Det er en svakhet at granskningen ikke kartla ansvaret til de private selskapene tilstrekkelig. Det vil imidlertid være vanskelig i dag å finne pålitelig og presis informasjon om hvordan selskapene i praksis ivaretok ansvaret for sikker drift. Det er over 40 år siden ulykken, og det vil derfor være stor usikkerhet rundt ny informasjon fra vitner. I tillegg mangler det sentrale dokumenter, og det er usikkert om alle arkivene er komplette.

1.2.2 *Myndighetene gjorde en grundig jobb med å klargjøre årsakene til ulykken, men enkelte svakheter kan ha bidratt til å svekke tilliten til granskningen*

1.2.2.1 KOMMISJONEN OPPFYLTE KOMPETANSEKRAVENE

Justisdepartementet hadde det overordnede ansvaret for granskningen og nedsatte en granskingskommisjon med hjemmel i sjøloven av 1893. Etter loven skulle granskingskommisjoner ha nødvendig teknisk, nautisk og juridisk kompetanse, og undersøkelsen viser at kommisjonen oppfylte disse kompetansekravene. Kommisjonen hadde medlemmer med granskingserfaring og fra både næringslivet og fagbevegelsen. I tillegg benyttet kommisjonen eksterne fagmiljøer til å utføre tekniske undersøkelser.

1.2.2.2 KOMMISJONEN GJORDE GRUNDIGE TEKNISKE UNDERSØKELSER, OG DET ER BRED ENIGHET OM AT ULYKKEN SKYLDTES UTMATTINGSBRUDD I ET STØTTESTAG

Konstruktøren, verftet, og operatøren av plattformen hadde ulike interesser i å plassere ansvaret for ulykken, men det var likevel bred enighet om kommisjonens konklusjon om at bruddet skyldtes utmatting. Etter Riksrevisjonens vurdering underbygger denne enigheten, sett sammen med de grundige tekniske undersøkelsene som kommisjonen gjorde, kommisjonens konklusjon om den utløsende årsaken til ulykken.

Kommisjonen konkluderte altså med at den utløsende årsaken til ulykken var et utmattingsbrudd i et av støttestagene på plattformen, nærmere bestemt D6-staget (se figur 2). Det hadde oppstått en utmattingsprekk der en holder for posisjoneringsutstyr (hydrofon) var festet til staget, og sprekken utviklet seg til brudd. Undersøkelsen viser at kommisjonen fikk utført flere grundige tekniske undersøkelser for å klargjøre årsakene til bruddet.

Kommisjonen fikk bred støtte for sin konklusjon om den utløsende årsaken til ulykken, fra både konstruktøren av plattformen (Forex Neptune), det franske verftet som bygget plattformen (CFEM), og Phillips Pe-

troleum som leide plattformen. I forbindelse med erstatningssøksmålet mot konstruktøren og verftet oppnevnte den franske handelsretten et sakkyndig utvalg som blant annet fikk i oppdrag å gjøre en kritisk gjennomgang av den norske kommisjonens arbeid. Også det franske sakkyndige utvalget var enig i den norske kommisjonens konklusjon om at bruddet i D6-staget skyldtes utmatting. De omtalte de tekniske undersøkelsene som kommisjonen hadde fått utført, som grundige og gode.

1.2.2.3 KOMMISJONENS FORKLARING PÅ HVORDAN UTMATTINGSPREKKEN OPPSTO, BLE GRUNDIG UNDERSØKT OG DOKUMENTERT

De franske sakkyndige og den norske kommisjonen var enige om at bruddet i D6-staget skyldtes utmatting, men de var uenige om hvordan utmattingssprekken hadde oppstått.

Den norske kommisjonen mente at utmattingssprekken oppsto som følge av feil som ble gjort under planleggingen og byggingen av plattformen. Kombinasjonen av dårlig utført sveis, bruk av dårlig stålmateriale og feil innfestingsmetode av hydrofonholderen førte til at det oppsto utmattingssprekker i staget. Sprekker i sveiseforbindelsen mellom hydrofonholderen og staget utgjorde et svakt punkt hvor det oppsto utmattingssprekker som forplantet seg videre til staget. Disse sprekkene utviklet seg videre til brudd. Kommisjonen fant malingsrester i sprekkene i sveiseforbindelsen og konkluderte derfor med at sprekkene hadde oppstått under byggingen av plattformen.

Undersøkelsen viser at de franske sakkyndige vurderte kommisjonens underlagsmateriale og kom til andre konklusjoner. Selv om de franske sakkyndige var enige i at stålet og sveisen hadde svakheter, mente de at dette ikke kunne forklare hvordan utmattingssprekkene i staget hadde oppstått. De mente at det var mest sannsynlig at hydrofonholderen hadde vært utsatt for et sammenstøt, enten med havbunnen eller et annet fartøy, og at utmattingssprekkene hadde oppstått etter dette. Riksrevisjonens undersøkelse viser at det ikke er dokumentert at det hadde skjedd et slikt sammenstøt. Det ble heller ikke funnet skader på staget eller hydrofonholderen ved senere undersøkelser som kunne ha stammet fra et sammenstøt.

Etter Riksrevisjonens vurdering gjorde kommisjonen svært grundige tekniske undersøkelser av hvordan utmattingssprekken i staget oppsto. Den norske kommisjonens forklaring er dessuten bedre undersøkt og dokumentert enn de franske sakkyndiges forklaring.

1.2.2.4 KOMMISJONEN LA IKKE VEKT PÅ Å UTELUKKE ANDRE ÅRSAKSFORKLARINGER

Etter ulykken har det særlig vært diskusjoner om ulykken kan ha blitt forårsaket av plattformens

oppankring eller en eksplosjon. Etter Riksrevisjonens vurdering var kommisjonens tekniske undersøkelser utilstrekkelige til å kunne utelukke disse årsaksforklaringene, men ingen av teoriene framstår i dag som sannsynlige forklaringer på den utløsende årsaken til ulykken. Enigheten om kommisjonens konklusjoner kunne imidlertid vært større dersom den hadde gått lenger i å undersøke og dokumentere andre mulige årsaksforklaringer.

Alexander L. Kielland ble konstruert og bygget som en boreplattform, men like etter at den ble overlevert til Stavanger Drilling, besluttet rederiet å gjøre den om til en boligplattform. Det ble derfor plassert midlertidige boligkvarter på plattformdekket. Bruken som boligplattform innebar at plattformen ble ankret opp med åtte ankere i stedet for ti. Dette oppankringsmønsteret var ikke i tråd med driftshåndboken. Plattformen var forbundet til en produksjonsplattform med en gangbro, og i dårlig vær ble Alexander L. Kielland forhørt bort fra produksjonsplattformen ved hjelp av ankervaierne.

Kommisjonen fikk utført analyser av hvor store belastninger ankersystemet kunne overføre til stagen. Analysene ble gjort på bakgrunn av værforholdene på ulykkesdagen og ekstreme tilfeller, men ikke de værforholdene som plattformen faktisk hadde operert i over tid. Kommisjonen konkluderte med at belastningene fra ankersystemet ikke var store nok til å forårsake verken sprekkveksten eller bruddet i D6-staget. Belastningene fra bølger var de klart viktigste.

Flere sentrale aktører var uenige med kommisjonen og hevdet at oppankringen med åtte ankere påførte konstruksjonen en større belastning enn om den hadde vært oppankret med ti. Både verftet og konstruktøren mente at belastningen medvirket til å utvikle utmattingssprekkene i D6-staget, og at den dermed framskynnet bruddet. De franske sakkyndige var derimot enige med kommisjonen i at belastninger fra ankersystemet ikke kunne ha forårsaket bruddet i D6, og at bølgebelastningene var de viktigste for sprekkveksten. De mente imidlertid at eventuelle feil i forhalingen av plattformen på ulykkeskvelden kunne ha medvirket til å framskynde ulykkestidspunktet.

Riksrevisjonens undersøkelse viser at verken kommisjonen, de franske sakkyndige eller de involverte selskapene framskaffet nøyaktig informasjon om hvor ofte plattformen ble forhørt i dens driftstid, og hvordan forhalingene ble utført. Det var heller ingen av dem som beregnet om påkjenningene fra ankervaierne var store nok til å bryte av et stag som var svekket av en utmattingssprekk. Dette innebærer at ingen av partene kunne dokumentere hvordan oppankringen og forhalingen påvirket sprekkens utvikling og dermed tidspunktet for bruddet.

Undersøkelsen viser at kommisjonen hadde med seg en sprengningsekspert på den første befaringen av

det avrevne D-beinet. Eksperten konkluderte med at det ikke fantes indikasjoner på en eksplosjon. Han gjennomførte imidlertid bare visuelle inspeksjoner av bruddflatene på stagene som var tilgjengelige. D4-staget (se figur 2), som noen mener var utsatt for en eksplosjon, lå under vann og ble derfor ikke inspisert. Undersøkelsen viser at kommisjonen sikret materialprøver fra plattformen som var viktige for å forklare hvorfor D6-staget knakk. Kommisjonen sikret imidlertid ikke materiale som kunne bekrefte eller avkrefte andre årsaksforklaringer. Den gjennomførte heller ikke tekniske analyser av D4-staget da dette kom til land.

Kommisjonen fant ikke andre indisier på en eksplosjon, for eksempel skader på dekket eller svidd maling. Heller ikke vitnebeskrivelser ga tydelige indikasjoner på at det hadde skjedd en eksplosjon. Basert på dette konkluderte kommisjonen med at det ikke hadde skjedd en eksplosjon. De franske sakkyndige støttet kommisjonens konklusjon.

Undersøkelsen viser at eksplosjonsteorien ble undersøkt nærmere etter at kommisjonen hadde avsluttet sitt arbeid, etter initiativ fra blant andre Kielland-fondets tekniske rådgivere. Det ble gjort tekniske undersøkelser av biter fra D4-staget, og funnene fra disse kunne være indisier på en eksplosjon, men de kunne også ha andre forklaringer. En rapport som ble bestilt av Statsadvokaten i Rogaland i 1987 slo fast at de tekniske indisiene ikke ga tilstrekkelige indikasjoner på at det hadde skjedd en slik eksplosjon. Verken verftet, konstruktøren eller de franske sakkyndige støttet eksplosjonsteorien. Etter Riksrevisjonens vurdering framstår eksplosjonsteorien i dag som lite sannsynlig.

1.2.2.5 MYNDIGHETENE GJORDE GRUNDIGE UNDERSØKELSER AV DEN RASKE KANTRINGEN, MEN DET ER USIKKERT OM ENKELTE DØRER OG LUKER VAR ÅPNE ELLER LUKKET

Riksrevisjonen mener kommisjonen har gjort grundige undersøkelser av faktorer som påvirket plattformens stabilitet og av kantringen, både før og etter at plattformen ble snudd. Det var bred enighet om at en kantring var uunngåelig etter at D-beinet hadde falt av. Det er fortsatt usikkert om enkelte dører og luker var lukket på ulykkestidspunktet, og om værforholdene tilsa at de skulle være det. Dette har betydning først og fremst for årsaken til at plattformen kantret så raskt, og sannsynligheten for at flere kunne ha overlevd. Etter Riksrevisjonens vurdering er dette spørsmål som det heller ikke i dag er mulig å få sikre svar på.

Undersøkelsen viser at kommisjonen fikk gjennomført analyser av plattformens stabilitet og av kantningsforløpet. På bakgrunn av disse analysene konkluderte kommisjonen med at stabiliteten til plattformen var god under normal drift.

På ulykkestidspunktet sto flere dører og luker åpne. Dette bidro til at vannet strømmet inn raskere enn om de hadde vært lukket. Det var flere som mente at kommisjonen hadde oversett eller tatt feil av hvilke dører og luker som sto åpne på ulykkestidspunktet. Undersøkelsen viser at kommisjonen undersøkte disse åpningene, også etter at plattformen var snudd. På grunn av ødeleggelser under havariet og snuforsøkene var det imidlertid umulig å fastslå sikkert hvilke som hadde stått åpne på ulykkestidspunktet. Usikkerheten gjaldt dører og luker som ifølge kommisjonen ikke var av vesentlig betydning for hvor fort plattformen ble fylt med vann.

Den raske kantringen gjorde at mange av de som var om bord, ikke rakk å ta på seg redningsutstyr og evaluere plattformen. Kommisjonen vurderte at dette var en del av forklaringen på at så mange omkom i ulykken. Det var enighet om at dersom alle vann- og værtette åpninger på plattformen hadde vært lukket, ville den ha holdt seg flytende vesentlig lenger. Det var imidlertid uenighet om værforholdene tilsa at flere åpninger skulle ha vært lukket. Alle partene var for øvrig enige om at dersom plattformen ikke hadde kantret så raskt, ville sannsynligvis flere ha overlevd ulykken.

1.2.2.6 MYNDIGHETENE INVOLVERTE DET NORSKE VERITAS, SOM VAR PART I SAKEN, I GRANSKINGEN AV ULYKKEN

Riksrevisjonen mener at det var kritikkverdig at myndighetene involverte Det Norske Veritas i både granskingsarbeidet og snuoperasjonen, ettersom de var part i saken.

Habilitetsreglene i domstoloven gjaldt for granskingskommisjonen. En som er part i saken eller sitter i styret (eller er vara) til en institusjon som er part i saken, er inhabil. Det Norske Veritas og Sjøfartsdirektoratet hadde hatt ansvar for sikkerhetskontrollen av plattformen. Arbeidet deres ble derfor undersøkt av kommisjonen, og de var dermed parter i saken.

Selv om kommisjonen ikke bestilte tekniske rapporter direkte fra Det Norske Veritas, bidro de med beregninger til enkelte av underlagsrapportene. Det Norske Veritas utarbeidet i tillegg flere egne rapporter som kommisjonen delvis la til grunn for sine konklusjoner. Senere engasjerte Handelsdepartementet Det Norske Veritas i forbindelse med arbeidet med å snu plattformen. I den sammenhengen gjorde Det Norske Veritas også vurderinger av ulykkesårsaken. På grunn av sin rolle som kontrollinstans i snuoperasjonen gjennomførte Det Norske Veritas fysiske inspeksjoner av plattformvraket. Etter at plattformen var snudd, var Det Norske Veritas om bord i plattformen i kraft av å være part i saken.

1.2.2.7 GRANSKINGSKOMMISJONENS ARBEID ER UTYDELIG FRAMSTILT I KOMMISJONENS RAPPORT

Etter Riksrevisjonens vurdering kan kommisjonens framstilling i granskingsrapporten ha bidratt til misforståelser om kommisjonens arbeid og konklusjoner.

Undersøkelsen viser at granskingskommisjonens rapport (NOU 1981:11) mangler referanseliste og direkte kildereferanser i teksten. Den mangler også detaljer om avhør og tekniske undersøkelser. Dette gjør det vanskelig å forstå hvordan kommisjonen har brukt underlagsrapporter, skriftlig dokumentasjon og avhør når de har trukket sine konklusjoner.

Granskingskommisjonen ønsket å skrive en rapport som alle – også de uten teknisk fagkunnskap – kunne lese. Likevel brukte kommisjonen mange tekniske begreper uten å forklare dem. Det er derfor krevende for lesere uten tekniske forkunnskaper å forstå alle kommisjonens argumenter og konklusjoner.

Undersøkelsen viser at granskingskommisjonen blant annet ikke definerte sentrale begreper om ulykkesårsaker. Det er dermed vanskelig å forstå hvordan kommisjonen mente at ulike faktorer (brudd i D6-staget, forhaling, oppankring, stabilitet, kantring osv.) bidro til at plattformen mistet beinet og havarerte, og at 123 personer omkom. I tillegg er det uklart hvordan kommisjonen mente disse faktorene eventuelt samvirket.

I rapporten la kommisjonen vekt på å underbygge det den mente hadde skjedd. Det førte til at enkelte undersøkelser og vurderinger kommisjonen hadde gjort i forbindelse med andre mulige årsaker, ikke ble beskrevet. Rapporten gir derfor ikke innsikt i vurderingene som kommisjonen gjorde med tanke på å utelukke andre årsaker til ulykken.

1.2.2.8 DE OVERLEVENDE OG ETTERLATTE FIKK IKKE INFORMASJON MENS GRANSKINGEN PÅGIKK, MEN I ETTERTID HAR JUSTISDEPARTEMENTET SIKRET ÅPENHET

Mangel på åpenhet overfor de overlevende og etterlatte i forbindelse med den første granskingen kan etter Riksrevisjonens oppfatning ha bidratt til å svekke tilliten til kommisjonens arbeid. Det er positivt at Justisdepartementet etter 1987 har sikret stor åpenhet om det skriftlige materialet etter granskingskommisjonen i samarbeid med Riksarkivet. Blant annet er kommisjonens arkiv digitalisert og fritt tilgjengelig for alle.

Kommisjonen hadde taushetsplikt og kunne unnta informasjon fra offentligheten mens granskingen pågikk. Undersøkelsen viser at kommisjonen ikke informerte offentligheten om arbeidet underveis i granskingen, utover at de omtalte enkelte fakta. De fleste underlagsrapportene ble også unntatt offentlighet mens granskingen pågikk. De overlevende og etterlatte fikk ingen informasjon om granskingen i 1980–81, verken

fra kommisjonen eller myndighetene for øvrig. Partene i saken fikk imidlertid informasjon i løpet av granskingen, og de fikk anledning til å uttale seg om undersøkelsene som kommisjonen skulle gjennomføre. Under tilleggsgranskingen i 1983 ble Kielland-fondet, som representerte de overlevende og etterlatte, regnet som part i saken og ble tett involvert.

Justisdepartementet overleverte materialet etter granskingskommisjonen til Riksarkivet i 1987 og forutsatte at det skulle være fri innsynsrett. I 2019 ble arkivet digitalisert, og hele materialet er i dag fritt tilgjengelig for alle.

1.2.3 Ansvarsforholdene rundt ulykken ble ikke fullstendig kartlagt

1.2.3.1 MYNDIGHETENE UTBEDRET IKKE KJENTE SVAKHETER I REGELVERKET OG KONTROLLSYSTEMET FØR ULYKKEN

Etter Riksrevisjonens vurdering er det alvorlig at myndighetene var kjent med flere svakheter i regelverket og kontrollen med flyttbare innretninger før Alexander L. Kielland-ulykken skjedde, uten å gjennomføre tiltak.

Industridepartementet hadde det overordnede myndighetsansvaret for å kontrollere petroleumsvirksomheten fram til Olje- og energidepartementet ble opprettet 11. januar 1978. 1. januar 1979 ble myndighetsansvaret for sikkerhet og beredskap i petroleumsvirksomheten overført til Kommunal- og arbeidsdepartementet, der Oljedirektoratet var den ansvarlige etaten. Sjøfartsdirektoratet (en etat under Handelsdepartementet) hadde ansvar for å koordinere kontrollen av flyttbare innretninger.

Prinsippet om at petroleumsvirksomheten skal drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende regelverk, ble etablert i 1960-årene. I 1970-årene hadde imidlertid både Sjøfartsdirektoratet og Oljedirektoratet utfordringer med å utvikle regelverket og å gjennomføre kontroller, blant annet på grunn av manglende kompetanse og kapasitet.

Arbeidsmiljøloven trådte i kraft på norsk sokkel i 1977. Undersøkelser viser at det var flere utfordringer med arbeidsforholdene på sokkelen da Alexander L. Kielland-ulykken skjedde. Vernearbeidet var lavt prioritert av selskapene, og det var mange ulykker og nestenulykker. Registreringen av disse var dårlig.

Mange av dem som var om bord på Alexander L. Kielland-plattformen, hadde ikke fått tilstrekkelig sikkerhetsopplæring. Dette skyldtes både at regelverket var uklart, at utdanningskapasiteten var dårlig, og at myndighetene ga dispensasjon fra kravene til sikkerhetsopplæring.

Undersøkelsen viser at myndighetene i tillegg var klar over en rekke andre svakheter i kontrollsystemet og i regelverket før ulykken:

- Sikkerhetsforskriftene var dårlig tilpasset flyttbare innretninger, blant annet når det gjaldt krav til stabilitet og konstruksjon.
- Det var forskjellige sikkerhetskrav for faste og flyttbare innretninger.
- Det var utydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom
 - Sjøfartsdirektoratet og Oljedirektoratet
 - myndighetene og private aktører
 - reder og operatør av flyttbare innretninger
- Avtalen som Sjøfartsdirektoratet hadde med Det Norske Veritas om tilsynsoppgaver, var ikke tilpasset kontrollsystemet for flyttbare innretninger.

1.2.3.2 MYNDIGHETENE GJENNOMFØRTE IKKE EN FULLSTENDIG KARTLEGGING AV ANSVARET TIL STAVANGER DRILLING OG PHILLIPS PETROLEUM

Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at myndighetene ikke gjennomførte en fullstendig kartlegging av ansvaret til Stavanger Drilling og Phillips Petroleum etter ulykken. Kommisjonen la liten vekt på å vurdere hvordan rederen (Stavanger Drilling) og operatøren (Phillips Petroleum) ivaretok ansvaret sitt. Heller ikke departementene og direktoratene gjorde egne vurderinger av hvordan selskapene hadde ivaretatt ansvaret, selv om det bare var de som kunne ilegge de involverte selskapene sanksjoner for brudd på sikkerhetsregelverket.

Justisdepartementet ga granskingskommisjonen et mandat om å klargjøre årsakene til ulykken og å anbefale tiltak for å forhindre nye ulykker. Det framkom ikke av mandatet at kommisjonen skulle kartlegge ansvarsforholdene. Reglene for granskingskommisjoner under sjøloven stilte imidlertid krav til at kommisjonen skulle uttale seg om «forhold som kan tenkes å begrunne straffansvar eller annet ansvar for rederen, skipsføreren, mannskapet eller andre». Det har ikke kommet fram dokumentasjon på at kommisjonen hadde en dialog med departementet om mandatet når det gjaldt å kartlegge ansvarsforholdene.

I Innst. S. nr. 166 (1976–77) understreket industrikomiteen operatørens ansvar for at sikkerhetsforskrifter for installasjoner på sokkelen blir fulgt. Regelverkets krav om egenkontroll ble fastsatt noen år før ulykken, men selskapenes arbeid med å innføre det var kommet kort. Undersøkelsen viser at kommisjonen ikke vurderte hvordan Stavanger Drilling og Phillips Petroleum hadde ivaretatt ansvaret for egenkontroll på Alexander L. Kielland-plattformen. Kommisjonen skaffet generelt lite informasjon gjennom dokumenter og avhør om hvordan plattformen hadde vært driftet. Dokumenter fra Stavanger Drilling var særlig sentrale for å kunne vurdere driften av plattformen. Politiet beslagla ikke relevante dokumenter rett etter ulykken. Flere dekkingsdager, som kunne gitt viktig informasjon om driften av plattformen, ble aldri funnet. Kommisjonen gikk der-

med glipp av verdifull informasjon som var vanskelig å fremskaffe fra andre kilder. Rapporten fra granskingskommisjonen ga derfor ikke et fullstendig grunnlag for å vurdere ansvarsforholdene.

Undersøkelsen viser at vitner ble avhørt for sent, og at dokumenter ikke ble innhentet umiddelbart etter ulykken. Dette er vanskelig å unngå når det er nødvendig å sette ned en særskilt granskingskommisjon etter en ulykke. Det vil nødvendigvis ta litt tid å oppnevne kompetente og habile medlemmer. Det vil også ta tid for kommisjonen å samles og å lage en arbeidsplan for granskningen.

Departementene og direktoratene hadde hjemmel til å gi pålegg på sine myndighetsområder, stanse driften eller holde tilbake godkjenninger. Myndighetene var kjent med at det var brudd på flere av sikkerhetsforskriftene, men de gjorde ingen selvstendig vurdering av om de ansvarlige selskapene hadde oppfylt ansvaret sitt for sikker drift. Det kommer ikke fram av Riksrevisjonens dokumentgjennomgang at myndighetene ila Stavanger Drilling og Phillips Petroleum sanksjoner.

Politiet gjennomførte en egen etterforskning, men baserte seg på kommisjonens vurderinger av årsakene til ulykken. Kommisjonen konkluderte med at ulykken skyldtes systemfeil og svakheter i kontrollen med planleggingen, byggingen og driften av plattformen. Sikkerhetsregelverket for petroleumsvirksomhet var utformet slik at bare enkeltpersoner, og ikke selskaper, kunne straffes med bøter eller fengsel for brudd på disse reglene. Politiet fant ikke grunnlag for å påtale enkeltpersoner for brudd på sikkerhetsforskriftene.

De fleste av dem som var om bord på plattformen, manglet grunnleggende sikkerhetsopplæring, og politiet etterforsket dette videre. Arbeidsmiljøloven stilte krav til forsvarlig opplæring og ga hjemmel til å straffe selskapene. Politiet skrev ut bøter til selskapene som hadde ansatte på plattformen, for brudd på lovens krav til opplæring. Det var imidlertid ingen av selskapene som vedtok bøkene, og bøkene til Phillips Petroleum og et annet selskap med ansatte om bord ble senere kraftig redusert. De fleste av selskapsbøkene ble til slutt henlagt.

1.2.3.3 KOMMISJONEN GJORDE EN GRUNDIG VURDERING AV MYNDIGHETENES OG DET NORSKE VERITAS' OPPFØLGING

Etter Riksrevisjonens oppfatning gjorde kommisjonen en grundig vurdering av myndighetenes og Det Norske Veritas' oppfølging av plattformen gjennom planleggingen, byggingen og driften.

Undersøkelsen viser at alle tilsynene med Alexander L. Kielland-plattformen som var påkrevd, ble gjennomført. Det var imidlertid svakheter både i gjennomføringen av tilsynene og i regelverket. Dette førte til at sikkerhetsoppfølgingen på plattformen ikke var god nok, verken under planleggingen, byggingen eller drif-

ten. Kommisjonen vurderte at Sjøfartsdirektoratets saksbehandling ikke var god nok ved godkjenningen av plattformens stabilitet, oppankringssystem og besetning. Kommisjonen kritiserte også Det Norske Veritas' godkjenning av og tilsyn med plattformen under planleggingen, byggingen og driften. De franske sakkyndige var enige i kommisjonens vurderinger på dette området.

Det har vært diskusjoner om sprekkene i staget kunne ha vært oppdaget av Det Norske Veritas under det siste årlige tilsynet høsten 1979. Både kommisjonen og de franske sakkyndige var enige om at det var lite sannsynlig at sprekkene kunne ha vært oppdaget. Begrunnelsen var at dette ville kreve inspeksjonsmetoder som ikke var påkrevd i regelverket, og at området rundt hydrofonholderen ikke ble regnet som et risikoområde som skulle prioriteres ved inspeksjon.

1.2.4 Myndighetene har fulgt opp anbefalingene fra granskningen

1.2.4.1 MYNDIGHETENE GJORDE EN GRUNDIG JOBB MED Å UTREDE TILTAK

Myndighetene hadde et godt grunnlag for å sette i verk sikkerhetstiltak etter Alexander L. Kielland-ulykken. Undersøkelsen viser at både Kommunal- og arbeidsdepartementet og Sjøfartsdirektoratet umiddelbart etter ulykken satte i gang et arbeid for å vurdere tiltak for å bedre sikkerheten på flyttbare innretninger. Resultatene fra disse utredningene var i stor grad sammenfallende med kommisjonens anbefalinger, men de utfylte hverandre på enkelte områder. Flertallet i kommunal- og miljøvernkomiteen sluttet seg i hovedsak til anbefalingene fra kommisjonen, jf. Innst. S. nr. 157 (1983–84).

1.2.4.2 MYNDIGHETENE IVERKSATTE MANGE TILTAK FOR Å BEDRE SIKKERHETEN

Etter Riksrevisjonens vurdering har myndighetene fulgt opp svakhetene som kom fram etter Alexander L. Kielland-ulykken, gjennom å utvikle regelverket og kontrollsystemet.

Undersøkelsen viser at kommisjonens hovedanbefalinger og anbefalingene fra myndighetenes utredningsarbeid ble fulgt opp, i hovedsak gjennom regelverksendringer. Det innebar blant annet at sikkerhetsforskriftene ble bedre tilpasset flyttbare innretninger. Myndighetene stilte også strengere krav til sikkerhetsopplæring og arbeidet for å øke utdanningskapasiteten. Vernerarbeidet om bord på plattformer ble i tillegg styrket.

Myndighetene gjennomførte også flere tiltak for å styrke kontrollen med flyttbare innretninger. Sjøfartsdirektoratet opprettet i 1981 en egen enhet som fikk ansvar for offshoresaker, slik at de kunne følge opp flyttbare innretninger på en mer helhetlig måte. I 1982 inngikk

Handelsdepartementet og Det Norske Veritas en ny avtale om kontroll av flyttbare innretninger. Denne avtalen tydeliggjorde roller og ansvar. Det tok flere år for myndighetene å bli enige om et nytt kontrollregime som klargjorde ansvarsfordelingen mellom myndighetene. Viktige avklaringer kom i forbindelse med petroleumsløven i 1985.

Undersøkelsen viser at utviklingen av dagens sikkerhetsregime på norsk sokkel har vært et langsiktig arbeid. I dagens regelverk er det overordnede myndighetsansvaret til Petroleumstilsynet blitt tydelig. Videre er ansvarsfordelingen mellom myndighetene, reder og operatør tydeliggjort i regelverket. Samarbeidet mellom myndighetene, næringslivet og fagforeningene er i tillegg styrket.

1.2.4.3 DET HAR VÆRT EN VESENTLIG BEDRING AV SIKKERHETEN PÅ FLYTTBARE INNRETNINGER

Selv om det har vært en vesentlig forbedring, skjer det fortsatt alvorlige hendelser på flyttbare innretninger. Derfor er det etter Riksrevisjonens oppfatning viktig at Sjøfartsdirektoratet og Petroleumstilsynet fortsatt følger tett opp sikkerheten på flyttbare innretninger.

Undersøkelsen viser at det siden 1980 har vært en vesentlig bedring i sikkerheten på flyttbare innretninger som brukes i petroleumsvirksomheten. Antall dødsfall og ulykker på sokkelen er redusert betydelig. Antall skader på flyttbare innretninger er imidlertid fortsatt høyere enn på faste innretninger, sammenlignet med antall arbeidstimer. Vilåårene for verneombudene og tillitsvalgte er vesentlig bedret etter 1980, men Petroleumstilsynets tilsyn viser at samarbeidet med arbeidstakere fortsatt ikke er godt nok i noen selskaper.

Fra år 2000 har Petroleumstilsynet gjort systematiske vurderinger av risikoen for ulykker på norsk sokkel. Sikkerhetsmyndigheten har dermed et godt grunnlag for å følge opp områder hvor det er risiko for at det kan skje ulykker. Risikoen for ulykker på flyttbare innretninger er redusert over tid. Det har ikke vært storulykker på norsk sokkel siden 2000, med unntak av helikopterulykker. Det har imidlertid vært flere alvorlige hendelser med konstruksjonssikkerhet og stabilitet.

1.2.5 De etterlatte fikk ikke oppfølging, og oppfølgingen de overlevende fikk, var ikke god nok

Sosialdepartementet hadde det overordnede ansvaret for helsetjenester i 1980. I dag er det Helse- og omsorgsdepartementet som har dette ansvaret. Offentlige myndigheters ansvar for å følge opp overlevende og etterlatte etter ulykker var svakt lovregulert i 1980. Norsk forskning innenfor krisepsykiatri var imidlertid i front på denne tiden, og fagfolk hadde derfor god kunnskap om hvilke behov overlevende og etterlatte har etter en katastrofe.

1.2.5.1 MYNDIGHETENE SØRGET IKKE FOR OPPFØLGING AV DE ETTERLATTE

Riksrevisjonen mener det er alvorlig at Sosialdepartementet valgte å ikke sørge for oppfølging av de etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. Gjennom det medisinske fagmiljøet var departementet godt kjent med at de etterlatte hadde behov for oppfølging.

Undersøkelsen viser at de etterlatte fikk lite informasjon etter ulykken. Det var stor variasjon i hvordan dødsbudskapet ble overbrakt, og mange fikk dødsbudskapet gjennom media. Noen av de etterlatte etter dem som ikke ble funnet, oppgir at de ikke fikk overbrakt noe dødsbudskap. I denne gruppen opplever hele 88 pst. at de ikke fikk den informasjonen de hadde behov for om omstendighetene rundt dødsfallet. Myndighetene ga ikke noe informasjon til de etterlatte, men støttet en periode Kielland-fondets informasjonsarbeid.

Undersøkelsen viser at det medisinske fagmiljøet allerede dagen etter ulykken påpekte at de etterlatte hadde behov for hjelp og oppfølging. Styringsgruppen som var opprettet for å følge opp de overlevende, forsøkte å få til et oppfølgingsopplegg for de etterlatte også. Sosialdepartementet prioriterte imidlertid ikke å bruke ressurser til dette, og prosjektet ble aldri gjennomført.

I dag opplever en større andel av de etterlatte enn av de overlevende at helsemyndighetenes oppfølging den gang var utilstrekkelig. Figur 3 viser at 68 pst. av de etterlatte og 41 pst. av de overlevende opplever at helsemyndighetene ikke i det hele tatt sørget for tilstrekkelig oppfølging av dem som ble rammet av ulykken. Spørreundersøkelsen inneholdt også svaralternativet i meget stor grad. Ingen av de overlevende eller etterlatte svarte dette. Det er også en større andel av de etterlatte enn av de overlevende som opplever at myndighetenes håndtering av ulykken har hatt en negativ innvirkning på egen livskvalitet.

1.2.5.2 DE OVERLEVENDE BLE FULGT OPP, MEN FLERE OPPLEVER I DAG AT DE IKKE FIKK DEN HJELPEN DE TRENGTE

Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at Sosialdepartementet ikke sørget for en tilstrekkelig oppfølging av de overlevende etter Alexander L. Kielland-ulykken. Selv om de overlevende fikk et godt tilbud om hjelp sammenlignet med hva som var vanlig i 1980, opplever mange i dag at de ikke fikk den hjelpen de trengte. Oppfølgingen var sentralstyrt og Sosialdepartementet sørget ikke for å involvere og veilede det lokale hjelpeapparatet. Etter Riksrevisjonens vurdering var det en uheldig sammenblanding av forskning på og oppfølging av de overlevende etter Alexander L. Kielland-ulykken. Resultatene av forskningen har imidlertid vært viktig for å utvikle dagens system for å følge opp rammede etter store ulykker.

54 av 89 overlevende hadde behov for medisinsk oppfølging og ble sendt til sykehus da de kom i land. De overlevende som ikke var fysisk skadet, ble sendt til hotell og reiste hjem dagen etter ulykken. Disse fikk dermed ingen psykiatrisk oppfølging i akuttfasen for å bearbeide opplevelsen av ulykken. De som ble sendt til sykehus, fikk bedre oppfølging, og mange hadde samtale med en psykiater. 72 pst. av de overlevende opplever likevel i dag et de i ingen eller liten grad ble ivaretatt av helsepersonell i dagene etter ulykken.

Sentralsykehuset i Rogaland fikk støtte fra eksperter på katastrofepsykiatri dagen etter ulykken. Dette bidro til at det ble lagt en plan for en langsiktig oppfølging av de overlevende. Alle de overlevende mottok et informasjonsbrev med råd om håndtering av vanlige reaksjoner. De ble også oppfordret til å ta kontakt med helsevesenet der de bodde. Det var imidlertid lite kunnskap om katastrofepsykiatri i kommunene. I tillegg var det mange som vegret seg for å oppsøke hjelp. De var redde for å få en psykiatrisk diagnose og for å miste jobben i oljebransjen. Dette kan ha medvirket til at mange ikke fikk nødvendig oppfølging. 54 pst. av de overlevende oppgir at de ikke hadde noen kontakt med det lokale helsevesenet i tiden etter ulykken.

Den langsiktige oppfølgingen besto primært av en helseundersøkelse av hver enkelt. Målet var å gjennomføre undersøkelsen så snart som mulig for å kunne tilby hjelp. En enkelt psykiater fikk hovedansvaret for å gjennomføre undersøkelsene. Siden de overlevende bodde spredt over hele landet, tok det lang tid før alle hadde blitt kontaktet, for noen så mye som et år. Fremdeles var det mange som ikke ønsket å ta imot psykiatrisk hjelp. Det medisinske fagmiljøet oppfattet dette som problematisk.

Undersøkelsen viser at de overlevende har deltatt i flere forskningsprosjekter. Prosjektene har vært en kombinasjon av forskning og tilbud om hjelp, med avtakende vekt på å hjelpe. Forskningen viser at flesteparten av de overlevende (61 pst.) har klart seg bra og har hatt lite problemer etter ulykken. Andre har hatt større utfordringer, og for noen har problemene tiltatt med årene. Ulykken har hatt negativ innvirkning på deltakelsen deres i arbeidslivet. I dag opplever 74 pst. av de overlevende at helsemyndighetene ikke i det hele tatt eller i liten grad sørget for tilstrekkelig oppfølging i tiden etter ulykken.

1.2.5.3 MYNDIGHETENE HAR STYRKET SYSTEMET FOR Å FØLGE OPP MENNESKER SOM RAMMES AV ULYKKER

Riksrevisjonens vurdering er at systemet for å ivareta overlevende og etterlatte etter katastrofer er betydelig styrket etter Alexander L. Kielland-ulykken.

Undersøkelsen viser at det etter Alexander L. Kielland-ulykken har kommet på plass lovfestede krav som pålegger alle kommuner å ha planer for psykososial

oppfølging av dem som er rammet etter større alvorlige hendelser.

Helse- og omsorgsdepartementet har arbeidet med å styrke kommunenes kompetanse og kapasitet til å følge opp rammede. I 1998 kom det en opptrappingsplan for psykisk helse, og veiledningen av kommunene er styrket. Kommunene skal ha beredskapsplaner og psykososiale kriseteam eller tilsvarende. Undersøkelsen viser at kommunene er betydelig styrket på dette feltet, men det er fortsatt variasjoner i kommunenes tilbud. Mangel på psykologer er en særlig utfordring.

Undersøkelsen viser også at myndighetene i dag aktivt henvender seg til den rammede i en tidlig fase. Dette kan bety at flere blir nådd av hjelpeapparatet. Det er også etablert rutiner for å opprette pårørendesenter for å dekke berørtes informasjonsbehov. I tillegg er det blitt vanligere å etablere støttegrupper.

1.3 Riksrevisjonens anbefalinger

Riksrevisjonen har ingen anbefalinger.

1.4 Statsrådets svar

Statsrådene i Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet mener at Riksrevisjonen har gjort en grundig gjennomgang av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken, og er enige i Riksrevisjonens konklusjoner og merknader. Statsråden i Nærings- og fiskeridepartementet har ikke ytterligere kommentarer.

Statsråden i Justis- og beredskapsdepartementet tar det meget alvorlig at så mange overlevende og etterlatte har liten eller ingen tillit til granskningen. Hun er tilfreds med at Riksrevisjonens hovedkonklusjon er at myndighetene gjorde en grundig jobb med å klargjøre årsakene til ulykken. Statsråden tar med seg svakhetene ved myndighetenes håndtering som Riksrevisjonen har avdekket, i det videre arbeidet for en åpen og god justis- og beredskapssektor.

Statsråden i Arbeids- og sosialdepartementet viser til at Alexander L. Kielland-ulykken var en katastrofe som rammet de berørte og norsk petroleumsvirksomhet hardt. Riksrevisjonens rapport er et viktig bidrag i historien om ulykken og oppfølging etter denne. Statsråden viser til at læringen etter ulykken førte til omfattende endringer i regelverk og tilsynsoppfølging, og la grunnlag for dagens HMS-regime i petroleumsvirksomheten. Dette regimet, med funksjonelle krav, klar ansvarliggjøring av næringen, et systembasert tilsyn og vekt på to- og trepartssamarbeidet, er godt tilpasset denne næringen og har også over tid bidratt til en positiv utvikling og et høyt sikkerhetsnivå i norsk petroleumsvirksomhet. Dette er avgjørende forutsetninger i en industri med et iboende potensial for storulykker.

Statsråden i Helse- og omsorgsdepartementet mener det er svært beklagelig at så mange av de som ble berørt av ulykken i liten eller ingen grad opplevde at helsemyndighetene sørget for tilstrekkelig oppfølging. Han understreker at vi i dag vet at de etterlatte burde fått oppfølging av helsemyndighetene. Videre viser statsråden til at helsemyndighetene i for liten grad involverte det lokale hjelpeapparat i oppfølgingen av de overlevende etter ulykken. Statsråden påpeker at det har skjedd flere store endringer i oppfølgingen av berørte etter kriser og katastrofer. Statsråden viser til at det har vært en betydelig styrking av psykiske helsetjenester både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Det er en del variasjon i tilbudet i kommunene, spesielt med tanke på tilgang til psykologkompetanse. Regjeringen har ifølge statsråden bevilget tilskudd til ansettelse av psykologer i kommunene, og antallet har økt fra 130 i 2013 til over 600 i 2020. Statsråden mener det er viktig at kommunene tenker nøye igjennom og planlegger hvordan denne kompetansen bør brukes.

2. Komiteens behandling

Som ledd i behandlingen av saken gjennomførte komiteen en kontrollhøring 9. april 2021.

Komiteen besluttet at høringen skulle omhandle – men ikke begrense seg til – følgende temaer:

- Riksrevisjonens konklusjon om at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny granskning
- Ansvarsforholdene rundt ulykken er ikke fullstendig kartlagt
- Mangelfull oppfølging av overlevende etter ulykken
- Ingen oppfølging av etterlatte etter ulykken
- Hvordan har ansvarlige myndigheter tatt lærdom?
- Hvordan håndteres større ulykker og kriser i dag?

Følgende ble invitert og møtte til høringen:

- Olje- og energidepartementet v/statsråd Tina Bru
- Norsk olje og gass v/adm. direktør Anniken Hauglie
- NITO v/president Trond Markussen
- Lederne v/tidl. forbundsleder Jan Olav Brekke
- YS/SAFE v/forbundsleder Hilde-Marit Rysst
- LO v/LO-sekretær Are Tomasgard
- Kielland-nettverket v/Odd Kristian Reme

På grunn av koronapandemien ble høringen gjennomført som videokonferanse på Zoom.

Stenografisk referat fra høringen følger som vedlegg til innstillingen.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Eva

Kristin Hansen og Magne Rommetveit, fra Høyre, Svein Harberg og Bente Stein Mathisen, fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Terje Breivik, og uavhengig representant Ulf Isak Leirstein, viser til Dokument 3:6 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken.

Komiteen vil innledningsvis uttrykke medfølelse overfor alle overlevende og etterlatte etter ulykken 27. mars 1980, der ett av boligplattformens fem bein ble revet av i høy sjø med det resultat at plattformen veltet i løpet av 20 minutter. Komiteen vil videre uttrykke forståelse for at en slik brutal opplevelse har vært svært krevende å håndtere både i datid og i ettertid, og at det oppleves vanskelig å godta at enkelte spørsmål rundt ulykken ikke har funnet sine klare svar. Det er nok ikke mulig for utenforstående fullt og helt å sette seg inn i de følelser overlevende og etterlatte sitter med, men det har for komiteen vært en klar intensjon å ta deres innlegg i høring og videre innspill på stort alvor.

Komiteen viser til at bakgrunnen for denne rapporten fra Riksrevisjonen er at representanter for Kielland-nettverket i 2019 tok kontakt med kontroll- og konstitusjonskomiteen for å drøfte muligheten for en ny granskning av Kielland-ulykken. Komiteen konkluderte den gangen med at de ikke ville anbefale å nedsette en stortingsoppnevnt granskingskommisjon med hjemmel i Stortingets forretningsorden. Som et alternativ til en stortingsoppnevnt granskingskommisjon, valgte komiteen å fremme et forslag om at Stortinget i plenum skulle pålegge Riksrevisjonen å undersøke saken. Riksrevisjonen har både nødvendig kompetanse og erfaring for å granske myndighetenes arbeid, og Stortinget vedtok i juni 2019 å be Riksrevisjonen om å undersøke hvordan myndighetene har ivaretatt sitt ansvar i forbindelse med ulykken når det gjelder:

- granskning og klargjøring av årsakene til at Alexander L. Kielland-ulykken inntraff, og om granskningen har kartlagt ansvarsforholdene rundt ulykken tilstrekkelig.
- oppfølging av anbefalinger fra granskingsarbeidet, herunder implementering av tiltak for å forebygge og forhindre nye ulykker.
- oppfølging av de etterlatte og overlevende.

Komiteen mener Riksrevisjonen har levert en ryddig og god rapport, har gjort et grundig arbeid for å svare på Stortingets bestilling, og har kommet med klare konklusjoner.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen konkluderer med at det ikke er grunnlag for en ny granskning av Kielland-ulykken. Selv om Riksrevisjonen har funnet noen

svakheter ved granskningen, slår de fast at disse ikke er betydelige nok til å trekke granskingskomisjonens hovedkonklusjon om ulykken i tvil.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er enig med Riksrevisjonen i at det i dag vil være vanskelig å finne pålitelig og presis informasjon eller dokumentasjon rundt de manglene kommisjonen hadde. Det er etter flertallets syn også lite sannsynlig at det vil kunne frembringes vesentlig ny informasjon.

Komiteen vil peke på at det som lærdom fra tidligere ulykker i dag er etablert en fast enhet som gransker sjøfartsulykker, dette for å kunne komme raskt i arbeid og gjennomføre intervju med vitner så tidlig som mulig. Komiteen vil minne om at selv om det i dag er utviklet langt mer treffsikre beregningsmodeller og digitale verktøy, vil slike undersøkelser måtte bygge på usikre antagelser der det ikke er konkludert i den opprinnelige rapporten eller i tillegg rapporten. Komiteen merker seg også at det er bred enighet mellom den norske granskningen, den franske granskningen og involverte parter om den utløsende årsaken til at plattformen veltet.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen konkluderer med at myndighetene gjorde en grundig jobb med å klargjøre årsakene til ulykken. Komiteen mener dette understrekes av at det er bred enighet om at det var utmattelsesbrudd i D6-staget som var den utløsende årsak til at plattformen veltet. Den franske og den norske granskningen er enige om dette, og har pekt på de samme funn og mulige påvirkninger av bruddstedet. Den franske rapporten stiller spørsmål ved om staget kan ha vært utsatt for ytre påvirkning gjennom kollisjon, men har ingen konklusjon på dette. Den norske rapporten peker på at det er flere produksjonsmessige svakheter som sammen kan være bakenforliggende årsaker til utmattelsesbruddet, mens den franske rapporten mener disse felles funnene i seg selv ikke skulle føre til et slikt brudd. Det er imidlertid mange sammenfallende funn i de to rapportene, og de franske sakkyndige omtalte de tekniske undersøkelsene den norske kommisjonen hadde fått utført, som grundige og gode.

Riksrevisjonen slår videre fast at enkelte svakheter kan ha bidratt til å svekke tilliten til granskningen, og komiteen vil understreke at Riksrevisjonen her retter til dels klar kritikk til granskningen på enkelte punkter. Klarest kritikk rettes det mot at Det Norske Veritas ble involvert i granskningen av ulykken samtidig som de var part i saken. Selv om kommisjonen ikke bestilte tekniske rapporter direkte fra Det Norske Veritas, bidro de med beregninger til enkelte av underlagsrapportene. De hadde befattning med plattformvraket både som in-

spektør og som part i saken. Riksrevisjonen mener dette er kritikkverdig.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen påpeker at arbeidsform, samt form og språk i den endelige rapporten også kan være en mulig årsak til manglende tillit til arbeidet. Kommisjonen la ikke særlig vekt på å utelukke andre årsakssammenhenger, selv om disse ble vurdert og undersøkt. Språket i rapporten inneholder mange tekniske begreper og mangler forklaringer og henvisninger. Dette sammen med at overlevende og etterlatte ikke fikk informasjon mens granskingen pågikk, og at arbeidet i kommisjonen er utydelig fremstilt i rapporten, er svakheter som etter komiteens oppfatning forklarer at det fortsatt stilles mange spørsmål og at tilliten til kommisjonens arbeid er lav blant overlevende og etterlatte. Komiteen vil samtidig understreke at det åpenbart var mangelfulle rutiner i sektoren på ulykkestidspunktet, noe som gjorde det vanskelig for kommisjonen å skaffe dokumentasjon og svar på en del åpenbare spørsmål.

Riksrevisjonen konkluderer også med at ansvarsforholdene rundt ulykken ikke ble fullstendig kartlagt. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen som grunnlag for denne konklusjonen slår fast at det er alvorlig at myndighetene var kjent med flere svakheter i regelverket og kontrollen med flyttbare innretninger før ulykken, uten å gjennomføre tiltak. Det politiske ansvaret for petroleumsvirksomheten ble stadig flyttet på 70-tallet, og de ansvarlige direktoratene hadde utfordringer med å utvikle regelverket og å gjennomføre kontroller. Dette var både på grunn av manglende kompetanse og manglende kapasitet. Sikkerhetsopplæringen var mangelfull, både på grunn av uklart regelverk, dårlig utdanningskapasitet og at myndighetene ga dispensasjon fra kravene. Flyttbare innretninger var svært dårlig ivare tatt. Komiteen merker seg videre at Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at myndighetene ikke gjennomførte en fullstendig kartlegging av ansvaret til Stavanger Drilling og Phillips Petroleum etter ulykken. Kommisjonen skaffet seg lite informasjon om hvordan plattformen hadde vært driftet. Relevante dokumenter ble ikke beslaglagt, og viktig dokumentasjon ble senere aldri funnet. Rapporten kunne dermed ikke gi fullstendig grunnlag for å vurdere ansvarsforholdene.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen slår fast at myndighetene har fulgt opp anbefalingene fra granskingen. Det har vært et langsiktig arbeid å utvikle det sikkerhetsregimet som i dag gjelder på norsk sokkel, og sentralt i dette arbeidet har svakheter som ble avdekket etter Kielland-ulykken bidratt sterkt til å utvikle lover, forskrifter, regelverk og kontrollrutiner. Ansvarsfordelingen mellom myndighetene, reder og operatør er blitt tydelig, og samarbeidet mellom myndighetene, næringslivet og fagforeningene er blitt styrket. Komiteen merket seg imidlertid at det fra fagforeningene

under høringen ble ytret at det fortsatt er mangler rundt sikkerheten på flyttbare innretninger. Riksrevisjonen påpeker at det er viktig at myndighetene fortsatt følger tett opp sikkerheten for å redusere faren for ulykker, og viser til at Petroleumstilsynets tilsyn viser at samarbeidet med arbeidstakerne fortsatt ikke er godt nok i noen selskaper.

Komiteen viser til Innst. 411 S (2018–2019) om Riksrevisjonens undersøkelse av Petroleumstilsynets oppfølging av helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, som påpekte at den tillitsbaserte modellen for oppfølging av petroleumsvirksomheten byr på utfordringer for Petroleumstilsynet når selskapene ikke tar tilsynets påpekninger på alvor, og til at statsråden i sitt svar til Riksrevisjonen understreker viktigheten av et høyt sikkerhetsnivå i petroleumsvirksomheten og ønsket om å være verdensledende på helse, miljø og sikkerhet.

Komiteen merker seg at den absolutt sterkeste kritikken i Riksrevisjonens rapport er knyttet til oppfølgingen av overlevende og etterlatte. Ansvaret for å følge opp disse gruppene var svakt lovregulert i 1980. Riksrevisjonen slår imidlertid fast at Sosialdepartementet, som var ansvarlig for slik oppfølging, var godt kjent med behovet for oppfølging. Riksrevisjonen konkluderer med at det er alvorlig at departementet, på tross av denne kunnskapen, valgte å ikke sørge for oppfølging av etterlatte. Komiteen merker seg at både det medisinske fagmiljøet og en styringsgruppe opprettet for å følge opp de overlevende påpekte at de etterlatte også måtte følges opp, men fikk ikke gjennomslag for det. Riksrevisjonen konkluderer også med at det er sterkt kritikkverdig at Sosialdepartementet ikke sørget for tilstrekkelig oppfølging av de overlevende. Hele 74 pst. av de overlevende som har deltatt i spørreundersøkelse fra Riksrevisjonen, mener de «i liten grad» eller «ikke i det hele tatt» har fått tilstrekkelig hjelp etter ulykken. Komiteen vil understreke at dette åpenbart er altfor høye tall. Komiteen merker seg at en av manglene var koblingen mellom den nasjonale oppfølgingen og det lokale hjelpeapparatet som skulle følge opp den enkelte i ettertid. Komiteen mener det fortsatt er et behov for å rette opp i dette med hjelp fra myndighetene. Komiteen er tilfreds med at Riksrevisjonen slår fast at systemet for å ivareta overlevende og etterlatte etter katastrofer er betydelig styrket etter ulykken, at det nå er lovfestet et krav om planer for oppfølging i alle kommuner, og at myndighetene i dag aktivt henvender seg til den rammede i en tidlig fase.

Komiteen viser til at Riksrevisjonens rapport om myndighetenes oppfølging av Kielland-ulykken var grunnlag for kontrollhøring i komiteen 9. april 2021, og har merket seg til dels sterke uttalelser fra Kielland-nettverket knyttet til deres ønske om at Stortinget skal sette i gang en ny gransking. Det ble i høringen uttrykt at det

ville være et hån mot overlevende og etterlatte dersom det ikke skulle bli en ny gransking. Komiteen opplever dette som et sterkt uttrykk for et ønske om å få svar på ubesvarte spørsmål, først og fremst for å kunne avslutte saken og få ro for den enkelte involverte. Komiteen merket seg at Kielland-nettverket var tilfreds med og støttet Riksrevisjonens konklusjoner, både angående mangelfull oppfølging av overlevende og etterlatte, og konklusjonen om at myndighetene har fulgt opp anbefalingene fra granskingen. Nettverket mente imidlertid at de påpekte manglene ved granskingskommisjonens arbeid, samt de spørsmål som enda ikke har funnet sitt svar, åpenbart måtte danne grunnlag for å sette i gang en ny gransking etter initiativ fra Stortinget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til samtlige av Riksrevisjonens konklusjoner. Dette innebærer at Kielland-nettverkets primære ønske om en stortingsoppnevnt granskingskomisjon for å starte en ny gransking ikke imøtekommes. Flertallet har tillit til de begrunnelser og den samlede vurdering Riksrevisjonen har gjort rundt dette spørsmålet.

Komiteen har likevel som intensjon å ta Kielland-nettverket på alvor gjennom å legge til rette for videre dialog med myndighetene.

Komiteen vil etter arbeidet knyttet til Riksrevisjonens rapport først og fremst beklage på det sterkeste den mangelfulle oppfølgingen overlevende opplevde etter ulykken, både i tiden rundt selve ulykken og i etterkant. Komiteen vil også beklage på det sterkeste at de etterlatte ikke ble sett på som en del av ulykken og ikke fikk oppfølging.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget vil på det sterkeste beklage den mangelfulle oppfølgingen overlevende og etterlatte opplevde etter Alexander L. Kielland-ulykken.»

Komiteen vil understreke at med den kunnskap vi har i dag, og de rutiner som nå er innarbeidet, er det vanskelig å forstå at dette ikke ble gjort på en måte som så enkeltmenneskenes behov for dialog og videre oppfølging. Det er samtidig viktig å understreke at erfaringene fra ulykken nettopp har bidratt til at det i dag er helt andre rutiner rundt oppfølging av berørte ved større ulykker.

Komiteen vil også uttrykke forståelse for at de mangler Riksrevisjonen påpeker vedrørende granskingen etter ulykken, som også samsvarer med noen av innspillene fra Kielland-nettverket, gjør det utfordrende å ha tillit til granskingen i sin helhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, mener likevel det er viktig å

påpeke at Riksrevisjonen etter sin grundige gjennomgang har tillit til at granskingskommisjonen har gjennomført sitt arbeid på en grundig og god måte, og har knyttet til seg den eksterne kompetanse de trengte. Granskingskommisjonen konkluderte med at utløsende årsak til ulykken var brudd i D6-staget, og at bruddet skyldtes en utmattingssprekk i staget. Konklusjonen samsvarer med de franske sakkynndiges, og ingen av partene involvert i den norske granskingen hadde innvendinger mot dette. Flertallet merker seg at det ikke er kommet et entydig klart svar på hvilken, eller hvilke, av de bakenforliggende årsakene som førte til utmattingssprekken, men at det også her er stort sammenfall av funn i den norske og franske rapporten. Flertallet konkluderer med at det er grunn til å ha tillit til at de konklusjoner granskingskommisjonen kom med, er fattet på det best mulige grunnlag. Denne konklusjonen må imidlertid ikke anses som en svekkelse av den påpekning av svakheter og kritikk Riksrevisjonen har kommet med knyttet til kommisjonens arbeid.

Selv om flertallet støtter konklusjonen om at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking, erkjenner flertallet at det for Kielland-nettverkets medlemmer vil være av stor betydning å bli tatt på alvor og bli fulgt opp på noen av de anmodninger de har kommet med.

Komiteen mener det er viktig at regjeringen etablerer en eller flere «adresser» for videre dialog med nettverket. Kielland-nettverket har satt «sannhet og forsoning» som overskrift på sin videre dialog med myndighetene, og med dette som bakgrunn mener komiteen det vil være både riktig og viktig å utnytte kunnskapen nettverket har tilegnet seg, blant annet for å bidra til å styrke den tillitsbaserte modellen for oppfølging av petroleumsvirksomheten.

Komiteen registrerer at selv etter over 40 år er det overlevende og etterlatte som fortsatt sliter på grunn av manglende oppfølging. Komiteen viser til at Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) har verdifull erfaring og kompetanse blant annet etter «Utøystudien», og vil kunne gjennomføre en studie etter modell av denne.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å gjennomføre en studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken for å få kunnskap om hvilke konsekvenser manglende oppfølging etter ulykken, og ulykken i seg selv, har for menneskers fysiske og psykiske helse. Studiene skal gjøres i samarbeid med Kielland-nettverket.»

Komiteen registrerer at det er en svært liten andel av overlevende og etterlatte som har tillit til gran-

skingskommisjonens arbeid og rapporter fra 1981 og 1983, og særlig spørsmål rundt ansvaret for opplæring, øvelser og etterlevelse av regelverk både hos myndigheter, reder, operatør og leverandører. Komiteen anmoder regjeringen om å bidra til videre dialog med Kielland-nettverket. Nettverket har etter komiteens oppfatning mye verdifull informasjon etter mange års arbeid, og kan i et samarbeid bidra til at det etableres en komplett historisk dokumentasjon om ulykken og oppfølgingen i ettertid. Nettverket vil på den måten kunne bidra til at samfunnet etablerer enda bedre kunnskap om hvordan en slik ulykke, og oppfølgingen av den, oppleves av de som ble berørt. Dette vil etter komiteens syn også kunne være god hjelp for andre grupper av overlevende og etterlatte etter ulykker både nasjonalt og internasjonalt.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Kielland-nettverket og bidra til et arbeid med å samle og gjøre tilgjengelig nettverkets arbeid, dokumentasjon og innsamlet materiell i en historisk dokumentasjon om Alexander L. Kielland-ulykken og arbeidet i etterkant, med den hensikt å dokumentere opplevelsene sett fra overlevende og etterlattes ståsted.»

Komiteen ber regjeringen følge opp forslagene fra komiteen, eventuelt i form av et prosjektbasert samarbeid med Kielland-nettverket.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er behov for å lukke og skapero i saken om Alexander L. Kielland-ulykken. Dette medlem ser det som vanskelig å oppnå et slikt punktum i saken så lenge tilliten til den opprinnelige granskingen er så lav blant de berørte, og det fremdeles finnes vesentlige ubesvarte spørsmål som de berørte opplever at ikke har blitt forsøkt besvart eller klarlagt fra det offisielle Norge. Dette medlem viser til at Riksrevisjonens grundige undersøkelse peker på en rekke slike ubesvarte spørsmål og ansvarsforhold som ikke er klarlagt, og på svakhetene i den opprinnelige granskingen. Dette medlem mener tilliten til myndighetenes håndtering, til det offisielle Norge og til samfunnet må gjenopprettes. Dette er et hensyn som Stortinget må vurdere, og som ikke Riksrevisjonen kan eller bør vurdere i sin konklusjon, noe Riksrevisjonen heller ikke har gjort. Dette medlem mener at en ny prosess for sannhet og forsoning kan bidra til å gjenopprette tillit, selv om ikke en ny prosess skulle klare å besvare alle de ubesvarte spørsmålene. En ny prosess som involverer de berørte, oppdatert undersøkelseskompetanse og som sikrer åpenhet, vil være det mest hensiktsmessige forsøket på å sikre en omforent historiefortelling som alle parter kan stå inne for. Dette medlem foreslår derfor å be presidentskapet for-

berede og legge frem forslag om en slik prosess i løpet av høsten 2021.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber presidentskapet forberede og legge frem sak om en særskilt prosess for sannhet og forsoning etter Alexander L. Kielland-ulykken, som er tilpasset den aktuelle saken etter blant annet følgende kriterier:

- En prosess for sannhet og forsoning som vurderer og omtaler de ubesvarte spørsmålene i saken, søker etter nye svar, søker en omforent forståelse også der hvor det ikke finnes svar, og bidrar til å klargjøre ansvar
- Innhenter ny og oppdatert undersøkelseskompetanse til å delta i prosessen
- Sikrer representasjon, gjennom at etterlatte og overlevende er direkte representert sammen med representanter for arbeidstakerne
- Sikrer deltakelse fra internasjonale miljøer med relevant kompetanse
- Sikrer åpenhet om prosessen

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber presidentskapet forberede og legge frem sak om en særskilt prosess for sannhet og forsoning etter Alexander L. Kielland-ulykken, som er tilpasset den aktuelle saken etter blant annet følgende kriterier:

- En prosess for sannhet og forsoning som vurderer og omtaler de ubesvarte spørsmålene i saken, søker etter nye svar, søker en omforent forståelse også der hvor det ikke finnes svar, og bidrar til å klargjøre ansvar
- Innhenter ny og oppdatert undersøkelseskompetanse til å delta i prosessen
- Sikrer representasjon, gjennom at etterlatte og overlevende er direkte representert sammen med representanter for arbeidstakerne
- Sikrer deltakelse fra internasjonale miljøer med relevant kompetanse
- Sikrer åpenhet om prosessen

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget vil på det sterkeste beklage den mangelfulle oppfølgingen overlevende og etterlatte opplevde etter Alexander L. Kielland-ulykken.

II

Stortinget ber regjeringen gi Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å gjennomføre en studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken for å få kunnskap om hvilke konsekvenser manglende oppfølging etter ulykken, og ulykken i seg selv, har for menneskers fysiske og psykiske helse. Studiene skal gjøres i samarbeid med Kielland-nettverket.

III

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Kielland-nettverket og bidra til et arbeid med å samle og gjøre tilgjengelig nettverkets arbeid, dokumentasjon og innsamlet materiell i en historisk dokumentasjon om Alexander L. Kielland-ulykken og arbeidet i etterkant, med den hensikt å dokumentere opplevelsene sett fra overlevende og etterlattes ståsted.

IV

Dokument 3:6 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 27. mai 2021

Dag Terje Andersen

leder

Svein Harberg

ordfører

Vedlegg

Referat fra åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen om

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken (Dokument 3:6 for 2020-2021)

Høring fredag 9. april 2021 kl. 11.45:

Høring med Kielland-nettverket v/ Odd Kristian Reme.....	*1
Høring med LO, YS/SAFE, Lederne og NITO	*9
Høring med Norsk olje og gass v/adm. direktør Anniken Hauglie.....	*22
Høring med Olje- og energidepartementet v/statsråd Tina Bru	*27

Åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen fredag den 9. april 2021 kl. 11.45

Møteleder: Dag Terje Andersen (A) (komiteens leder)

Sak:

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken (Dokument 3:6 for 2020–2021)

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp. På vegne av kontroll- og konstitusjonskomiteen vil jeg få ønske velkommen til denne høringen, som er et ledd i komiteens behandling av Dokument 3:6 for 2020–2021 Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken. Denne rapporten har en spesiell forhistorie. Den er et resultat av at Kielland-nettverket, som er en av dem som skal på høring, og vi hadde en del møter våren 2019 der ønsket var på en grundigere måte enn det som til da hadde skjedd, å få gått gjennom saken på nytt. Det primære ønsket var vel den gangen en ny granskingskomisjon, noe vi ikke anbefalte. Vi anbefalte istedenfor å bruke den muligheten vi har til å be Riksrevisjonen om å gå inn i en sak. Det er en mulighet som Stortinget har, men på grunn av Riksrevisjonens uavhengighet er det veldig sjelden den muligheten blir brukt. Men i denne saken fant vi det altså riktig. På den bakgrunn er dette dokumentet fremmet.

På grunn av koronasituasjonen gjennomføres høringen digitalt, på Zoom.

Komiteen har besluttet at høringen skal omhandle – men ikke begrense seg til – følgende temaer:

- Riksrevisjonens konklusjon om at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny granskning
- ansvarsforholdet rundt ulykken er ikke fullstendig kartlagt
- mangelfull oppfølging av overlevende etter ulykken
- ingen oppfølging av etterlatte etter ulykken
- hvordan ansvarlige myndigheter har tatt lærdom, og hvordan større ulykker og kriser håndteres i dag

Det er komiteens håp at denne høringen skal gi nyttig tilleggsinformasjon i tillegg til det som kommer fram i rapporten – som bakgrunn for de konklusjoner som komiteen skal treffe i sin innstilling til Stortinget.

Så har vi ønsket å belyse saken på en bred måte. Derfor har vi invitert deltakere fra både Kielland-nettverket, noen relevante organisasjoner og forbund og Olje- og energidepartementet.

Følgende er invitert:

- olje- og energiminister Tina Bru

- Norsk olje og gass v/administrerende direktør Anniken Hauglie
 - NITO v/president Trond Markussen
 - Lederne v/tidligere forbundsleder Jan Olav Brekke
 - YS/SAFE v/forbundsleder Hilde-Marit Rysst
 - LO v/LO-sekretær Are Tomasgard
 - Kielland-nettverket v/Odd Kristian Reme
- De prosedyrene som er fastsatt i Reglement for åpne høringer, vil bli fulgt.

Det blir tatt stenografisk referat fra høringen, og det vil følge som vedlegg til komiteens innstilling til saken. For at komitémedlemmene skal få stilt nødvendige spørsmål, ber vi om at både spørsmål og svar, når vi kommer dit, blir korte og konsise.

Høring med Kielland-nettverket v/ Odd Kristian Reme

Møtelederen: Vi starter da med første høring, som er med Kielland-nettverket. Dere er representert ved Odd Kristian Reme. Du har med deg som bisitter styremedlem Anders Helliksen. Velkommen til deg også. Odd Kristian Reme er leder for Kielland-nettverket.

Du, eventuelt dere, har først inntil 10 minutter til innledning, og etter det blir det mulighet til å stille spørsmål. Helt til slutt får du 5 minutter til en oppsummering, hvis du skulle ha behov for det.

For ordens skyld, om lydanlegget: Det er viktig at mikrofonen er på når vi snakker, og av når vi ikke snakker.

Når det er 30 sekunder igjen av taletida, kommer jeg til å gjøre oppmerksom på det.

Da har Odd Kristian Reme inntil 10 minutter – vær så god.

Odd Kristian Reme: Takk for det. Jeg takker på vegne av Kielland-nettverket for invitasjonen til denne – for oss – veldig viktige høringen.

I tillegg til meg, som altså er leder av nettverket, er Anders Helliksen bisitter. Han sitter i styret. Jeg er etterlatt bror, og Anders er overlevende fra katastrofekvellden 27. mars.

I dette korte innlegget konsentrerer vi oss om ett overordnet tema, og det er spørsmålet om ny granskning. Vi er selvsagt åpne for spørsmål og kommentarer om også andre sider av Riksrevisjonens rapport.

I 2017 gjennomførte Kielland-nettverket en undersøkelse blant etterlatte og overlevende. 88 pst. ga da sin støtte til en ny granskning av katastrofen. Ingen av disse har etter 2017 meldt om endring av standpunkt for granskning. Tvert imot har flere kommet til.

Dette bildet bekreftes av Riksrevisjonens rapport. Her vil jeg vise til side 134 i rapporten, hvor det står:

«Bare 16 prosent av de overlevende har tillit til granskningen i noen eller stor grad. Blant de etterlatte har to av tre liten eller ingen tillit til granskningen.»

Riksrevisjonen er sterkt kritisk når det gjelder myndighetenes behandling av etterlatte og overlevende. Stortinget har nå muligheten til å rette opp dette. Når tilliten til granskningen er så lav, da er det desto viktigere at dere på Stortinget nå fatter en beslutning om en ny og avsluttende gransking.

I tråd med dette sterke ønsket fra de berørte ber jeg dere om å gjøre det. Stortinget har nå en gylden mulighet for å gjenskape den tilliten som Riksrevisjonen beskriver som veldig svak. Ingen har et sterkere ønske om ro i Kielland-saken enn de som er direkte berørt, men det blir ingen ro i saken uten en ny gransking. Jeg tror at når det gjelder ønsket om ro og en ny gransking, må man se sammenhengen mellom de to perspektivene.

Den fortsatt pågående Kielland-forskningen ved Universitetet i Stavanger startet i 2014 under ledelse av professor Marie Smith-Solbakken. Det er på mange måter denne forskningsinnsatsen som har åpnet Kielland-saken igjen. Responser fra de berørte har vært veldig klar: Endelig er det noen som lytter til etterlatte og overlevende. Vi har blitt hørt og sett gjennom den forskningen.

Riksrevisjonen er som nevnt sterk og klar i sin kritikk av behandlingen av etterlatte og overlevende. Desto mer overraskende og nedslående for oss er det at Riksrevisjonen ikke anbefaler en ny gransking. Det gir rett og slett ingen mening for oss at storsamfunnet anerkjenner at vi ble dårlig behandlet, uten en ny gransking. Det betyr bare at vi blir dårlig behandlet en gang til.

Vi opplever at det ikke er samsvar i det Riksrevisjonen kommer med, altså den sterke kritikken av betydelige svakheter ved den tidligere norske granskningen og den manglende anbefalingen om ny gransking. Her er det ikke samsvar. Det henger ikke på greip, sånn som vi ser det.

Nå har vi sendt inn et omfattende høringsnotat, og jeg viser til det notatet. Vi vil understreke at vi mener Riksrevisjonen har gjort en grundig, viktig og god jobb, og vi slutter oss til de kritiske merknadene om myndighetenes håndtering av Kielland-ulykken. Notatet vårt har naturlig nok likevel fokus på det vi savner i Riksrevisjonens gjennomgang.

Vi vil også understreke, kanskje litt overraskende med tanke på den lave tilliten til granskningen, at vi deler Riksrevisjonens oppfatning om at den norske granskingskommisjonen gjorde en faglig sterk og grundig jobb, først og fremst knyttet til den ene årsaksteorien, nemlig utmattingsbruddet i D6-staget. Det er liten grunn til å betvile disse funnene. Og en ny gransking

bør derfor ikke handle om å granske utmattingsbruddet i D6 om igjen. Men den må handle om de svakhetene og utelatelsetene som Riksrevisjonen selv påpeker.

Et sitat:

«kommisjonen sikret materialprøver fra plattformen som var viktige for å få klarhet i hvorfor D6-staget knakk. De sikret imidlertid ikke materiale som kunne bekrefte eller avkrefte andre årsaksteorier.»

Det er fra side 140.

En ny gransking må etter vår oppfatning supplere resultatene fra både den norske og den franske kommisjonen. Og konkret betyr det følgende tema for en avsluttende og supplerende gransking: 1) Ansvarsforholdene – dette er et av de viktigste temaene som bør og må belyses gjennom en ny gransking. 2) Feil drift over tid. 3) Uaktsomhet og de siste kaotiske dagene før havariet. 4) Oppankring og forhaling. 5) Rekkefølgen i bruddene, som aldri har vært avklart. 6) Eksplosjonen i D4-staget, manglende undersøkelser av det. 7) Det nest siste punktet er stabilitet. 8) Og det siste punktet mitt i denne lista er svikt i politietterforskningen etter ulykken.

Det kan ganske sikkert føyes på flere tema, men vi tar disse.

I høringsnotatet vårt går vi nærmere inn på hva som kan granskes, for senkingen av riggen i 1983 og manglende sikring av bevismateriale før senking har selvsagt redusert mulighetene for gransking på enkelte områder. Riggen ligger på 700 meters dyp i Nedstrandfjorden, og det kan ikke vi gjøre noe med, verken Stortinget eller vi i nettverket. Men på andre områder er det faktisk større muligheter for gransking i dag enn det var på 1980-tallet. Her viser vi til høringsnotatet vårt og mange andre innspill som viser hvordan nye metoder kan tas i bruk nå over 40 år etter ulykken.

De berørtes anmodning om en ny gransking har fått bred støtte, forbausende sterk og bred støtte. Kåre Willoch og Gunnar Berge, gamle veteraner og motpoler i politikken, står sammen om anbefalingen om ny gransking. Gunnars tidligere kollega i Oljedirektoratet, Magne Ognedal, er klar, norsk fagbevegelse har vært sterk og tydelig i dette. Bispemøtet i Den norske kirke støtter en ny gransking. Og vi kan liste opp flere. Alle disse og flere til har altså støttet opp om ny gransking.

En av Norges fremste eksperter innenfor petroleumssektoren og tidligere medarbeider i Norsk olje og gass, Bjørn Vidar Lerøen, sier det sånn i et intervju nå i mars:

«Det er ikke Norge verdig å ha «Kielland»-saken hengende over oss som en skygge lenger».

Han sier også:

«Når du skal konkludere med Riksrevisjonens innvendinger, mener jeg at det er selvforklarende at det leder til en ny gransking.»

Så langt Bjørn Vidar Lerøen.

Den eneste anstendige og bærekraftige måten som vi mener at dere kan behandle de etterlatte og overlevende på i dag, er å vedta en ny, avsluttende gransking. Vi har fått mange tilbakemeldinger fra de berørte siden Riksrevisjonen la fram sin rapport, og budskapet er krystallklart: Vi aksepterer ikke at Kielland-saken igjen feies under teppet. Dersom storting og regjering ikke tar dette historiske ansvaret, kommer vi ikke til å legge inn årene. Vi vil fortsette kampen for en ny gransking. Vi kan bli nødt til å undersøke de rettslige mulighetene vi har. Vi vil undersøke granskingsmulighetene i andre land. Jeg minner her om at det var 24 av de omkomne som kom fra andre land, de fleste fra Storbritannia. Ingen er tjent med at Norge som nasjon ikke tar ansvar.

På vegne av Kielland-nettverket og de etterlatte og overlevende anmoder vi derfor så sterkt vi kan: vedta en ny, supplerende og avsluttende gransking.

Takk for oppmerksomheten.

Møtelederen: Takk skal du ha for den innledningen.

Da gir jeg ordet til Svein Harberg. Han er sakens ordfører. Han har inntil 10 minutter til spørsmål. Så får de andre partiene etter hvert muligheter til inntil 5 minutter hver.

Vær så god, Harberg.

Svein Harberg (H): Jeg vil starte med å takke for innledningen og takke for at Kielland-nettverket møter oss i dag – og har møtt oss tidligere. Vi har jo hatt dialog ved flere anledninger, og det blir nok mer, for å si det sånn.

Så må jeg si at det er krevende og vondt å jobbe med en sånn sak, som er så brutal og har så mange sider ved seg som vi skulle ønske ikke var sånn. Jeg har lyst til å innlede med å si det. Jeg har forståelse for at det henger en del spørsmål som en ikke helt makter å slippe tak i.

Så til det som nå er sagt fra Riksrevisjonen og undersøkelsen. Jeg lurer på om jeg først kan stille et litt overordnet spørsmål: Hvilke forventninger hadde Kielland-nettverket til Riksrevisjonens rapport – nå har du snakket om én konklusjon som du har, men til rapporten som sådan?

Odd Kristian Reme: Jeg skal svare litt på det. Det som vi kanskje sterkest understreket i vår kontakt med Riksrevisjonen fra dag én, var at vi hadde en forventning om en klar anbefaling om ny gransking. I tillegg var det mange andre forventninger knyttet til en gjen-

nomgang av behandlingen av etterlatte og overlevende og mange andre av de spørsmålene som Riksrevisjonen nå tar opp. Men vår hovedforventning var knyttet til anbefaling om en ny gransking.

Svein Harberg (H): Det er tallberegnet at det var veldig få som hadde tillit til granskingsrapporten fra kommisjonen – altså 16 pst., som du refererte til. Bortsett fra den konklusjonen, som dere åpenbart ikke er fornøyd med, er det ellers tillit, opplever du, i nettverket til det arbeidet Riksrevisjonen har gjort på de forskjellige temaene?

Odd Kristian Reme: Svaret mitt på det er ja. Vi er imponert over veldig mange av kommentarene og den jobben som har vært gjort fra Riksrevisjonen. Vi har et godt inntrykk av at de har gått grundig og skikkelig inn i dette. Det er en lang rekke punkter i Riksrevisjonens rapport som vi mener er viktige og veldig gode. Vi setter pris på den anerkjennelsen av etterlatte og overlevende som ligger i Riksrevisjonens rapport.

Høringsnotatet vårt er nok preget mer av at vi stiller spørsmål knyttet til en del svakheter ved Riksrevisjonens rapport. Men det bør ikke – jeg holdt på å si – forpurre det store bildet, at vi mener at Riksrevisjonen har levert massevis av materiale som igjen for oss tilsier en ny gransking.

Svein Harberg (H): Riksrevisjonen slår fast at de i sine undersøkelser har oppdaget at store deler av det tekniske bevismaterialet er borte. Dere har jo på egen hånd, og også med andre som har engasjert seg, ikke drevet gransking, men arbeidet mye med disse forskjellige tingene. Er du overrasket over det? Eller er det noe som samsvarer med det dere også har funnet ut, at det er ting som er borte som ville være svært viktig i det videre arbeidet med en sånn sak?

Odd Kristian Reme: Svaret mitt på det er at det er åpenbart, som jeg også sa noe om i innledningen min, og som det står i mine notater, at riggen ble senket i ekspresstakt etter snuingen i 1983. Vi hadde den gang signalisert tydelig – nå snakker jeg om Kielland-fondet, forløperen vår – at vi ville ha en heving av plattformen, vi ville ha en opphugging av plattformen, slik at vi fikk demontert den bit for bit og undersøkt alle forhold. Det lyktes vi ikke med, og dermed mistet vi tilgangen, som er tapt for godt. Det var store mellomstykker fra stagen, de avbrutte stagen, som ble hentet opp av Nordsjøen rett etter ulykken. Kommisjonen og politiet tillot at eieren dumpet dette materialet i form av å selge disse stagen til Jernverket i Mo i Rana. Det er tapt.

Men poenget for oss er at når man gjennomgår temaene på hva det er som kan granskes, er det altså en

lang rekke punkter som viser at det er fullt ut mulig å granske videre. Og noen av de store spørsmålene her handler veldig mye om analyser og beregninger, og mye av det kan faktisk utføres bedre i dag enn de kunne i årene etter ulykken.

Svein Harberg (H): Riksrevisjonen slår fast – og det var vel ingen overraskelse for noen av oss – at det har vært mye dårlig behandling av spesielt overlevende og etterlatte. Selv om vi ser det i lys av det som var praksis og kanskje kunnskap den gangen, er det både vondt og overraskende å lese hvordan det ble gjort.

Kielland-fondet ble involvert som kommunikasjonsenhet overfor etterlatte og overlevende. Kan du si litt om det, for det virker jo svært krevende når vi leser det i dag?

Odd Kristian Reme: Kielland-fondet tok oppgaven med å informere etterlatte og overlevende. Den jobben tok vi selv. Det var ikke myndighetene eller departementet eller andre som ba oss om å gjøre det. Vi fikk en viss økonomisk dekning, noen få kroner, knyttet til det oppdraget etter søknad den gangen for informasjonsarbeidet og sånn. Men det var i det hele tatt veldig lite som kom fra myndighetene. Det var stort sett jeg som satt hjemme og skrev – jeg skrev til sammen 55 rapporter til etterlatte etter ulykken og fram til snuing. Etter hvert ble også de overlevende, Anders, trukket mer og mer med, etter hvert som tiden gikk.

Det eneste brevet, faktisk, som staten sendte til etterlatte, var fra Regjeringsadvokaten, som sendte et brev med et vedlegg fra Gades Institutt, som beskrev hvordan sjødyr spiste lik i sjøen. Det var sjokkerende for mange av oss, og vi oppfattet det veldig klart som et forsøk på å demotivere etterlattets kamp for å få snudd riggen.

Så det er ganske mye – jeg holdt på å si – bitterhet og sterke følelser rundt akkurat den manglende viljen fra det offentlige til å gjøre en innsats overfor oss.

Svein Harberg (H): Det går det an å skjønne.

Helt til slutt vil jeg bare utfordre deg på å utdype litt mer en uttalelse du hadde i innledningen din. Jeg oppfattet at du sa at å ikke åpne en ny gransking nå ville være en like dårlig behandling som det dere opplevde fra staten den gangen, som manglende oppfølging av etterlatte, manglende informasjon – alt dette. Jeg synes det var en sterk uttalelse. Jeg vet ikke om du vil kommentere det litt mer den siste tiden vi har.

Odd Kristian Reme: Jeg lurer på om jeg ikke kan gi ordet først til Anders på det punktet? Og hvis det er tid igjen, skal jeg følge opp.

Møtelederen: Det er 1 minutt og 15 sekunder igjen.

Anders Helliksen: Jeg kan jo si at det er noe som henger igjen i oss alle sammen, både overlevende og etterlatte, ennå. Jeg kan bare si følelsesmessig hva mange, mange mener. Første gang jeg traff en datter av en som omkom, var i Stavanger i 2016. Hun hadde aldri snakket med noen som hadde informert henne om ulykken, og da hun fikk se meg som overlevende, henger hun plutselig rundt halsen min og gråter og gråter og gråter, for det var første gang hun fikk snakket med noen som hadde greie på ulykken, og som kunne komme med detaljer om det som hadde skjedd. Før det hadde hun aldri fått noen informasjon. Det er klart at det sitter langt inn i margin på mange av oss, og spesielt de som mistet sine kjære, selvfølgelig.

Odd Kristian Reme: Jeg kan bare føye til en ting, og det er at dette handler om opplevelsen av at det skal være samsvar mellom ord og handling. Når Riksrevisjonen sier at vi har blitt dårlig behandlet, ligger det i det at de nå vil sørge for en god behandling. Hvis det bare blir ord og ikke handling i form av en ny gransking, oppleves det som at en bare fortsetter med den gamle, dårlige behandlingen, som også Riksrevisjonen beskriver det som.

Møtelederen: Da er tida for den første runden til saksordføreren omme.

Da gir jeg ordet til komiteens nestleder, Svein Harberg, som møteleder.

Møtelederen: Som da skal gi ordet til Arbeiderpartiet for å stille spørsmål, ved Dag Terje Andersen.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Bare så ikke jeg har misforstått noe her, så starter jeg med utgangspunkt i det du sa i innledningen din om at det var bare 16 pst. som hadde tillit til granskingen. Da omtaler du den tidligere granskingen for mange år tilbake? Er det riktig oppfattet?

Odd Kristian Reme: Det er riktig.

Dag Terje Andersen (A): Har du, for sammenligningens skyld, noe inntrykk av eller har dere undersøkt til-liten til den jobben som Riksrevisjonen har gjort?

Odd Kristian Reme: Svaret på det er nei. Vi har ikke konkret undersøkt det, men det vi har gjort, er at vi har sendt ut informasjon, Riksrevisjonens oppsummering osv. Tilbakemeldingene er nokså klare på to ting, og det er nyansert: På den ene siden er det veldig stor glede over at etterlatte og overlevende blir sett og anerkjent i Riksrevisjonens rapport, og sterk glede over den viljen til kritisk blikk på håndteringen fra myndighetene. Samtidig er det denne overraskende og nedslående

konklusjonen om at en ikke ønsker å gjennomføre ny gransking.

Vi har ikke oppsummert dette i form av tall eller konkrete undersøkelser, men det er inntrykket Kielland-nettverket har fra tilbakemeldingene.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Så litt til den delen av rapporten som på en måte er veldig tydelig, som går på at Riksrevisjonen bruker sitt nest sterkeste kritikknivå når det gjelder oppfølging av etterlatte, altså «Alvorlig», og «Sterkt kritikkverdige» – som også er veldig sterk kritikk – om oppfølgingen av de overlevende. Bare for ordens skyld, vi skal jo behandle hele rapporten: Har du noen kommentarer til det? Er grunnlaget for de konklusjonene en gjennomgang av arbeidet dere er tilfreds med?

Odd Kristian Reme: Svaret mitt på det er veldig klart ja. Her synes vi at Riksrevisjonen har gjort en grundig og god jobb. Vi legger stor vekt på at den spørreundersøkelsen de la ut, ble ganske omfattende. De var nøye med å få den ut til både etterlatte og overlevende, og det er en ganske bra svarprosent på dem. Så de funnene Riksrevisjonen har gjort, og som de rapporterer om, er både troverdige og gode, så langt vi kan se det. Konklusjonen er veldig klar på at det har vært en veldig dårlig behandling av etterlatte og overlevende.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Et av de temaene vi var inne på, og som selvfølgelig sliter på både overlevende og etterlatte, er årsaksforholdet. I den sammenheng, da vi snakket sammen før vårt oppdrag til Riksrevisjonen våren 2019, var også to ting sentralt. Det ene var den franske rapporten og egentlig manglende kunnskap om den, la meg si det så generelt, bl.a. på grunn av manglende oversettelse, og spørsmålet om mulig eksplosjon. Som jeg leser omtalen av den franske rapporten og den tidligere granskingen fra Norge, ser det på en måte ut som man er ganske omforent om hendelsen knyttet til brudd. Leser dere det på samme måten?

Odd Kristian Reme: Ja. Når det gjelder utmattingsbrudd i D6, oppfatter vi at de to kommisjonene er enige. Der de er uenige, er spørsmålet om hva det var som utløste bruddet. Det er klart at det er et ganske avgjørende spørsmål. I den franske versjonen legges ansvaret for at dette bruddet fikk utvikle seg, på de norske driftene av riggen. I den norske versjonen legges ansvaret for bruddet ganske ensidig på franske parter. Så det er et ganske stort og viktig skille, selv om de er enige om utmattingsbruddet.

Det er derfor jeg også sa i innledningen at vi ser ikke noen grunn til videre gransking på spørsmålet om

utmattingsbruddet. Der gjorde den norske kommisjonen en veldig god jobb. Vi vet det vi – jeg holdt på å si – trenger å vite om utmattingsbruddet. Det er de andre spørsmålene – eksplosjonen, feil drift over tid, forhaling og forankring, alle disse tingene her – der skriver Riksrevisjonen veldig tydelig at her ble det ikke gjort en tilstrekkelig god jobb.

Dag Terje Andersen (A): Da er tida mi så godt som ute.

Møtelederen: Møteledelsen går da tilbake til komitéleder.

Dag Terje Andersen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Da gir jeg ordet videre til Solveig Horne, som skal stille spørsmål på vegne av Fremskrittspartiet. Vær så god. Du disponerer inntil 5 minutter, slik du og Reme blir enige om.

Solveig Horne (FrP): Takk skal du ha.

I likhet med saksordføreren er også jeg helt enig i at dette er en trist sak og en sak som har pågått lenge. Mest av alt er det en påkjenning for dem som sitter igjen og hele tiden kommer opp i den situasjonen med denne saken.

Du var inne på det selv, at det største ønsket var å ha ro. Så sier du også at Riksrevisjonens rapport er tydelig i sin kritikk, den er grundig og den er god, men at dere likevel ønsker en ny gransking. Da er mitt spørsmål, som jeg lurte på om du kunne utdype litt mer: Hva er det dere håper at en ny gransking skal føre til, og hva er det en ny gransking er nødt til å inneholde for at dere skal få den roen dere trenger?

Odd Kristian Reme: Takk for spørsmålet, Solveig. Jeg kan bare si det sånn at for oss er det en nær sammenheng mellom ro i Kielland-saken, som vi alle sammen etterstreber, og en ny gransking. Grunnen til det er at Riksrevisjonen påviser i sin rapport en rekke forhold som ikke er tilstrekkelig avklart, som ikke er tilstrekkelig gransket. Det er derfor jeg oppfatter det sitatet fra Bjørn Vidar Lerøen som ganske viktig. Han sier at med de funnene Riksrevisjonen har gjort, er det selvsagt klart at det trengs en ny gransking. Riksrevisjonen har aldri tatt mål av seg å levere en full gransking av ulykken. Deres oppdrag har vært å vurdere myndighetenes håndtering av Kielland-saken, og det har de løst på en god måte, men utfordringen er altså en ny gransking.

Solveig Horne (FrP): Takk skal du ha.

I Riksrevisjonens rapport er det en sterk kritikk av at de etterlatte og overlevende ikke har fått den oppfølgingen de har et krav på. Kunne du sagt lite grann om hvordan det kan bli fulgt opp videre framover, og hvem det er dere ser har det store ansvaret for at man kan gi dem den oppfølgingen og oppreisningen de har krav på?

Odd Kristian Reme: Hvis Stortinget vedtar en ny gransking, tror jeg det viktigste er at etterlatte og overlevende er representert i en sånn ny gransking. Det tror jeg blir ganske viktig. Jeg tror også det hadde vært veldig bra og at det hadde styrket tilliten hvis en ny gransking ikke bare skulle skje på formelt vis, men også hadde en slags overordnet målsetting om å skape forsoning og ro gjennom sannhet og innsikt. Det tror jeg ville vært helt avgjørende.

Jeg tror jeg kan røpe allerede nå, Anders, at vi i neste uke kommer til å sende en søknad til Olje- og energidepartementet, for vi trenger rett og slett noen midler for å fortsette dette arbeidet for etterlatte og overlevende. Til nå har dette vært finansiert av noen rause fagforeninger og medlemskontingent og sånt, men vi har ganske mange utfordringer uansett nå framover.

Solveig Horne (FrP): Takk for svar. Jeg har ikke noen flere spørsmål.

Møtelederen: Takk for det.

Da går vi videre til Nils T. Bjørke, som disponerer 5 minutter på vegne av Senterpartiet. Vær så god, Bjørke.

Nils T. Bjørke (Sp): Takk for det og takk for ei grundig innleiing. Det er ei dramatisk sak dette. Eg trur me alle har nære kjende som har hatt store utfordringar etter å ha vore deltakar i denne ulukka.

De er veldig opptekne av ei ny gransking. Kven meiner de skal kunna stå til ansvar ved ei eventuell ny gransking?

Odd Kristian Reme: Jeg er litt usikker på hva du mener med «stå til ansvar» her. Jeg ser vel for meg at hvis Stortinget vedtar en ny gransking, er det vel storting/regjering som må ta ansvar for å få oppnevnt en kommisjon. Vår oppfordring – som du vil se i notatet vårt – er å se på om en kan løse litt på de rent formelle reglene for dette eller utvide granskingsperspektivet. Vi ønsker f.eks. å ha en internasjonal deltakelse i granskingen. Til nå har de franske og norske rapportene vært litt sånn landskamp, type Norge–Frankrike 1–1 når det gjelder hvem som bærer ansvaret. Det er en uverdig situasjon. Vi ønsker å komme forbi og over den type kjekling som nok en del av dette har vært preget av.

Nils T. Bjørke (Sp): Har Kielland-nettverket noka oppfatning av kvifor Sosialdepartementet ikkje prioriterte oppfølging av dei etterlatne?

Odd Kristian Reme: Hva skal jeg si til det? Jeg oppfatter at det at det var en viss oppfølging fra forskere av de overlevende, den gangen var knyttet til at katastrofepsykiatrien var sterkt støttet opp av Forsvarsdepartementet. Forsvarsdepartementet hadde jo interesse av å få folk på beina igjen etter traumatiske opplevelser. Så det var opprinnelig en ganske tung finansiering fra Forsvarsdepartementet til katastrofepsykiatrien. Det manglet når det gjaldt undersøkelse av de etterlatte. Da måtte en bevilge penger via Sosialdepartementet, og det ble avslått. Jeg kan ikke si annet enn at vi registrerte det, og dessverre var vi den gangen ikke så forundret over det, for det stemte med det bildet og de erfaringene vi hadde om at vi ikke ble sett og hørt.

Nils T. Bjørke (Sp): Du var sjølv innom at mykje av bevisa er vekke fordi det er lang tid sidan dette skjedde. Så eg klarar ikkje heilt å få tak i kva de meiner ein skal oppnå, og eg er litt usikker på om de meiner ein ordinar granskingskommisjon, eller om det er meir ein gjennomgang av situasjonen for dei etterlatne som er det viktigaste for dykk.

Odd Kristian Reme: For det første må jeg si at det er viktig at det blir en eller annen form for offisiell gransking. Dette handler om at den norske stat må fortelle hele historien om det som skjedde. Men selve formen og formatet på en sånn kommisjon synes jeg en kan se litt videre på.

Det er en enormt lang rekke med konkrete punkt, som også Riksrevisjonen påpeker, som det fortsatt er fullt mulig å granske videre. Notatet vårt går gjennom eksempler på dette, men det er altså mer her enn det vi har trukket fram, som også kan granskes videre.

Noen av de viktigste tingene er nevnt. Kommisjonen sier rett ut at eksplosjonsteorien ikke ble undersøkt grundig nok. De sier at effekten av forhaling og oppankring ikke ble vurdert opp mot et svekket stag. Dette er åpenbare ting som det fortsatt går an å granske, og som så langt ikke har vært gransket av offentlige myndigheter.

Nils T. Bjørke (Sp): Kva kan gjerast i dag som vil kunna retta opp litt av den manglande oppfølginga av dei etterlatne og overlevande?

Odd Kristian Reme: Anders, vil du si noe til det spørsmålet?

Anders Helliksen: Det er først og fremst at noen må ta ansvar for ulykken, at vi vet hva som skjedde, og at vi

kan slå oss til ro med en konklusjon på hva som har skjedd. Vi er like langt i dag som vi var i 1980.

Møtelederen: Da går vi videre til Freddy André Øvstegård, som stiller spørsmål på vegne av SV, og som disponerer 5 minutter. Vær så god.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for det, komitéleder, og tusen takk til dere i nettverket for et veldig godt innlegg og også et godt høringsnotat, og ikke minst for et veldig viktig arbeid som dere har gjort i mange, mange år nå.

Jeg tenkte først å stille spørsmål angående dette med ny gransking og Riksrevisjonens argumenter mot, som de viser til i sin undersøkelse. En del av argumentasjonen fra Riksrevisjonen er at det sannsynligvis, mener de, vil være vanskelig 40 år etter å få nødvendige svar på ubesvarte spørsmål som også de ser og anerkjenner er ubesvart. Det bestrider dere på flere punkter og viser til at det er flere ting som kan granskes, og som det er mulig å få flere svar på.

Det jeg egentlig lurer på, er: Hvis man tar Riksrevisjonens konklusjon om at det er vanskelig for gitt, er det da fortsatt gode argumenter for å granske videre andre sider, selv om det skulle vise seg å være vanskelig å få svar på f.eks. rent tekniske ting som har gått tapt? Kan dere kommentere dette?

Odd Kristian Reme: Jeg tenker at en ny gransking rett og slett vil måtte stille disse spørsmålene: Hva går det an å finne ut av? Hvor er det så store begrensninger at vi ikke lenger kan finne svar?

Bare det forholdet at en ny granskingskommisjon stiller disse spørsmålene og søker aktivt etter å få svar på de spørsmålene som kan besvares, vil være med og gjenopprette tilliten mellom etterlatte og overlevende og det offisielle Norge.

Jeg vil faktisk påstå at nesten uansett om det er lite eller mye en ny norsk granskingskommisjon klarer å oppnå, så lenge de faktisk gjør et dypdykk, bokstavelig talt, for å prøve å finne et svar, vil det være helt avgjørende for å rette opp en del av de skadene som kommer av tidligere dårlig behandling av etterlatte og overlevende.

Freddy André Øvstegård (SV): Tusen takk for godt svar på det. Vi ser i undersøkelsen, og det har også vært nevnt tidligere, at de overlevende og de etterlattes tillit til granskingen er ekstremt lav, for å si det sånn. Bare for å få det helt tydelig: Tror dere at en ny gransking i seg selv vil kunne være med på å gjenopprette tillit til myndighetenes håndtering og gransking, altså hele situasjonen, selv om det skulle være en vanskelig oppgave, for å si det sånn, og selv om kommisjonen kommer fram til

en konklusjon om at her får vi ikke særlig mange nye svar? – At bare det i seg selv er et viktig poeng for dere?

Odd Kristian Reme: Ut fra den gjennomgangen vi har hatt av hva slags tema som kan granskes, og hvor det er fullt mulig i dag å granske, er vi ganske trygge på at en god del av de problemstillingene etterlatte og overlevende har vært opptatt av, vil en kunne komme langt i å få svar på. Så vil det også være noen spørsmål som ikke lar seg besvare. Det er spørsmål knyttet til f.eks. stålet i stag B eller C, eller hva det måtte være, som ligger på 700 meters dyp. Der må vi bare avskrive mulighetene for å kunne få mer svar. Men det finnes i dag fortsatt stålprøver fra D4-staget, med tanke på teorien om eksplosjon. Det finnes fortsatt massevis av analysemuligheter knyttet til dette med effekten av oppankring og forhaling. Til og med den gangen, i 1980 og 1981, var kommisjonen først og fremst avhengig av å utføre tekniske beregninger for å finne svar. Sånn er det også 40 år etterpå.

Jeg merker meg også at det nå er folk 100 år etter Titanic som har drevet forskning på årsaken til Titaniculykken, så ingen skal komme og fortelle meg at vi ikke kan finne flere svar hvis vi nå går inn for en ny gransking.

Freddy André Øvstegård (SV): Tusen takk.

Da har jeg et siste spørsmål, og det dreier seg om andre land, andre store katastrofer offshore, og andre granskinger. Dere nevner og viser til f.eks. Piper Alpha i Storbritannia og granskingen av den. Er det noe vi kan lære av hvordan dette har blitt håndtert andre steder og til andre tider?

Jeg får beskjed om at det er litt bråk på linja mi, så beklager det. Jeg har en papegøye på hjemmekontoret mitt som bråker litt!

Møtelederen: Apropos det: Tida er også ute, så svaret må være veldig kort.

Odd Kristian Reme: Svaret på det er ja. Piper Alpha-granskingen er en modell for hvordan en gransking kan skje i åpenhet og på en måte som gjør at alle parter etterpå får ro i saken. La Piper Alpha stå som en modell.

Møtelederen: Takk for det. Skulle det være ønskelig, er det større muligheter til å utdype det svaret også i senere innlegg.

Vi går videre til neste som disponerer inntil 5 minutter, det Terje Breivik, som stiller spørsmål på vegne av Venstre. Vær så god.

Terje Breivik (V): Tusen takk, leiar.

No svarte du egentleg veldig godt og overtydande på det som kanskje er hovudspørsmålet, altså kvifor ei

ny gransking når det utan tvil er ein viss fare for at det ikkje nødvendigvis kjem så veldig mykje nye fakta ut av det frå førre runde. Så eg trur eg rett og slett nyttar høvet til å seia tusen takk for både innleiinga og den måten de har svart på. Dette er mitt første formelle møte med Kielland-ulykka, så eg har, før eg vart medlem i denne komiteen, berre følgt ho som – kall det – ein ordinær borgar gjennom media og det som har vore skrive om ho. Ein ting er jo å lesa Riksrevisjonen sin rapport, men det å møta de som representerer både dei overlevande og dei etterlatne for første gong, med så sterke og tydelege både innleiingar og svar, det gjer verkeleg inntrykk. Så eg trur ikkje eg brukar meir tid, leiar, enn rett og slett å gjera det på den måten å seia tusen takk for den jobben og den innsatsen de har lagt ned i dei 40 åra som har gått.

Møtelederen: Ønsker Reme å kommentere de velfortjente, rosende ord?

Odd Kristian Reme: Jeg tror ganske enkelt at kommentaren er takk for det. Vi setter stor pris å få den tilbakemeldingen.

Møtelederen: Da går vi videre til uavhengig representant Ulf Leirstein, som disponerer inntil 5 minutter. Vær så god, Leirstein.

Ulf Leirstein (uavh): Tusen takk for det, og takk til nettverket for veldig klar tale. Jeg tror ikke det er noen tvil om, etter denne høringen, hva dere mener. Jeg vil også takke for den jobben dere har gjort gjennom så mange år. Det må også være krevende for dere å ha stått i det på den måten.

Jeg har ikke så mange nye spørsmål, men jeg har kanskje ett, fordi konklusjonen til Riksrevisjonen er at etter en totalvurdering konkluderer man med ikke ny gransking. Og det er vel underbygd med at man mener det er en del utfordringer med å kunne gjøre en god nok gransking. Ser dere også de utfordringene som Riksrevisjonen ser i forhold til en ny gransking? Og hva kan være fallgruvene ved en ny gransking, om dere kan se det fra den siden? Du kan jo si litt rundt det. Takk.

Odd Kristian Reme: Ja, det jeg tenker, er at det er nettopp bare en ny gransking som vil kunne sortere den typen spørsmål ryddig og greit og på faglig kompetent vis. Det vil vi gjøre gjennom en ny gransking. Da vil man måtte identifisere hvilke områder som en ikke kan komme lenger med, og så vil en samtidig kunne identifisere hvilke områder hvor det er fullt ut mulig å i hvert fall komme vesentlig lenger i svar på spørsmål som er stilt etter ulykken. Jeg har bare lyst til å minne dere om, særlig i forhold til dette med nye granskingsmuligheter, at det er to store ingeniørorganisasjoner i Norge som

representerer norske ingeniører – hvor mange er det, 160 000 medlemmer – og ingeniører er tilhengere av en ny gransking. Og det sier i hvert fall meg at innenfor ingeniørfaget ser en at det er store muligheter for å få ytterligere svar. Det er mye ellers i denne saken, tenker jeg, som kan minne litt om prosessen knyttet til dykkerne i Nordsjøen. Det er mye i dette som handler om det, nemlig en sånn gradvis kamp, litt sånn skritt for skritt å kunne oppnå en forsoning med samfunnet.

Ulf Leirstein (uavh): Da vil jeg bare takke for veldig gode svar. Jeg har ikke flere spørsmål nå. Takk.

Møtelederen: Da sier vi takk for det til Leirstein.

Alle partiene har da fått anledning til å stille sine spørsmål. Da er det en åpen spørsmålsrunde på 5 minutter, og saksordføreren har bedt om ordet til et oppfølgingsspørsmål. Vær så god, Harberg.

Svein Harberg (H): Jeg vil bare takke for gode svar på alle spørsmålene dere har fått.

Det blir mye snakk om gransking eller ikke gransking og granskingskommisjon. Og det er noe med at hvis Stortinget nedsetter en granskingskommisjon, er det visse regler som gjelder for det, og visse former som gjelder for det. Samtidig merker jeg meg at Reme uttrykker at det er visse ting som bør ses på, og det burde gjerne også ha et mandat om, en intensjon om en forsoning mellom gruppen overlevende og etterlatte og samfunnet. Kan det tolkes dit hen at det er ikke nødvendigvis en granskingskommisjon med de formelle regler som gjelder for det, som er avgjørende, men at det arbeides videre med noen av spørsmålene for å få til en forsoning?

Odd Kristian Reme: Jeg vil si to ting om det. Det ene er at det er helt avgjørende og viktig at denne granskingen får form av at det er det offisielle Norge som gransker. Men med det utgangspunktet synes jeg at det hadde vært veldig meningsfylt å gå i en dialog med Stortinget nå fram mot avgjørelsen om hva slags form en sånn gransking kan få. Selv om det er formelle regler for en granskingskommisjon, er det muligheter for likevel å finne litt andre former. Jeg er f.eks. opptatt av dette med åpenhet. Piper Alpha, som det ble vist til her, og som jeg sier er en veldig god modell for gransking, skjedde i full åpenhet fra dag én. Alle avhør, alle intervjuer, absolutt alt som kommisjonen der jobbet med, skjedde i full åpenhet, og det var et viktig bidrag for å sikre at det ble en samling om resultatene fra det kommisjonsarbeidet.

Møtelederen: Da er muligens det siste spørsmålet vi får tid til, fra Bente Stein Mathisen. Vær så god.

Bente Stein Mathisen (H): Takk. Og takk for god innledning i en veldig, veldig fæl og vanskelig sak.

Jeg har bare et lite spørsmål. Nå har Riksrevisjonen gitt sin klare anbefaling om at de mener det ikke er grunnlag for å opprette en ny granskingskommisjon. Og hvis vi følger dette, er det en annen reaksjon, noe annet dere tenker kunne vært bra at myndighetene leverte på i forhold til saken?

Odd Kristian Reme: Jeg tror svaret på det må bli nei. Jeg kan ikke se at vi klarer å gjenopprette tillit og skape en ny situasjon for etterlatte og overlevende uten en ny granskning. Her tror jeg at Riksrevisjonen har undervurdert betydningen en ny granskning vil ha. Jeg tror også, som jeg skriver, eller sier, litt om i innledningen min om notatet til Kielland-nettverket, at hvis ikke Stortinget og regjeringen nå tar et historisk ansvar, så vil etterlatte og overlevende fortsatt kjempe for en ny granskning. Da må vi altså lete etter de mulige fora som fins for en ny granskning. Er det rettsapparatet? Og nå sukker jeg tungt, det er liksom ikke den veien vi ønsker å gå. Er det ut av Norge – å søke nærmere kontakt med etterlatte og overlevende f.eks. i Storbritannia? To av de omkomne var amerikanske statsborgere. Er det noen muligheter for oss å gå videre i et sånt spor? Det er den typen problemstillinger som da blir på dagsordenen for Kielland-nettverket. Det er derfor jeg er så opptatt av å understreke at uten en ny granskning blir det ikke ro i saken. Ro i saken og ny granskning henger sammen som hånd i hanske.

Møtelederen: Da har jeg ikke flere til å stille spørsmål, og det er veldig kort tid igjen av den 5-minuttersrunden. Da går vi over til den muligheten dere har til slutt, dere disponerer inntil 5 minutter for å komme med sluttkommentarer, oppsummering eller andre ting dere føler er usagt. Vær så god.

Odd Kristian Reme: Da ser jeg gjerne at Anders tar over, så kan jeg fylle ut.

Anders Helliksen: Reme var så vidt inne på det i et av svarene sine. Vi må få en ny granskning for oss overlevende og etterlatte. Vi sitter med mange, mange spørsmål. Litt tilbake til Piper Alpha: I en sånn ny granskning får vi svar på spørsmålene, det ene etter det andre etter hvert som svarene kommer, om de kommer den ene eller andre veien – men svarene kommer. Og når alle svarene kommer ut av en sånn granskning, da har vi fått våre svar, og da kan vi legge saken bak oss. Før de svarene kommer, kommer vi aldri til å klare å legge dette bak oss. Men med en ny granskning kommer det ene svaret etter det andre, og da vil vi være fornøyd, for da har vi fått vite mye mer enn det vi gjør i dag. I dag går vi bare

og lurer – hva skjedde, hva har hendt, hvorfor skjedde det? Det er så mange spørsmål vi har, men de blir avklart ved en ny granskning, som ikke ble gjort i 1981. Og når det er gjort, da har vi fått våre svar og kan gå videre med livet vårt.

Odd Kristian Reme: Jeg vil bare da føye til at lav tillit til granskning er et veldig alvorlig forhold, og særlig når vi ser at dette er undersøkelser som ble tatt 40 år etterpå. Dette er et manglende tillitsforhold som altså har vart i tiår, og der vi opplever at neste generasjon stiller opp og stiller de samme spørsmålene og kjenner på den samme lave tilliten. Det er ganske imponerende å se – to av fem av styret i Kielland-nettverket er døde etter omkomne fra ulykken. Og til og med generasjonen etter dem igjen begynner nå å stille spørsmål. Jeg tror det er veldig avgjørende for å kunne få ro og en avslutning, en verdig og god avslutning av Kielland-saken, at nettopp en sånn ny granskning vil gjenreise tillit. Det handler veldig mye om det – gjenreise tillit. Og da er det ikke bare tillit mellom etterlatte og overlevende og staten, myndighetene, det handler om forsoning med en del av de selskapene og en del av de tilsynsmyndighetene og alt mulig, som altså var medansvarlige for det som skjedde. Det handler om å plassere ansvar, ikke for å drive og rettsforfølge folk, for det er vi ikke interessert i. Vi vil plassere ansvar for at historien skal være sannferdig. Det er det viktigste for oss.

Møtelederen: Da oppfatter jeg at du avsluttet der. Da sier vi hjertelig takk til dere for, som det er sagt flere ganger, både jobben dere gjør og det bidraget dere har gitt nå. Og så kjenner dere til, via informasjon fra saksordføreren, at i og med akkurat denne spesielle rollen dere har, kan det være behov for en noe grundigere gjennomgang av helheten i Riksrevisjonens rapport enn det det blir anledning til i det formatet som en stortingshøring jo er, og at det kommer til å bli lagt til rette for at vi kan få mulighet til en grundigere gjennomgang uten at det er en offisiell høring, for å få de innspill som du og dere har gitt uttrykk for at det er behov for i tillegg til det som kan gjøres i det formatet som en høring er. Så langt sier vi takk til dere, og så holder vi kontakt og snakker videre. Mange takk.

Høringen ble avbrutt kl. 12.45.

Høringen ble gjenopptatt kl. 13.00.

Høring med LO, YS/SAFE, Lederne og NITO

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen med høringen. Jeg har gleden av å ønske velkommen til

LO, til YS, til Lederne og til NITO. Jeg starter med å takke for at dere har vært villig til å stille og være med og hjelpe oss med å belyse en vanskelig sak som vi nå har til behandling i komiteen.

Hver av dere får først inntil 5 minutter til innledning. Etter innledningen starter komiteens utspørring. Da blir det viktig med korte både spørsmål og svar. Så får dere mulighet til en oppsummering til slutt.

Så er det viktig for lydanleggets del at vi husker på å ha mikrofonen på når vi snakker, og av når vi ikke snakker.

Jeg sier fra når det er 30 sekunder igjen av taletida.

Da ønsker vi først velkommen til LO, som er representert ved LO-sekretær Are Tomasgard. Du har med deg forbundsleder i Fellesforbundet, Jørn Eggum, og forbundsleder i Industri og Energi, Frode Alfheim. Velkommen til dere alle. Jeg skjønner at dere har valgt å fordele taletida mellom dere, og at det er Are Tomasgard som starter. Vær så god – inntil 5 minutter disponerer dere.

Are Tomasgard: Takk skal du ha, komitéleder.

Jeg understreker igjen at selv om vi har delt taletiden mellom oss, er det likevel et samlet syn som blir lagt fram fra LO.

Det er Stortinget som har bedt Riksrevisjonen om å undersøke myndighetenes arbeid med Kielland-ulykken. LO forventer at Stortinget nå følger opp rapporten på en god måte. Vi oppfatter at Riksrevisjonen har gjort en grundig jobb, men i dette korte innlegget rekker vi ikke å kommentere alt. Vi har derfor konsentrert oss om tre punkter. Det første er behandlingen av de etterlatte og overlevende, hvor Riksrevisjonen er tydelig i kritikken. Det andre er spørsmålet om en ny gransking, hvor Riksrevisjonen ikke anbefaler dette. Til slutt vil vi si litt om betydningen Kielland-ulykken har hatt for sikkerheten på norsk sokkel.

Med det gir jeg ordet videre til forbundsleder i Industri og Energi, Frode Alfheim.

Frode Alfheim: Takk skal du ha, Are.

I Industri og Energi har selvsagt alle de punktene som Are har redegjort for, vært diskutert.

Jeg vil ta tak i spørsmålet om gransking først. Jeg vil bare klargjøre at forbundet ikke har motsatt seg kravet om en ny gransking, men jeg vil understreke at vi heller ikke har støttet kravet. I diskusjonen som har gått rundt dette, har vi ment at det var en klok beslutning av Stortinget å be Riksrevisjonen gå gjennom saken på nytt. Vi har etter at rapporten kom, ikke endret synet på konklusjonen vår når det gjelder dette med gransking, men vi er klar på at når Stortinget nå har fått rapporten og skal gjennomgå den og ta beslutningen, vil vi selvsagt, som Are påpeker, respektere den beslutningen som

Stortinget tar, når man har gjort den viktige jobben som skal gjøres.

Så er vi likeledes veldig klare når det gjelder kritikken av myndighetenes oppfølging av overlevende og etterlatte, at den ikke er akseptabel, og ikke er til å leve med. Her er vår anbefaling at dette må rettes opp i. Gransking eller ikke gransking – jeg mener at Kielland-nettverket må være en adresse for å diskutere hvordan man kan rette opp i dette. I tillegg til at de har jobbet for en ny gransking, har de på mange måter gjort den jobben som myndighetene burde ha gjort, med å være en møteplass og sørge for at både overlevende og etterlatte kan møtes for å bearbeide det som skjedde da ulykken inntraff.

Vær så god, Jørn, da tar du over.

Jørn Eggum: Takk for det, Frode.

Jeg vil helt til å begynne med understreke at Fellesforbundet deler de synspunktene som Frode nå har gitt uttrykk for.

Fellesforbundet hadde mange medlemmer som ble rammet av Alexander L. Kielland-ulykken. Det er viktig at storsamfunnet ser og følger opp de pårørende.

Kielland-ulykken var en dyrekjøpt erfaring i viktigheten av helse, miljø og sikkerhet, og ulykken medførte en kraftig opprusting og prioritering av sikkerhetsarbeidet på norsk sokkel. En av de store endringene i etterkant av ulykken var at internkontroll ble satt i system. De ansvarlige selskapene ble pålagt en plikt til forsvarlig drift i samsvar med regelverkskravene. Det ble innført en rekke krav til opplæring for å kunne jobbe offshore. Det viktigste da var en 14 dagers grunnopplæring som inneholdt alt fra å slukke brann og bruke flåte til å bli plukket opp med helikopter og førstehjelp. I tillegg vil jeg nevne røykdykkerlag, lårebåt, stuplivbåtkurs og førstehjelpslag.

Vi fikk etablert Sikkerhetsforum i år 2000, en viktig arena for å diskutere aktuelle utfordringer innen HMS. Sikkerhetsforum er en viktig arena for trepartssamarbeid og er viktig for utvikling av sikkerheten på norsk sokkel. Takhøyden er stor for gode diskusjoner, og vi kommer fram til gode tiltak sammen. Petroleumstilsynet, Ptil, ble opprettet i 2004 som en egen tilsynsenhet for sokkelen. Vi fikk et funksjonelt regelverk, og Ptil baserer seg på tillit og gir pålegg som blir etterlevd. Det har medført en slags konkurranse mellom selskapene for å bli best i klassen på sikkerhet.

For oss er det viktig at Stortinget i behandlingen av Riksrevisjonens rapport også anerkjenner og erkjenner viktigheten av å videreføre HMS-ambisjonen som er etablert etter Kielland-ulykken. Det kan gjøre en helt meningsløs ulykke til mindre meningsløs.

Da takker jeg for oppmerksomheten.

Møtelederen: Hjertelig takk for det. Da starter vi spørsmålsrunden med at sakens ordfører, som er Svein Harberg, får disponere inntil 10 minutter. Nei, vi skal høre de andre først, det er riktig. Vi skal ikke ha spørsmål til hver enkelt, vi skal ha spørsmålene i fellesskap – beklager det.

Da går vi videre til YS/SAFE. Dere er representert ved forbundsleder Hilde-Marit Rysst, som får inntil 5 minutter. Så kommer vi tilbake til spørsmålene etter at alle har hatt sin innledning. Vær så god, Rysst.

Hilde-Marit Rysst: Tusen hjertelig takk. Takk for denne høringen og ikke minst for muligheten til å komme med innspill i denne alvorlige og viktige saken.

SAFE er sammenslutningen av fagorganiserte i energisektoren. Vi organiserer over 10 000 medlemmer som arbeider i den spisse enden i petroleumsindustrien. Vi er en del av YS.

SAFE mener at Riksrevisjonens rapport gir et godt grunnlag for videre arbeid. Det er en lang rekke punkter i rapporten som anerkjenner problemstillingene som det er jobbet med i mange år. Riksrevisjonen beskriver flere eksempler på vesentlige elementer som ikke er gransket eller avklart i granskingen i 1981, og vi synes det er bra at rapporten er tydelig på dette. Det er derfor en svært overraskende konklusjon. Den mener SAFE overhodet ikke samsvarer med rapportens egne funn og kritikk.

SAFE ser at rapporten kritiserer hvordan overlevende og pårørende ikke ble ivaretatt – og det stemmer med opplevelsene som vi blir fortalt – dette til tross for at lovverket var klart. Staten skulle fulgt loven, og de nærmest ulykken skulle blitt ivaretatt. Med tanke på læring når det gjelder psykisk og fysisk helse for mennesker som opplever en sånn traumatisk ulykke, kunne vi som nasjon lært mye om hvordan systemet burde løst dette. Ved å intervju de overlevende og pårørende nå vil vi i hvert fall kunne få erfaringer, dyrkjøpte erfaringer, når det gjelder dette. At Riksrevisjonen ikke vektlegger de menneskelige sidene i sin konklusjon, oppleves nærmest som et nytt overgrep for dem det gjelder. Overlevende og pårørende har fortsatt ikke fått ærlige svar på hvordan denne forferdelige ulykken kunne skje.

Alt hemmeligholdet rundt ulykken, hemmeligstemplede dokumenter, er negativt for de overlevende og de etterlatte, men også for hele oljebransjen, som ikke kan renvaske seg selv fullt og helt. Det ble tatt avgjørelser som allerede den gangen ulykken skjedde, ble oppfattet som unaturlige og minnet om hastverk. Ønsker Norge å gjenta slike kritikkverdige beslutninger?

Det er ved flere anledninger konkludert med at vi lærte alt vi kunne fra Kielland-ulykken, og at det derfor ikke er behov for en ny gransking. SAFE setter store spørsmålstegn ved dette. Det er helt klart at bransjen lærte mye, men så lenge vi har mange svarte hull i historien om hva som egentlig skjedde, mange spørsmål som verken er stilt eller besvart, kan vi ikke slå oss på brystet og si at vi har lært alt.

At rapporten konkluderer med at en ny gransking ikke vil gi bedre og flere svar, stiller SAFE et stort spørsmålstegn ved. Dagens metodikk for granskinger og alle de teknologiske mulighetene vi har for beregninger osv., viser vel heller det motsatte. En ny gransking vil klart kunne besvare flere og bedre spørsmål.

Norge skal være et foregangsland. Myndighetenes framgangsmåte skal være tuftet på demokratiske prinsipper, og rettsstaten stå for rettferdighet og åpenhet. Er ikke Norge så åpent og gjennomsiktig som vi ønsker å tro? At Riksrevisjonen nå opprettholder full tillit til den opprinnelige granskingen på tross av de kritiske funnene de selv anerkjenner, skaper grunnlag for mistro om åpenhet og om sannheten ønskes fram i lyset.

Hvis Stortinget ikke støtter en ny, avsluttende og helhetlig gransking, vil Alexander L. Kielland-ulykken – norgeshistoriens største industriulykke – aldri få ro. Norge skylder både de overlevende, de pårørende og landets innbyggere sannheten. SAFE er kjent med og støtter Kielland-nettverkets konkrete liste over forhold som vi mener må gjennomgås på nytt, og stiller seg fullt og helt bak kravet til ny gransking. Dere, dagens politikere, har nå muligheten til å gi Kielland-ulykken og dens ofre den hederlige, rettferdige og ærlige behandlingen den skulle fått for allerede 40 år siden.

Takk for oppmerksomheten.

Møtelederen: Da sier vi takk til Rysst, og vi går videre til Lederne, som er representert ved tidligere forbundsleder Jan Olav Brekke, som har med seg bisitter Norvald P. Holte. Du har også 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Jan Olav Brekke: Jeg er tidligere forbundsleder i Lederne og mangeårig leder på Statoils installasjoner, det som i dag er Equinor. Jeg var radiooperatør på en annen flytende installasjon på Frigg-feltet den kvelden Alexander L. Kielland havarerte, og fulgte hele redningsaksjonen.

Bisitter Norvald P. Holte var vakthavende sikkerhetsoffiser på 2/4 H, hotellet på Ekofisk-komplekset, da ulykken skjedde, og han deltok i bergingsarbeidet. Han er også mangeårig forbundssekretær i Lederne og har bl.a. hatt oppfølgingsansvaret for medlemmene våre innenfor petroleumsvirksomheten.

Lederne er en uavhengig arbeidstakerorganisasjon med totalt 18 000 medlemmer, og 4 000 av disse jobber innenfor petroleumsvirksomheten. Alle disse er berørt av Alexander L. Kielland-ulykken og læringspunktene derfra, enten direkte eller indirekte.

Hva mener så Lederne? Vi støtter fullt ut Kielland-nettverkets krav om ny gransking av ulykken. Og vi er både forundret og skuffet over Riksrevisjonens konklusjon om at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking. Det har skjedd en stor utvikling når det gjelder granskingsmetoder de siste 40 årene, og vi vil derfor kunne gjøre modelleringer og lignende som det ikke var mulig å gjennomføre den gangen ulykken skjedde.

Etter vår oppfatning er det i hvert fall to forhold som burde tilsi at en ny gransking blir gjennomført. Det er hensynet til de overlevende og de etterlatte og det faktum at det er en mangel på avklaring vedrørende ansvarsforhold. Vi mener at Riksrevisjonens skarpe kritikk burde ført til en anbefaling om fornyet gransking, noe som ville ha vært det eneste som kan føre til at denne saken blir lukket og får en verdig avslutning.

Riksrevisjonen beskriver i sin rapport flere eksempler på at vesentlige elementer ikke ble gransket eller avklart i 1981, og det er bra at dette blir påpekt. Det gjør oss imidlertid enda mer forundret over at det konkluderes med at det ikke er grunnlag for en ny gransking. Riksrevisjonens konklusjon, om den blir stående, betyr at de overlevende, pårørende og en industri som er helt avhengig av et meget høyt sikkerhetsnivå, og som attpåtill fortsatt er Norges desidert største, ikke får så fullstendige, ærlige og transparente svar som mulig på hvordan ulykken kunne skje.

I tiden like etterpå og opp gjennom årene har en del forhold ved ulykken vært omfattet av en del rykter som det ikke er blitt gitt gode, avklarende svar på. Det ble tatt avgjørelser som allerede da ulykken skjedde, ble oppfattet som unaturlige og bar preg av hastverk. Det at Riksrevisjonen nå opprettholder tillit til den opprinnelige granskingen, til tross for de kritiske funnene som de selv anerkjenner, gir nytt grunnlag for mistro. Vi mener at man må gjøre det som er mulig for at sannheten skal komme fram, slik vi i et åpent og transparent Norge forventer. At det fremdeles skal versere rykter og ubesvarte spørsmål vedrørende Norges største industriulykke, er ikke positivt. Vi våger påstanden om at det samme ikke ville ha skjedd ved f.eks. en luftfartsulykke med det samme eller et mindre katastrofalt omfang.

Rapporten fra Riksrevisjonen inneholder ganske mye kritikk. Desto mer overrasket er vi jo over konklusjonen. Mange av de problemstillingene som Kielland-nettverket har reist gjennom en årrekke, anerkjennes i rapporten. Av den grunn opplever mange overlevende

og etterlatte konklusjonen fra Riksrevisjonen som et nytt slag i ansiktet.

Rapporten konkluderer med at ansvarsforholdene rundt ulykken ikke ble fullstendig kartlagt. Det er viktig og riktig å plassere ansvaret for Norges største industriulykke. I så måte gir Riksrevisjonens rapport et godt grunnlag for videre arbeid når den mener det er sterkt kritikkverdige at ikke ansvaret til operatøren og riggselskapet ble kartlagt. Et annet forhold som det etter vår oppfatning kan stilles spørsmål ved, er om de ansvarlige myndigheters rolle er tilstrekkelig utredet.

Rapporten konkluderer med at de etterlatte ikke fikk god nok oppfølging, og at heller ikke oppfølgingen av de overlevende var god nok. Dette er sterkt kritikkverdige.

Flere av dem som deltok i redningsarbeidet, sliter fortsatt med sterke inntrykk fra katastrofen. Det å være hjelpeløse vitner til at folk omkom, slik tilfellet var for mange av dem som befant seg på naboplattformene, var vanskelig å takle for mange.

Møtelederen: Tida er nå godt og vel ute. Jeg ber om at du avslutter

Jan Olav Brekke: Ok, beklager. Kan jeg få lov til å konkludere?

Møtelederen: Hvis det er veldig kort.

Jan Olav Brekke: Vi støtter som sagt en ny og avsluttende gransking og et omforent mandat hvor alle impliserte parter deltar i utformingen. Det er vår anbefaling. Takk.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi videre til NITO. Det er president Trond Markussen som er representant, og du har med deg to bisittere, Jorunn Birkeland og Tone Tønnessen. Hjertelig velkommen til dere også. Markussen disponerer inntil 5 minutter. Vær så god.

Trond Markussen: Takk for invitasjonen til denne viktige høringen. Som du sa, er mitt navn Trond Markussen. Jeg er president i NITO og representerer 93 000 ingeniører, derav godt og vel 10 000 som jobber innenfor petroleumsnæringen. Jeg har med meg Jorunn Birkeland, som er leder for NITOs fagutvalg for petroleum, og Tone Tønnessen for NITOs samfunnspolitiske avdeling.

Norge er et lite land. Mange av oss har et forhold til Alexander L. Kielland-ulykken, og den lever fortsatt. Det gjenspeiles også her i dag. Tones far, Thor Tønnessen, var mekaniker og arbeidet på Alexander L. Kielland, men heldigvis ikke på skift den skjebnesvangre dagen 27. mars 1980. Jorunn begynte å jobbe offshore

for Statoil få år etter Kielland-ulykken og opplevde store endringer som ulykken medførte, og fikk også kollegaer som hadde vært med, og som hadde overlevd ulykken.

NITO er glad for at Riksrevisjonen har gjort et grundig arbeid, og at de påpeker kritikkverdige og alvorlige forhold knyttet til myndighetens arbeid med Alexander L. Kielland-ulykken. Kielland-nettverket har jo påpekt disse forholdene i en årrekke, og det er svært viktig at dette nå blir anerkjent.

Så til de enkelte punktene. Mangelfull oppfølging av de overlevende og ingen oppfølging av de etterlatte: Dette er et særdeles alvorlig og smertefullt forhold som Riksrevisjonen gir en sterk beskrivelse av. Kielland-nettverket har jo i alle disse årene jobbet for å ivareta interessene til de overlevende og etterlatte, noe de bør berømmes for.

Den alvorlige kritikken fra Riksrevisjonen gir jo et klart grunnlag for en egen saksbehandling for å gi de berørte oppreisning. Vi kan håpe, og vi håper jo, at dette kan bli en verdig prosess. Ansvarsforholdene rundt ulykken er ikke fullstendig klarlagt. NITO er enig med Riksrevisjonens funn om at dette er sterkt kritikkverdig. Flere forhold burde vært grundigere belyst. Ansvarslinjene i oljevirkosomheten er og var kompliserte.

Dette er fortsatt et problem, selv om vi har fått store forbedringer på myndighetssiden, med det som også har vært nevnt, med et faglig sterkt Petroleumstilsyn og felles regelverk. Fortsatt har vi jo skip på norsk sokkel, såkalt flerbruksfartøy, som faller utenfor Ptils tilsynsansvar. Fortsatt er det utfordrende for både myndigheter og tillitsvalgte å følge påseansvaret fra operatør, leverandør og nedover til underleverandører i mange ledd.

Mangelfull kartlegging og klarlegging av ansvarsforhold er jo grunn god nok til å sette i gang en ny gransking.

Riksrevisjonen konkluderer med at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en slik ny gransking. Det stiller NITO seg undrende til, og det er på bakgrunn av de funnene Riksrevisjonen har gjort. Det er fortsatt mange spørsmål som både de etterlatte og de overlevende – og ikke minst bransjen – har behov for å få svar på, for å lære.

Det kan være nyttig å betrakte Kielland-katastrofen som to uavhengige store ulykker. Den første skjedde da D-beinet ble revet av, den andre da plattformen tippet helt rundt. Hver av disse store ulykkene har ulike utløsende, bakenforliggende årsaker, og noen felles. Begge hendelsene har ubesvarte spørsmål knyttet til sikkerhetskultur, og dette kan vi gjerne utdype i spørsmålsrunden.

Alexander L. Kielland ligger nå på 700 meters dyp, så mange tekniske undersøkelser er jo nå umulig, men

det finnes fortsatt fysiske deler av stag og en stor mengde underlag fra den opprinnelige granskingen. Fortsatt er det tidsvitner som ikke har vært avhørt, verken av politiet eller kommisjonen. Og så har jo vitenskapen gjort kvantesprang. Det er mange nye avanserte metoder for gransking nå, simulering og analyser, som gjør at det kan bidra til en ny, god gransking både av tekniske og organisatoriske forhold.

Skal vi lykkes med en ny gransking, må det samarbeides om et mandat for en ny type prosess, der også Kielland-nettverket og fagforeningen involveres. Vi må ha åpenhet og bygge på tidligere undersøkelsesarbeid både fra Norge og Frankrike. Forhold som ledet fram til ulykken, må belyses grundig. Både ansvarsforhold, lederskap og sikkerhetskultur har hatt betydning. Det har gått 41 år. Derfor må historien etter ulykken også tas med. Målet må jo være å få fram sannhet, både for å få skrevet en offisiell historie vi alle kan ha eierskap til, og for å ta ytterligere læring. Spør oss gjerne nærmere om dette etterpå. Vi trenger et samarbeid om en ny og helhetlig gransking for å få ro om Norges største industriulykke gjennom tidene.

Møtelederen: Da sier jeg takk til deg, Markussen, og takk til dere alle som nå har holdt deres innledning. Vi er jo mange aktører i denne runden, så det er viktig at de som stiller spørsmål og ber om kommentarer, sier klart og tydelig hvem spørsmålet er rettet til.

Vi starter da med at saksordføreren, Svein Harberg, får inntil 10 minutter, som han disponerer som han vil, før de andre partiene får sine bolker med spørsmål.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha, komitéleder, og takk til dere for innledningene. Det er nyttig for oss å kunne ha denne dialogen med dere. Jeg kommer til å stille spørsmål til dere i omvendt rekkefølge av innledningene, så jeg begynner med NITO, siden du nå er på skjermen.

Gjennomgående sies det, og har vært sagt i mange år, at vi har lært av denne ulykken. Så la jeg merke til at du sa at når det gjelder ansvarsforholdene for sikkerhet på installasjoner og fartøy, er det fortsatt komplisert, og det er enkelte enheter som rett og slett ikke er innbefattet i det som nå gjelder, men dette vil en få vite gjennom en gransking. Er ikke det noe en kunne gripe fatt i i samarbeid og uten en gransking?

Trond Markussen: Jo det er det absolutt. Det som bare er så beklagelig, er at det har vi ikke gjort i tilstrekkelig grad, så det å bruke en gransking som en bakgrunn for faktisk å få gjort nettopp det, vil være viktig. Men Jorunn, jeg tenker at her vil du kanskje utdype litt mer.

Jorunn Birkeland: Ja takk. Det er helt klart at det arbeidet kunne vært gjort, og det har også vært partssamarbeid for å prøve å få avtale rundt dette, men det strandede. Jeg var selv med i den arbeidsgruppen for å se på flerbruksfartøy i forhold til regime med tilsyn og opp mot arbeidsmiljøloven og det hele. Men det er helt klart, som Trond sier, at å ta en helhetlig analyse av det som skjedde med Alexander L. Kielland, og ikke minst det som skjedde i etterkant, kan hjelpe oss til å løfte blikket og ta tak i ting som vi vet kan gi oss problemer, at vi får en slags vitenskapelig tyngde rundt det hele, og at dette bidrar til en forbedring. Det som er viktig for de etterlatte og overlevende og alle oss som jobber i bransjen, er jo at vi klarer å ta ut maksimalt av læringspotensialet når det gjelder disse hendelsene, og det er ingen enkel sak. Men da må vi jobbe sammen om det, vi må ha en samarbeidende innstilling til det ...

Svein Harberg (H): Takk skal du ha.

Jorunn Birkeland: Jeg vet ikke om det var godt nok svar, men ...

Svein Harberg (H): Takk skal du ha, det er jo ikke så mye tid vi har nå, så jeg har lyst til å gå videre til Lederne.

For det første bare en kommentar: Riksrevisjonens konklusjon blir stående, vi kan ikke endre på den, men vi skal gjøre vår konklusjon, og det er den jobben vi nå har startet på.

Brekke, du brukte begrepet ny og avsluttende gransking. Dersom det fortsatt ikke kan slås fast hvor feilen til tretthetsbruddet oppsto, dersom det fortsatt ikke kan slås endelig fast om eksplosjonen og flere av disse andre spørsmålene, er det da fortsatt en avsluttende gransking som vil skape ro?

Jan Olav Brekke: Ja, jeg tror det, for da har man gjort en ny vurdering og man har kommet fram til et svar, som kanskje ikke er så absolutt at man kan sette to streker under svaret, men da har det iallfall vært vurdert på nytt igjen, og man kan si at man har lukket saken, sånn som vi ser det.

Svein Harberg (H): Jeg oppfattet i ditt innlegg at dere egentlig hadde mistillit til Riksrevisjonens undersøkelser i en del av spørsmålene og deres konklusjoner.

Jan Olav Brekke: Da vil jeg si det på den måten at det er ikke det vi ønsker å gi uttrykk for. Vi mener at det Riksrevisjonen gir uttrykk for, gir grunnlag for en gransking, så vi er uenige i konklusjonen som kom fra Riksrevisjonen – det er vel en bedre måte å si det på, kanskje.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha. Da går vi videre til SAFE. Du var en del inne på dette med oppfølging av at loven ble fulgt, som selvfølgelig var viktig. Jeg vet at du ikke var aktiv da dette skjedde, men hvordan var organisasjonene involvert i at loven ble fulgt når det gjaldt oppfølging av de etterlatte. Kan du si litt om det?

Hilde-Marit Rysst: Det kan jeg nok si litt om. Dessverre var nok ikke – altså, selv var jeg ikke til stede da. Vi hadde jo forløperen til SAFE, som var Oljearbeidernes Fellessammenslutning, men i all hovedsak var det jo enkelte fagforeninger ute på de forskjellige – det var mer klubber, da, så det var ikke et samordnet system. Mye av det har vi jo sett i etterkant at man har klart å stable på beina. Det var riktignok tillitsvalgte der ute som varslet og ga beskjed til sine sjefer at de var urolige, det har jo kommet fram i historien etterpå, men det var i all hovedsak i etterkant av ulykken at en fikk mye av det som vi i dag tar for gitt, og samtidig jobber for skal bestå og forsterkes, altså tillitsvalgtapparatet, verneombudets rolle etc. Så SAFE som egen organisasjon var ikke til stede og fikk dessverre heller ikke da vært deltakende i å ta noe ansvar for hvorvidt loven ble fulgt godt nok. Men vi ser i etterkant at man konkluderer med at loven var klar, men man valgte å ikke benytte seg av den, som man har hørt mange bruke en god historie på. Altså, man fulgte ikke loven.

Svein Harberg (H): Du var også inne på noen svar som kunne gi grunnlag for å arbeide bedre med sikkerhet i dag. Er det noen spesielle ting? Det er jo ikke bare Alexander L. Kielland-ulykken, dessverre, som har vært en ulykke som har gitt lærdom. Er det noe spesielt du tenker på der et svar mangler for å kunne jobbe med sikkerheten i dag?

Hilde-Marit Rysst: Ja, altså, man ser her at rapporten fra Riksrevisjonen sier at det er mange spørsmål som aldri ble behandlet den gangen i 1981, og det er mange av de spørsmålene vi burde stilt nå. Som Trond Markussen også sa, er det en del utstyr, og ikke minst har vi kommet utrolig mye lenger i tekniske beregninger, analyser, etc. Så det er mye her vi kan lære av, og det er mye som også antageligvis vil kunne gi oss en opplevelse av at å, er det derfor dette skjer nå, er det derfor dette ble som det ble, var det det som var rekkefølgen for at den hendelsen kunne skje, i en annen ulykke vi har hatt etter 1980-tallet og fram til nå.

Det skjer stadig noe offshore og ikke minst på landanleggene våre, så vi må snu hver en stein for å lære mest mulig, for vi skal være den beste olje- og energi produsenten. Det er det Norge som skal stå for, å være verdensledende på HMS. Da må vi også benytte oss av

alle de muligheter vi har til å lære, og det har vi ikke gjort godt nok her.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha. Jeg ser tiden går fort, så det er vanskelig å rekke alle spørsmål en gjerne skulle ha stilt, men til Fellesforbundet: Det er krevende for oss – og sikkert også for dere – å sette dere inn i hva som gjaldt den gangen, enten det var regler eller hvordan regler ble etterlevd. Vi blir overrasket når vi ser en del mangel på rutiner, men også mangel på oppfølging. Kan Fellesforbundet si litt om det? Det var altså masse folk om bord som ikke hadde fått skikkelig sikkerhetsopplæring. Hvordan opplevde organisasjonene det den gangen? Det var jo et bonanza, men jeg vet ikke om du har en kommentar til det?

Jørn Eggum: Fellesforbundet var ikke etablert den gangen, men en av forløperne var Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Det er underleverandører og leverandørindustrien til oljeindustrien som var ute der. Den gangen var det først og fremst i selskapene, hvor de altså fikk minimal opplæring, og så var det det korte kurset til disse amerikanerne ute. Dette har liksom blitt til i den tiden hvor vi lærte litt underveis.

Så vil jeg si nå på det spørsmålet, når jeg først får det: Det er langt igjen til sånn som det var på Alexander Kielland, men det er klart at HMS skal og må være en ferskvare, og det må behandles deretter. Ingen bør være i tvil om utfallet hvis ferskvaren blir bedrevet. Vi ser, litt som andre har vært opptatt av, at tar en landanleggene, er det grunn til bekymring når en ser to store hendelser i 2020, en brann på Melkøya og en på Tjeldbergodden. Selv om det kun ble materielle skader, var sannsynligheten stor for at menneskelig liv kunne ha gått tapt, spesielt på Tjeldbergodden.

Når vi jobber hardt med dette, ser vi at det er utfordringer på sokkelen framover. Det er aldrende installasjoner, og det er lite investeringsvilje knyttet til vedlikehold på disse. Det er kun helse-, miljø- og sikkerhetskritisk som blir prioritert, og det er også etterslep der. Selskapene i dag driver i stor grad kampanjevedlikehold og har ikke det trykket på det som det var. Ptil er jo (lyden mangler) kompetansemangel også hos enkelte store operatører. I noen tilfeller utfordrer operatørselskapene også tilsynsmyndighetene.

Svein Harberg (H): Tiden er dessverre ute, men takk skal du ha så langt, så får jeg komme tilbake til resten etterpå.

Møtelederen: Da fortsetter vi, og dermed gir jeg ordet til Svein Harberg, som er nestleder i komiteen i denne sammenheng.

Svein Harberg overtok her som møteleder.

Møtelederen: Og det er fordi Dag Terje Andersen skal stille spørsmål på vegne av Arbeiderpartiet. Vær så god – 5 minutter.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Jeg kunne tenke meg å begynne med et spørsmål til Rysst, for jeg har oppfattet at du sa en del om hemmelighold og manglende åpenhet i ditt innlegg. Det er vi godt kjent med. Riksrevisjonen kommenterer på det med tanke på tidspunktet ulykken skjedde og den første granskningen. Men jeg ønsker, bare for presisjonens skyld, å spørre: Mener du at Riksrevisjonens rapport, som vi har bedt om for å bidra til åpenhet, ikke bidrar til åpenhet og dekker over noe, eller var det en kommentar til tidligere tider? Det er litt interessant for oss å vite når vi skal behandle rapporten.

Hilde-Marit Rysst: Det er ikke en kommentar til Riksrevisjonens rapport, men det er en kommentar til konklusjonen deres. Jeg stiller det spørsmålet og sier også at det vil kunne skape mistro og befeste troen på at her ønsker ikke AS Norge sannheten fram og vil opprettholde og fortsette med hemmelighold. Det var sånn jeg mente det.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Jeg tillater meg et spørsmål som går på noe som er en viktig del av denne tragiske ulykken. Det er lærdom, kunnskap og forbedring. I forrige runde var vi litt inne på helsedelen og oppfølging av det. Dere er veldig nære på sikkerhetskulturen i dag. Jeg må få lov til å stille dere spørsmålet – jeg tror jeg vil stille det til en av representantene fra LO og til Rysst: Mens vi har sittet i kontroll- og konstitusjonskomiteen, har vi behandlet noen saker med kritikk av sikkerhetskulturen i sektoren, med et utgangspunkt i at vi etter bl.a. Alexander Kielland sa, som Rysst var inne på og alle er enige om, at vi skal være verdensledende på HMS. Men så synes vi at vi har sett noen eksempler de siste årene, bl.a. i bakkant av det kraftige oljeprisfallet, på at sikkerhetskulturen har vært utfordret, og det har vært noen hendelser.

Jeg vil gjerne at dere gir en kort kommentar til det, først Rysst og så LO, for det aller viktigste er jo at en sånn ulykke bidrar til at det ikke skjer igjen. Rysst, vær så god.

Hilde-Marit Rysst: Jeg må støtte deg i det du sa, at man opplever at det kan være noen utfordringer. Jeg skal ikke påberope at det var det ordet du brukte, men jeg velger nå å bruke det. Det er utfordringer rundt sikkerhetskulturen offshore og på landanleggene i bransjen vår, det er det ikke tvil om. Vi har ganske klare meninger om at dette henger sammen med kostnadskutt

og effektiviseringstiltak, men det er gjerne en annen skål.

Det som er viktig, er at vi tar med oss all lærdom vi kan fra hendelser. I dette tilfellet står vi overfor Norges største industriulykke, og man anerkjenner at her er det mange spørsmål vi ikke stilte, det er faktisk mange overlevende og pårørende i dag som aldri har fått fortalt sin historie om hva som skjedde, og hvordan de opplevde det.

Det er fortsatt sånn at i dokumenter med hensyn til at man endte opp i denne forhalings situasjonen, er det snakk om et klokkeslett. Det klokkeslettet kan ikke bevises. Man kan derimot spørre vitner hva klokka var, men det har man ikke valgt å gjøre. Det er alle sanneling. Altså, når man ikke stiller spørsmål, får man heller ikke svar. Jeg er overbevist om at hvis vi får til en ny gransking, så stilles de gode spørsmålene, og da vil vi lære masse av det. Så gir vi også en god oppreisning, både moralsk og opplevelsesmessig, overfor de etterlatte med tanke på at de blir forespurte, at deres stemme blir hørt.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det. Da er det siste minuttet til LO, vær så god.

Are Tomasgard: Da gir jeg ordet rett til Frode Alheim, som sitter tettest på det.

Frode Alheim: Takk.

Jeg vil bare si at dette med den daglige situasjonen når det gjelder arbeid med helse, miljø og sikkerhet på sokkelen, er noe av det som er absolutt viktigst hos oss, også med tanke på den diskusjonen om gransking eller ikke gransking.

Vi vil se at vi vil bli utfordret på nivået på sikkerhet enten vi går opp i aktivitet eller vi går ned i aktivitet. Spesielt når vi går ned i aktivitet ser vi at når man kutter i bemanning og man kutter i organisasjon, er det da vi mister kontrollen. Der var vi i 2018 da vi fattet vår beslutning med tanke på det som er spørsmålet i dag, også fordi vi var opptatt av å få flerbruksfartøy som i større grad var tatt i bruk på norsk sokkel, at vi savnet at en skulle ha en tilsynsmyndighet som skulle være klar på oppfølgingen av det der, og en arbeidsmiljølov som skulle ligge til grunn for dem som jobbet med petroleumssaktivitet. Jeg vil bare si at selv om vi ikke er kommet i mål med det arbeidet, vil jeg understreke at vi ikke har gitt oss i den kampen.

Jeg vil også bare si at da vi fattet beslutningen, var vi faktisk i den situasjonen når det gjaldt manglende kontakt mellom partene og manglende tiltro til arbeidet vi gjorde, at regjeringen satte ned et eget ekspertutvalg og ga en egen stortingsmelding om HMS på norsk sokkel i et bidrag for å få snudd trenden og sørge for at vi skal

være et foregangsland. Jeg vil si at den dag i dag skal vi slåss daglig for å holde nivået på helse, miljø og sikkerhet på det nivået det skal være hvis vi skal være verdensledende og en foregangs nasjon på det området.

Møtelederen: Da går møteledelsen tilbake til komitéleder.

Dag Terje Andersen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Solveig Horne disponerer 5 minutter – vær så god.

Solveig Horne (FrP): Takk skal du ha. Jeg har vel en opplevelse av så langt i denne høringen at veldig mye av det som går igjen i Riksrevisjonens rapport, som vi har til høring, er punktet om at vi må få på plass en ny gransking. Jeg har et spørsmål til SAFE, som også sier at vi må ha en ny gransking for å lære. Jeg stilte også samme spørsmål til Kielland-nettverket, og det gikk på at rapporten til Riksrevisjonen er jo veldig tydelig i kritikken, og at de også har gjort et grundig og godt arbeid, men kan dere utdype litt mer hva dere mener en ny gransking skal inneholde for å få ro og oppreisning? Jeg begynner med det spørsmålet.

Hilde-Marit Rysst: Som vi sier, er vi jo også enig i at rapporten fra Riksrevisjonen er bra, og den belyser de kritiske punktene. Det er konklusjonen vi ikke kan forstå.

Når vi snakker om læring, så er det slik at det er, som sagt, mange spørsmål som ikke er blitt stilt, og det anerkjenner jo også rapporten til Riksrevisjonen. Derfor har vi jo heller ikke svarene – når vi ikke har stilt spørsmålene, men slår oss på brystet og sier at vi har lært alt vi kan lære, men vi har bare spurt kanskje 10 pst. av de spørsmålene vi burde stilt. I dagens metodikk for gransking ville vi hatt et helt annet perspektiv, og det ville også vært en åpenhet rundt hvem som skal være deltakere. Det ville vært åpenhet om både mandatet og etter hvert de konklusjonene som vil komme. Så har jo flere vært innoen her at det er godt mulig at ikke alle svar kan bli besvart, at det er godt mulig at ikke alle svar vil være – kall det – positive i forhold til opplevelsen for de etterlatte og pårørende. Men det vil i hvert fall være fakta, det vil være ting vi er omforent om og vi kan ha tillit til at alt er foregått på en ordentlig måte. Det er veldig mye av saken her. Og vi tror vi kan få mye læring ut av å få en ny gransking, å stille spørsmålene.

Solveig Horne (FrP): Takk skal du ha. Så litt i oppfølgingen av det som komitélederen var inne på, det med å lære: Hva har vi lært, altså hva har vært viktig i deres arbeid for å bedre sikkerheten på norsk sokkel

sett i lys av den lærdommen som vi har fra denne saken? Og vi snakker veldig mye om at vi må ha kunnskap for å lære, men nå har vi jo en god del kunnskap, og har vi lært? Det er kanskje et spørsmål som du kan svare på, men det er også til de andre, som også kunne svart raskt på det. Så har jeg ikke flere spørsmål etter det.

Møtelederen: Ja, da må alle svar være korte, for det er under to minutter igjen til alle.

Hilde-Marit Rysst: Da regner jeg med at de andre her også vil klare å svare godt, så jeg skal være kort. Men jeg er overbevist om at vi, i og med at vi ikke har stilt spørsmålene, vil lære mye og bli overrasket over de svarene vi får, hvis vi bare blir enige om at vi skal stille de spørsmålene.

Frode Alfheim: Jeg kan jo ta ordet. Ulykken minner oss hele tiden på hvorfor det er så viktig å arbeide med helse, miljø og sikkerhet på norsk sokkel. Men det er i den daglige jobben vi gjør, og å innføre det apparatet som Jørn redegjorde for at vi har bygd opp mellom partene og myndighetene, at vi greier å identifisere hvor vi har utfordringer, og hvilke tiltak vi i lag må ta tak i for å sørge for at vi både skal opprettholde nivået, men også videreutvikle det, for at folk skal ha en trygg arbeidshverdag ute på norsk sokkel.

Møtelederen: Skal vi da ta Lederne først?

Jan Olav Brekke: Ja, jeg skal gjøre det veldig kort. Jeg synes det som Hilde-Marit Rysst ga uttrykk for, er i tråd med det som vi også kan stille oss bak.

Møtelederen: Da er det NITO til slutt.

Jorunn Birkeland: Ja, da fikk jeg marsjorde. Det er veldig mye å lære, og jeg støtter innspillene fra de andre, det gjør NITO. Når det gjelder bl.a. Ptil, så går det an å se på hvordan Ptil kan bli enda sterkere, ha mer direkte tilsyn, ikke for at det skal bli en sovepute i forhold til egenkontroll og topartssamarbeid om sikkerhet, men for å styrke kvalitet og kompetanse i alle ledd og avdekke flere forhold, på en god måte.

Når det gjelder læring, så blir det jo framhevet at to- og trepartssamarbeid er viktig, men fortsatt er det hindre som gjør at vi ikke kan få bruke mange gode tillitsvalgte. NHO har f.eks. ennå ikke anerkjent trepartssamarbeid som tillitsvalgsarbeid. Så det er mange ting vi kan forbedre i struktur og system, i tillegg til det daglige arbeidet som gjøres. Det er vesentlig...

Møtelederen: Da er tida ute. Mange takk skal dere ha. Vi går videre til Senterpartiet. Der er det Nils T. Bjørke som stiller spørsmål, inntil 5 minutter, vær så god.

Nils T. Bjørke (Sp): Takk. Her er det mange spørsmål ein kunne stilla, men eg startar med NITO. De seier de har tillit til Riksrevisjonens rapport, og at han er god. Riksrevisjonen er òg tydeleg på kvifor dei meiner det ikkje er grunnlag for ytterlegare gransking. Er det sånn at de har tillit til alt det andre, men ikkje til konklusjonen frå Riksrevisjonen?

Så oppfatta eg, når de har svart tidlegare i dag, at de er ganske tydelege på at det manglar ein god del sikkerheitsarbeid på strukturane i sikkerheitsarbeidet, med Ptil og andre ting. Trur de at den beste måten å få ordna på det, er å ta ei gransking av det som skjedde i Kielland-ulykka, eller burde ein gått rett på og fått gjort endringar i samarbeidet i forhold til sikkerheitskulturen i dag?

Jorunn Birkeland: Jeg kan si litt om det. Vi sier jo at vi ikke forstår at ... Slik vi ser det, er rapporten klinkende klar på masse kritikk, og det er en veldig underlig konklusjon. En ting er at de sier at det ikke er grunnlag for gransking, men er det *behov* for gransking? Problemet med tillit blir jo dokumentert, det er ikke tillit til den granskingen som ble gjort, hos de overlevende og etterlatte. Og så, har man da klart å gjøre noe for å bøte på det? Det spørsmålet tror jeg Riksrevisjonen må vurdere, for det er åpenbart at det har de ikke klart.

Når det gjelder det andre spørsmålet du hadde, det var med strukturelle...?

Nils T. Bjørke (Sp): De peikar jo tydeleg på at det ikkje er så lett med trepartssamarbeidet å få lufta sikkerheitsarbeidet, men kunne ein ikkje gjort det utan å gå til gransking av Kielland-ulykka?

Jorunn Birkeland: Jo, selvfølgelig kunne man det, men dette henger som en verkebyll over hele systemet. Det er det som er så merkelig at man ikke innser, at hvis man ikke gjør noe med denne verkebyllen, så ligger den som et hinder for tillit, og vi trenger tillit, vi er helt avhengig av tillit. Så vi må gjøre noe med det. Og da er det å feie alle disse ubesvarte spørsmålene under teppet ikke veien å gå. Det som er avgjørende her, er at vi samarbeider om en eller annen form for ny gransking som kan ta opp i seg det som er gjort fra før, og det som er gjort av Riksrevisjonen, og lager en helhetlig rapport som da er det offisielle Norge sin rapport.

Nils T. Bjørke (Sp): Så då oppfattar eg det slik at det er tillit til Riksrevisjonen heilt fram til konklusjonen, for å seia det slik.

Så er spørsmålet: Rapporten peikar jo på at på tidspunktet for ulykka så kolliderte norsk fagforeningsarbeid – i støy peskeia – med amerikansk tradisjon. Kva er

status for det fagforeiningsarbeidet i dag? Då kan eg tenkja meg at LO vil svara.

Frode Alfheim: Jeg tar den. Vi er flere organisasjoner, både i LO og utenfor LO-familien, som er representert her nå, og til sammen utgjør vi en meget godt organisert virksomhet, som er en betydelig grunn til at vi har greid å bygge opp en struktur for HMS-arbeid mellom partene som kan fungere i Norge, og det er det jo ekstremt viktig at vi greier å opprettholde. Altså, et godt organisert arbeidsliv er viktig. Så er det jo ikke lenge siden vi hadde det ekspertutvalget, som jeg nevnte i stad, som var i arbeid. Da knirket det betydelig, for det var da vi hadde den store nedskaleringen av ansatte på norsk sokkel. Men jeg tror at det norske systemet er slik at når det knirker, så tar vi tak i situasjonen. Vi analyserer oss i lag fram til hvor det fungerer, og hvor det ikke fungerer, og det å ta tak i de plassene hvor det ikke fungerer, er det vi har jobbet med i etterkant.

Å få landet dette med flerbruksfartøy er en av de tingene det absolutt gjenstår et arbeid på, og det har vi ikke gitt oss på – jeg bare understreker det. Så må jeg også påpeke at det jeg tror er den absolutt største bekymringen når det gjelder sikkerhet og måten vi greier å holde drift i både toparts- og trepartsarbeidet på norsk sokkel i dag på, er de restriksjonene som koronapandemien gir oss. Så jeg skulle ønske at vi bare kunne konkludert her nå at vi var ferdig med den. Det ville gitt oss et betydelig bedre grunnlag for å ta tak i de utfordringene vi har i dag, innføre de strukturene som vi er enige om at vi skal arbeide for å innføre, for å identifisere og arbeide med utfordringene.

Møtelederen: Mange takk skal du ha. Da var vi akkurat på tida. Dermed går vi videre til Freddy André Øvstegård, som disponerer 5 minutter på vegne av SV. Vær så god.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for det, komitéleder, og mange takk til alle dere for gode og presise innledninger. Jeg tenkte jeg skulle starte med et spørsmål til LO, og så kan jo Are Tomasgard, f.eks., fordele til forbundslederne som dere ønsker.

Det dreier seg om denne konklusjonen på gransking, som vi jo har vært mye innom. Dere sa det jo sånn at dere ikke krever en ny gransking, men dere vil heller ikke stille dere i veien for en ny gransking. Derfor lurer jeg på om dere kan reflektere rundt dette med tilliten til den granskingen som har vært. Undersøkelsen viser at 82 pst. av de overlevende og 64 pst. av de etterlatte har liten eller ingen tillit til granskingen. Kan det i seg selv være en grunn til å sette i gang en ny gransking, for å gjenopprette tilliten til myndighetenes håndte-

ring og gå videre med viktig arbeid på sikkerhetsfeltet, for eksempel? Kan dere gi kommentarer til det?

Are Tomasgard: Ja, vi kan reflektere mye. Jeg tror det er viktig å ha med seg at det er jo Riksrevisjonens rapport og anbefalinger vi har foran oss her nå, og det er også det vi forholder oss til i høringen. Samtidig har vi stor respekt – og det er også god dialog – for etterlattegruppaa og det arbeidet som de gjør. Det er svært viktig og har vært svært viktig for veldig mange, og det er også veldig samfunnsnyttig.

Så lytter vi på de argumentene som kommer opp og kommer fram, men det er helt åpenbart at det som rapporten sier, den vi har på bordet i dag, er jo at det er svært kritikkverdige forhold som ligger i forhold til måten en har behandlet de overlevende og alle de berørte på. Det er det vi må ta fatt i. Så utgangspunktet der er jo at vi må ha en handling knyttet til de funnene som Riksrevisjonen nå har gjort, og som ligger på bordet her i dag. Så tror jeg Frode Alfheim følger den opp videre, den avveiningen som vi gjør der.

Men vi står altså på at vi ikke har noe krav om gransking. Vi vil heller ikke motsette oss gransking hvis det er den mest hensiktsmessige måten å gå fram på. Vi er opptatt av å få resultater ut av de tingene som Riksrevisjonen påpeker. – Frode?

Frode Alfheim: Jeg skal prøve å følge opp. Vi hadde en diskusjon i forbundsstyret i Industri Energi i desember 2018. Da tok jo diskusjonen om en ny gransking fart, og vi hadde inne folk som hadde skrevet bøker som var kritiske til den gjennomførte granskningen, og som hadde klare spørsmål til hull i den som var gjort, men vi hadde også til stede en representant fra granskingskommisjonen som jeg tror både undertegnede og de fleste i forbundsstyret hos oss følte ga et bilde av at det var gjennomført en grundig og skikkelig gransking da den ble gjennomført.

Jeg vil også si at jeg har all mulig respekt for dem som fremdeles sliter med ulykken, og som sliter med spørsmål som de mener ennå ikke er besvart, men vi har også folk som har jobbet, også i den tiden ulykken skjedde, som er bekymret for dette med å åpne gjenrodde sår. Jeg mener at vi har lyttet også til dem.

Den tredje tingen som var viktig for oss, og som jeg har beskrevet i et par innlegg før, er at vi har jo hele tiden en dagsaktuell situasjon, som vi følte vi var nødt til å legge vår innsats mer i. De tre tingene var de som veide tyngst når vi oppsummerte den diskusjonen, og som gjør at vi ikke har motsatt oss gransking, men at vi heller ikke har støttet kravet om det.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for gode svar på det. Jeg har et spørsmål til, hvis jeg rekker det, litt i

forlengelsen av dette. Kontrollkomiteen skal i hvert fall, uavhengig av gransking eller ikke-gransking, gå gjennom Riksrevisjonens undersøkelse og komme fram til våre konklusjoner og eventuelt trekke fram mer kritikk, nyansere ting etc. Derfor lurer jeg på: Hva i undersøkelsen mener dere det er viktigst at vi går grundig inn i nå i kontrollkomiteens behandling, sånn at man eventuelt kan få noen flere påpekninger fra Stortinget?

Møtelederen: Hvem skal besvare det i løpet av 15 sekunder?

Freddy André Øvstegård (SV): Det var fortsatt LO.

Are Tomasgard: Det er det siste punktet i de konklusjonspunktene som rapporten legger fram – det punktet må vi få gjort noe med. Det er en skamplett på historien vår, og det er også en svært feilaktig måte å behandle dem som bør få hjelp, og det må vi rette opp igjen. Så det er det punktet vi mener en må ha et veldig stort fokus på.

Så er det selvfølgelig læringen og de tingene som ligger i det, og det er jo, som Jørn Eggum sa, påminnelsen om at HMS er en ferskvare, og i så måte er jo dette en påminnelse for oss hele veien, vi må aldri glemme denne katastrofen. Det er en påminnelse som gjør oss bedre hver dag når vi tar det på alvor.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi videre til Venstre og Terje Breivik, som disponerer inntil 5 minutter. Vær så god.

Terje Breivik (V): Tusen takk for det, leiar, og tusen takk til innleiarane for innleiingane. Eg trur eg vel å fylgja opp litt der som Freddy avslutta – til LO og deg, Are. I den grad de har tenkt så langt: Kva er dei beste råda til oss? Og korleis kan vi fylgja opp desse kritikkpunkta, og ikkje minst dette siste punktet som de no understreka, viss me ikkje seier ja til det som eigentleg er hovudynsket både til etterlattegruppa og eit par av dei andre som no sit i rommet, å setja ned ein granskingskommissjon?

Are Tomasgård: Det første er jo at en må involvere de berørte, en må involvere nettverket, en må involvere arbeidstakerorganisasjonen, vi må komme raskt inn i arbeidet. Så har ikke vi ferdigspikret svarene på hvordan en skal trekke det arbeidet opp, og hvor en skal ut, men at det må gjøres noe, det etterlater rapporten helt åpenbart og tydelig.

Frode, vil du supplere noe? Dere har jo også sett på den.

Frode Alfheim: Jeg synes du dekket det bra og fint, Are.

(Lyden blir borte i noen sekunder)

Terje Breivik: Nå mistet jeg lyden her, men det gjorde kanskje alle andre også?

Møtelederen: Du disponerer tida, Terje, og det ble stille.

Terje Breivik (V): Eg berre registrerte at då Are utfordra Frode, vart det stille.

Men viss eg er ferdig med LO, har eg lyst til å spørja dei andre, men kanskje ikkje Lederne, for dei svarte på spørsmålet frå deg, komitéleiar, i stad då du spurte som Arbeidarparti-representant: Dei peikar jo òg på at hovudsvaret må vera ein ny granskingskommissjon. Det gjer jo òg Kielland-etterlattegruppa så til dei grader, og dei svarte òg veldig eintydig godt på kvifor dei meiner det er fornuftig uansett. For det er jo ikkje tvil om at det – gitt at det vert svaret – er ein openberr fare for at ein ny granskingskommissjon kanskje ikkje klarar å dra dei svara som me kanskje alle håpar på. Korleis er deira vurdering viss det vert utgangen av ein sånn granskingskommissjon? Er det likevel verdt å gjera den jobben via ein granskingskommissjon, og vil det bidra til å skapa den nødvendige roa i fagrørsla? – Og ære vera dykk for eit veldig ihuga og langt engasjement i denne saka.

(Lyden blir borte noen sekunder)

Jorunn Birkeland: Hvem spurte du?

Terje Breivik (V): Eg spurde SAFE og NITO. Lederne oppfatta eg at eigentleg svarte på det tidlegare.

Jorunn Birkeland: Jeg kan jo begynne. Vi har i hvert fall prøvd å presisere at hvis man bare kjører en klassisk mandatprosess, kommer vi kanskje skjævt ut, og at det er helt avgjørende at vi samarbeider om mandatet, at Kielland-nettverket og fagbevegelsen er med og lager mandatet.

Dette med læring er komplisert, og da må man starte riktig, ha de rette folkene med og sette de rette rammene. Det er utrolig viktig for å komme riktig ut på hoppkanten.

Da tror jeg at vi uansett vil ha et felles ... Og så er det selvfølgelig involvering underveis, sånn at det blir et felles produkt. Hvis man da har åpne spørsmål som man ikke klarer å lande på – ja vel, så er det en del av rapporten. Det er syn én og syn to som blir dokumentert grundig. Men her er det også veldig viktig å få dokumentert fra alle disse som nå lever fortsatt og ikke er avhørt. Det er jo et stort spørsmål i seg selv. Hvorfor er ikke de avhørt av verken politi eller kommissjon? De lever ikke evig, så dette må dokumenteres.

Terje Breivik (V): SAFE, har de kommentarar til dette?

Hilde-Marit Rysst: Jeg skal være veldig kort og si at jeg i all hovedsak støtter Jorunn Birkelands svar på det. Jeg oppfattet at hun svarte veldig godt. Jeg tror bare jeg kan stille meg bak det at selv om ikke alle svar kan bli besvart, vil jobben som vi da gjør sammen, være et godt arbeid som vi kan være med på å legge saken i bero på.

Terje Breivik (V): Eg oppfattar òg at de er veldig eintydige på at òg førebuingssjobben, altså at ein har ein involverande prosess før ein eventuelt opprettar eller nemner opp ein kommisjon og gjev kommisjonen eit mandat, vert viktig.

Hilde-Marit Rysst: Ja, det er hele metodikken rundt hvordan man setter jobben.

Terje Breivik (V): Då har ikkje eg fleire spørsmål, og tida mi er sikkert ute.

Møtelederen: Det er den – ikke noe særlig mer enn akkurat, men den er ute.

Da går vi over til en åpen femminutters runde med oppklarings spørsmål. Da gir jeg først ordet til saksordføreren, Svein Harberg, vær så god.

Svein Harberg (H): Takk, komitéleder. Da vil jeg gå til LO og Industri Energi, og Frode Alfheim, som jeg hadde et spørsmål til i sted, men det har andre stilt, og det har Alfheim svart veldig godt og grundig på med flere gode betraktninger. Likevel, hvis jeg kan tillate meg to spørsmål, komitéleder:

Det ene er: Det er jo lett å holde festtaler om at vi har lært og tatt det til etterretning og tatt det med oss. Er det noe dere føler at vi mangler når det gjelder sikkerheten i denne sektoren i dag?

Det andre spørsmålet mitt er, som du også kan svare på: Hvordan er dialogen med operatørene? Er det stor forskjell på operatørene i vilje til å samarbeide med dere om HMS?

Møtelederen: Jeg oppfattet at det var til Alfheim.

Frode Alfheim: Jeg tror det største hullet jeg vil påpeke, er det jeg har nevnt når det gjelder flerbruksfartøy. Det har vært en prosess som har tatt fryktelig lang tid, og som vi ikke har kommet i mål med. Det er vel det jeg vil framheve i forbindelse med det.

Så er det klart at vi har flere operatørselskaper på norsk sokkel, med forskjellig ledelse og alt det der, men jeg vil påpeke at brorparten av arbeidet skjer gjennom det organiserte arbeidslivet. Vi møter jo arbeidsgiverorganisasjoner som Norsk olje og gass, Norges Rederiforbund og

Norsk Industri, som de tre viktigste arbeidsgiverorganisasjonene på de etablerte møteplassene for trepartsarbeid.

Så er det sånn at det omtalte ekspertutvalget som var i arbeid for en par-tre år siden, påpekte at det ikke var der den største utfordringen lå. Altså: Struktur med et sterkt tilsyn, med et funksjonelt regelverk og de trepartsarenaene vi har, fungerer, men utfordringene ligger i topartsarbeidet lokalt på arbeidsplassene. Så vil det selvsagt være litt forskjellig variasjon fra operatør til operatør, men også i servicebedrifter, altså leverandørbedriftene, er det selvsagt stor forskjell på kultur for partsarbeid.

Det gjør jo at vi aldri blir arbeidsledige på dette området i fagbevegelsen. Det er det som gjør at vi hver dag er nødt til å arbeide for å sørge for at vi holder oss i skinnet og arbeider etter den norske modellen, som sterke parter med respekt for hverandre.

Møtelederen: Mange takk skal du ha. Da går vi videre til Magne Rommetveit, og dette blir muligens det siste spørsmålet vi rekker. Vi får se. Vær så god, Rommetveit.

Magne Rommetveit (A): No sa Jorunn Birkeland at dette var ein verkebyll. Eg kjem jo frå eit område der dette har vore ein verkebyll i over 40 år. Så seier rapporten frå Riksrevisjonen at det er lite sannsynleg at ei ny gransking vil kunna bringa fram vesentleg ny informasjon om årsakene til ulykka. Då vil eg spørja Jorunn Birkeland: Trur du likevel at ei ny gransking vil føra til at det vil verkja mindre om eit år eller to, når ein er ferdig med denne granskinga?

Jorunn Birkeland: Ja, faktisk så tror jeg det. Jeg tror vi må være klar over at vi snakker om 123 mennesker, og vi snakker om de 89 som overlevde. Alle de har hver sin historie, og den er på en måte ikke nedtegnet. Veldig mange omkom fordi plattformen kantret veldig fort. Det var det Trond nevnte om at vi kunne betrakte dette som to storulykker. Det andre er at det at den kantret fullstendig veldig fort, var en veldig stor grunn til at mange omkom. De ble skadet, klarte ikke redde seg selv, og de måtte ut i sjøen i stedet for at de kunne få hjelp til å komme seg av installasjonen.

Dette har med sikkerhetskultur å gjøre, og dette er ikke kartlagt godt nok. Jeg har selv nå nettopp snakket direkte med en tidligere kollega av meg, Gerry Stigen, som selv varslet om åpne dører som stod med kabler og ledninger imellom, som ikke ble tatt hensyn til – sånne ting, å få det kartlagt. Hvor mange kunne overlevd hvis denne plattformen hadde klart å ligge i ikke bare 20 minutter, men kanskje i 40 minutter eller i 1 time og 40 minutter? Hvor mange kunne vi da reddet? Som i oppslaget i avisen i dag om beredskapsfartøy som var

for langt borte – hvis det hadde vært nærmere, sånn det skulle vært, hvor mange kunne da vært reddet? Dette er spørsmål som burde vært besvart. Det vil faktisk hjelpe. Og det vil hjelpe å rense luften rundt dette og ta et felles ansvar for å skrive historien. Det er jo det det veldig mye går på her, at vi må skrive denne historien sammen.

Møtelederen: Da sier vi takk, og tida for oppfølgingsspørsmål er ute.

Da skal dere få anledning til å gi en sluttkommentar på inntil 5 minutter. Jeg sier fra når det er et halvt minutt igjen. Vi gjør det vel da på den naturlige måten å ta det i omvendt rekkefølge, og starter med Trond Markussen fra NITO, eller de du eventuelt vil ha hjelp fra. Vær så god.

Trond Markussen: Tusen takk skal du ha. Noen mener jo at vi har lært nok, men som dere har hørt nå, ser vi det ikke sånn. Det bygger vi også på forskning og egen erfaring. Det er vanskelig å ta ut det fulle læringspotensialet etter hendelser. Og det er faktisk sånn at forskning viser at man som oftest sitter igjen med 8–10 pst. av potensialet. Det mistes så mye på veien, fra definisjoner av mandat, som vi har vært inne på, hva slags granskingskompetanse som involveres, hvem som blir intervjuet, ikke minst, tilgang på informasjon, tekniske forhold, prioritering av funn, utarbeidelse av tiltak og sist, men ikke minst viljen og gjennomføringskraften til å sikre at tiltakene blir satt ut i livet.

Når vi leser Riksrevisjonens rapport, nærmest roper den om et samarbeid om en oppfølging. Det er i hvert fall sånn vi ser det. Og ja, det kan bli vanskelig og smertefullt, og for å si det med arbeiderpartiveteran Olav T. Laake, som var involvert i etterspillet etter ulykken, som byrettsdommer i Stavanger: En ny gransking vil gjøre vondt, men sannheten må fram. Vi må ikke nøle med en ny gransking av Alexander L. Kielland-ulykken fordi vi er redd for å trække noen på tærne. Vi skal ikke legge lokk på ting. Dette gjelder fortsatt Norges viktigste næring. Da må vi løfte hver stein, avdekke alt, ta læring, og så kommer vi styrket ut og får et godt ettermæle i denne saken.

Møtelederen: Takk skal du ha. Da går vi videre til Lederne og Jan Olav Brekke. Vær så god.

Jan Olav Brekke: Jeg vil gripe fatt i det Trond sa til slutt. Det som er viktig, er at de spørsmålene som en nå gjennom presentasjonen og gjennomgangen i dag viser at fremdeles eksisterer i denne saken, må det finnes gode svar på som man kan få 40 år etterpå. Det er jo fremdeles mulig å få gjort en god jobb rundt dette.

Jeg vil bare også understreke viktigheten av at dette blir gjort i et godt fellesskap, sånn at det er godt forankret og alle får anledning til å føle forankring i det som skal gjennomføres. Takk.

Møtelederen: Takk skal du ha. Da går vi videre til SAFE og Rysst. Vær så god.

Hilde-Marit Rysst: Takk igjen. Jeg vil bare si at når vi sier at vi støtter veldig mye av det som er i rapporten, må jeg påpeke at vi har store utfordringer med å forstå konklusjonen. Det er også sånn at et par av punktene, bl.a. det punktet hvor rapporten beskriver at en ny gransking ikke vil gi særlig nye svar, stiller vi et stort spørsmålstegn ved, selvfølgelig. For det er jo akkurat det motsatte vi mener – at med dagens metodikk for granskinger, med dagens metodikk for å kunne beregne, analysere og ta tak i og bruke teknologien, så langt som den er kommet, vil vi få mange nye, viktige svar.

Vi mener også at Kielland-nettverket har gjort og gjør en fabelaktig jobb. De har også levert et godt notat til dere i forbindelse med Riksrevisjonens rapport. Vi støtter det notatet fullt ut, så vi behøver ikke å bruke mer tid på selve punktene som de omtaler der, for de har dere allerede mottatt.

Men SAFE, med all sin erfaring og alle sine medlemmer, støtter dette fullt ut når det gjelder at dere som politikere og Stortinget forhåpentligvis setter i gang en ny gransking.

Utover det vil jeg si at Industri Energi flere ganger har nevnt at det er dagens HMS-arbeid vi jobber med, og det kunne selvfølgelig jeg også brukt mye tid på her hvis jeg hadde opplevd at det var det vi skulle snakke om. Men det er jo ikke tvil om at både Industri Energi, de andre forbundene og vi jobber daglig for å ivareta og styrke det HMS-arbeidet og de verktøyene vi har, bruke trepartsarenaene og styrke topartsarenaene lokalt med våre lokale tillitsvalgte. Dette er jo det vi jobber med hver eneste dag.

Når det gjelder flerbruksfartøy, er jeg helt enig med Frode Alfheim. Vi har ikke gitt oss på det. Det kommer til å komme tilbake igjen til Stortinget, det er ikke tvil om det, men i dag var det Kielland. Og det SAFE er opp-tatt av her, er at det er mange spørsmål som ikke er blitt stilt, det er mange læringseffekter vi vil få ut, og det handler ikke minst om respekt for de pårørende og overlevende – de nærmeste. Hva mener AS Norge vi bør gjøre for dem, og hvordan skal vi ivareta dem i tillegg til all læring vi kunne fått av det de nå sitter på av ikke god behandling, for å si det sånn. De sitter med mye erfaring vi kan lære av.

Jeg skal være så kort og si at ellers opplever jeg at det har vært en god høring og mange aktive og gode spørsmål. Takk skal dere ha.

Møtelederen: Takk skal du ha. Da avslutter vi der vi begynte, med LO. Jeg gir ordet til Tomasgard, som sammen med sine disponerer inntil 5 minutter.

Are Tomasgard: Takk for det, komitéleder. Fra vår side er det sånn at vi ser på Riksrevisjonens rapport som svært grundig. Vi ser at det er en god rapport. Vi registrerer konklusjonene, og vi merker oss veldig den kritikken en gir om behandlingen av etterlatte og overlevende, og der må det gjøres et arbeid. Så tar ikke vi stilling til formen på det arbeidet, men det må gjøres et arbeid, og i det arbeidet må de berørte og arbeidstakerorganisasjonene involveres helt fra begynnelsen av – være med og designe det arbeidet, uavhengig av hvilken vei en måtte velge i det.

Dette er en sak som er en svært viktig del av historien. Det er ingen tvil om at denne saken og denne katastrofen har definert helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet ikke bare på sokkelen, men også hatt en overrenning til mange andre sektorer. Det er, som det ble sagt her, ferskvare. Når det gjelder flerbruksfartøy og de utfordringene vi møter, er det, som Alfheim har vært inne på, ikke tvil om at vi kan trekke læringspunkter fra den biten. Vi må ikke sette oss i en situasjon der vi ikke har kontroll over helse, miljø og sikkerhet på de områdene vi har aktivitet gående.

Jeg glemte innledningsvis å takke for at vi fikk anledning til å komme hit. Vi er selvfølgelig også disponible for å stille opp med spørsmål og kommentere videre hvis det skulle være ønske om det. Så nå benytter jeg også sjansen til å gjøre det jeg ikke gjorde innledningsvis, og si tusen takk for at vi fikk komme og gi uttrykk for våre meninger her i komitébehandlingen.

Møtelederen: Da sier vi tusen takk for det. Tusen takk til dere alle for at dere stilte på høring. Vi tar en kort pause og er tilbake kl. 14.20.

Høringen ble avbrutt kl. 14.15.

Høringen ble gjenopptatt kl. 14.20.

*Høring med Norsk olje og gass
v/adm. direktør Anniken Hauglie*

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen høringen, og hvis vi nå har med oss representanter for Norsk olje og gass, ønsker jeg velkommen til dere. Det er administrerende direktør Anniken Hauglie, og du har med som bisitter viseadministrerende direktør, Knut Thorvaldsen. Velkommen til deg også.

Anniken Hauglie, du har inntil 5 minutter til innledning. Jeg sier fra når det er 30 sekunder igjen av tale-

tiden, og så kommer vi tilbake til spørsmål etter det. Helt til slutt får du mulighet for en kort oppsummering. Jeg ønsker velkommen til deg, og du har 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

– Har dere oversikt over om noen har kontakt med Anniken Hauglie? Er det noen fra Norsk olje og gass der ute?

Knut Thorvaldsen: Ja, dette er Knut Thorvaldsen. Vi skal prøve å få tak i Anniken Hauglie, bare et lite øyeblikk. Vi skal følge opp umiddelbart og få henne på. Vi har fått noen til å ringe til Anniken Hauglie og gjør det vi kan for å kople opp.

(Ca. tre minutters forsinkelse i høringen grunnet tekniske problemer)

Anniken Hauglie: Jeg beklager, det var et eller annet teknisk her. Sånn er det med den digitale verdenen. Jeg vet ikke helt hva som skjedde, men jeg falt helt ut.

Møtelederen: Ja, jeg har vært utsatt for det samme, det pleier å bli omtalt som brukerfeil.

Men jeg har i hvert fall på behørig vis ønsket dere hjertelig velkommen til en viktig høring om en alvorlig og vanskelig sak å behandle. Jeg er glad for at dere er villige til å stille opp på høring. Jeg har presentert deg og din viseadministrerende direktør, og du har herved 5 minutter til disposisjon til en innledning. Vær så god.

Anniken Hauglie: Takk skal du ha, komitéleder, og tusen takk for invitasjonen til å delta i denne høringen.

Bakteppet, altså Riksrevisjonens rapport om Alexander L. Kielland-ulykken, er det mørkeste kapitlet i vår 50-årige historie som olje- og gassnasjon. 123 mennesker mistet livet. Ulykken gjorde dypt inntrykk på alle i sin samtid, men den satte også dype og varige spor i tiden som fulgte.

Kielland-ulykken representerer et vendepunkt for HMS-arbeidet i norsk petroleumssektor. Næringen lærte enormt mye av denne hendelsen. I årene som fulgte etter ulykken, ble det gjort viktige og varige forbedringer innen HMS-arbeidet på norsk sokkel. Svakheter ble avdekket den gangen. Ansvarsforholdene er nå klarlagt og tydeliggjort mellom virksomhetene som opererer på sokkelen, og mellom myndighetsorganene, som også Riksrevisjonen beskriver. Vi går til et funksjonsbasert system der myndighetene setter klare krav i et omfattende lov- og regelverk, men det er opp til selskapene å finne den beste teknologien og metoder for å ivareta kravene. Partssamarbeidet ble også betydelig styrket.

Sikkerhetsfokus er et helt annet i næringen i dag enn for 41 år siden. Som det også fremkommer i Riksrevisjonens rapport, ble læringspunktene etter ulykken

fulgt opp. Men det betyr jo ikke at arbeidet med å forbedre sikkerheten er over. Tvert om, sikkerhet er ferskvare og noe vi arbeider kontinuerlig med. Det viktigste arbeidet gjøres i det enkelte selskap. Som bransjeforening er vi en viktig samhandlingsarena for våre medlemmer. HMS-arbeid er et av områdene som vi jobber mye med, bl.a. i våre mange ulike fora og utvalg. Det jobbes tett i partssamarbeidet, partene sitter sammen både i Regelverksforum og i Sikkerhetsforum, som er ledet av Petroleumstilsynet, og vi står sammen om risikonivået i norsk petroleumsvirksomhet, RNNP, et arbeid som måler utviklingen – kvalitativt og kvantitativt – av risikonivået og har pågått i mer enn 20 år.

RNNP er, for å si noen ord om det, organisert i et samarbeid mellom selskapene, myndighetene, arbeidsgivere, arbeidstakerorganisasjonene og relevante forskningsmiljøer. Arbeidet er unikt i næringslivssammenheng i Norge, men også internasjonalt med hensyn til datatilgang og statistikk. RNNP er det viktigste grunnlaget for en felles virkelighetsforståelse av risikonivået i næringen, og som alle slutter opp om.

Tallene herfra har vist en positiv utvikling siden målingene startet, selv om vi også vet at det kan være forbedringspunkter. Den siste rapporten, som Ptil presenterte før påske, viser også at risikoen for storulykker på norsk sokkel er på et historisk lavt nivå. Den positive utviklingen skjer samtidig som industrien har hatt store endringer som følge av effektivisering og kostnadsutt.

Det er mye selskapene konkurrer om, men ikke på sikkerhet. Der samarbeider vi tett. Å forbedre læring og sikre erfaringsoverføring fra hendelser er viktig for å redusere risiko. Vi er opptatt av at læringspunkter kan deles og bli forstått av flere, nettopp for å forhindre at hendelser skjer i fremtiden.

Det er bred oppslutning om HMS-regimet i Norge, og det er en styrke. Et høyt nivå på sikkerhet er en grunnleggende betingelse for at olje- og gassvirksomheten kan fortsette på norsk sokkel, og det er et hovedelement i det norske forvaltningsregimet.

Sikkerhetsnivået i dag er høyt. Samtidig må vi alltid være forberedt på at det som ingen tror vil skje, faktisk kan skje. Vi er opptatt av at de som reiser ut på norsk sokkel, skal føle trygghet for at de kommer trygt hjem igjen.

Møtelederen: 30 sekunder igjen.

Anniken Hauglie: Vi har som mål at vi alltid skal bli bedre, nettopp fordi vi er opptatt av at en hendelse som Kielland-ulykken ikke skal skje igjen. Takk, komitéleder.

Møtelederen: Takk for det, og takk for din innledning så langt. I denne sekvensen starter vi med en utspørring der saksordføreren disponerer inntil 10 minutter, og deretter blir det en felles spørsmålsrunde for alle oss andre på inntil 20 minutter. Vi starter altså med saksordfører Svein Harberg. Vær så god.

Svein Harberg (H): Takk for det, komitéleder, og takk til Anniken Hauglie for innledningen.

Ikke unaturlig er sikkerhet og sikkerhetsarbeid et viktig tema i tilknytning til denne rapporten, og mye fordi det har nok vært mange festtaler omkring at vi har lært mye. Vi har, tross alt, en tragisk ulykke, lært mye etter dette. Du nevner RNNP og samarbeidet der, men samtidig har vi hatt ansattes organisasjoner inne som varsler om litt blandede erfaringer med å få gjennomslag når de arbeider med sikkerhet innenfor sektoren. Spesielt dette med flerbruksfartøy har vært et tema. Er det en problemstilling som du kjenner igjen, og som en ikke har funnet alle de gode løsningene på?

Anniken Hauglie: Diskusjonen rundt flerbruksfartøy har egentlig pågått i flere år, og som også fagforeningene har vist til, har det vært nedsatt flere partssammensatte grupper som har sett på ulike problemstillinger som knytter seg til flerbruksfartøy.

Vi mener at det er et klart regelverk i dag, og det er aktiviteten som avgjør hvilke regelverk som skal gjelde, og vi mener også at sikkerheten på flerbruksfartøyene i dag er høy.

Men det er en kontinuerlig diskusjon om ulike elementer ved sikkerhetsarbeidet på norsk sokkel. Det er ulike problemstillinger som fra tid til annen dukker opp, og jeg opplever at det er en god dialog mellom partene, altså i torpartssamarbeidet, men også i det arbeidet vi gjør sammen i trepartssamarbeidet, i Regelverksforum og i Sikkerhetsforum, som også de andre har vært inne på.

Vi har litt ulike interesser å ivareta, men jeg vil fra vår side mene at det er et godt og funksjonelt regelverk i dag, også for flerbruksfartøyene, og at sikkerheten der er høy. Men er det konkrete problemstillinger som man mener ikke er ivaretatt, vil vi selvfølgelig diskutere det sammen med arbeidstakerne.

Svein Harberg (H): Takk for det.

Et litt generelt spørsmål når det gjelder Riksrevisjonens rapport – jeg er helt sikker på at også dere hadde noe forventninger til rapporten og hva som ville komme ut av den: Hvordan vurderer dere rapporten, slik den nå foreligger, og har den svar på spørsmålene og forventningene?

Anniken Hauglie: Jeg har lyttet nøye til de andre som har vært til stede i dag. Jeg registrerer at noen mener at man ikke får svar på de spørsmålene man har stilt, og det er jo fullt forståelig at når man har spørsmål man opplever at man ikke har fått svar på, er man kanskje ikke fornøyd med denne rapporten. Men fra vår side opplever vi at rapporten er svært grundig.

Jeg registrerer at de har fått tilgang til og oversatt dokumenter, så vidt jeg forstår, som man tidligere ikke har oversatt. Så vidt jeg kan forstå på Riksrevisjonen, har man fått tilgang til alt det materialet man har etterlyst og bedt om fra de ulike virksomhetene og selskapene. Det ser ut til at ingenting av det materialet som finnes, har vært lagt skjul på, og jeg opplever at Riksrevisjonens rapport sånn sett er tillitvekkende sett fra vårt perspektiv.

Så er jeg selvfølgelig glad for at Riksrevisjonen bekrefter det inntrykket vi også har, nemlig at alle anbefalingene fra den gangen om det som går på sikkerhet og regelverk og tydeliggjøring av ansvar osv., er fulgt opp. Det er jo det som kanskje har vært viktig for oss: at læringselementene på sikkerhetssiden er fulgt opp.

Men igjen: Dette er et kontinuerlig arbeid. Man kan ikke slå seg til ro med at dette er gjort en gang for alle. Tvert imot, og det var vel LO som var inne på det: Sikkerhetsarbeid er ferskvare, og det er noe vi må jobbe kontinuerlig med. Men jeg registrerer i hvert fall at den delen mener Riksrevisjonen er fulgt godt opp.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha.

Dere er jo én organisasjon, men representerer virksomheter med litt forskjellig aktivitet og forskjellig inngang til spørsmål om HMS. Jeg tror vi må stille også dere spørsmålet som vi så vidt har vært inne på tidligere: Vår komité har hatt flere saker der det har vist seg at i litt tøffe tider blir det litt kamp om ressursene til å sikre installasjoner, sikre rutiner, og at det har vært en utfordring som har ført til mindre hendelser, som gjerne kunne blitt til større hendelser.

Er det et tema som er langt framme hos dere, en diskusjon som dere ofte har med deres medlemmer? Og hvordan reagerer de i tilfelle på en slik debatt?

Anniken Hauglie: Vi representerer – som du sier – ca. 110 virksomheter med litt ulik inngang, men samtidig samarbeider vi veldig tett om HMS-arbeid i bransjeforeningen. Som jeg nevnte i innledningen min, konkurrerer vi ikke på HMS. Tvert om, der samarbeider vi. Det er en utbredt åpenhetskultur i bransjen. Hendelser deles helt åpent, slik at andre skal kunne lære av det og forebygge hendelser også senere.

Så har det vært litt diskusjoner opp gjennom årene, og kanskje særlig etter oljeprispallet i 2014/2015, om det

gjorde at man hadde kostnadskutt som gikk ut over sikkerheten. Vi mener at disse effektiviseringene har vært forsvarlige, og vi ser også at Petroleumstilsynets siste rapport, RNNP-rapporten som ble lagt frem før påske, bekrefter at det er god sikkerhet på norsk sokkel.

Vi er opptatt av at vi kontinuerlig må ha fokus på helse, miljø og sikkerhet, uansett tid. Blant annet har vi nå diskutert en del konsekvenser av pandemien, hvilke konsekvenser den kan få på sikkerhetsarbeidet. Den tar mye fokus blant de ansatte i dag. Mange er slitne. Vi er opptatt av å ivareta de ansatte også ut fra det perspektivet.

Alt i alt mener jeg at fokuset hos oss og i bransjen og mellom våre medlemmer er høyt. Det deles informasjon om hendelser, og vi er opptatt av kontinuerlig læring av de hendelsene som er.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha. Da har jeg ikke flere spørsmål.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi videre til en åpen spørsmålsrunde, der vi i første omgang gir mulighet til ett spørsmål fra hver, etter partistørrelsen, og så kommer vi tilbake til hva vi eventuelt får tid til i tillegg. Som en begynnelse på det gir jeg ordet til Svein Harberg, i denne omgang som komiteens nestleder.

Møtelederen: Og jeg gir ordet til Dag Terje Andersen, som skal stille spørsmål på vegne av Arbeiderpartiet.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det.

Jeg hadde egentlig tenkt å stille det spørsmålet Harberg stilte knyttet til utviklingen av HMS, men det har vi allerede fått et svar på, så jeg kunne tenke meg å be om din vurdering av følgende: Det er mange som sier at det er mye bra i riksrevisjonsrapporten, at den er grundig og kommer med klar kritikk på vesentlige punkter for både etterlatte og overlevende. Men så er det altså det ene punktet, om det er grunnlag for en videre gransking, som Riksrevisjonen ikke anbefaler.

Da har jeg lyst til å stille deg spørsmålet, med deres utgangspunkt: Hvordan vurderer du muligheten for ved eventuelt å sette i gang en ytterligere gransking, i tillegg til den gjennomgangen som Riksrevisjonen nå har hatt, å komme videre og finne svar på de spørsmålene som fortsatt er ubesvart?

Anniken Hauglie: Det er et godt spørsmål, komitéleder – hvorvidt man kan få svar på de spørsmålene noen fortsatt opplever er ubesvart. Det er vanskelig å si om det etter så mange år er mulig å få svar på.

Det vi har vært opptatt av fra vår side, er at vi snakker om en nasjonal tragedie. Vi er fra vår side opptatt av at man ikke skal legge skjul på noen mulig ny informa-

sjon som eventuelt måtte være der. Men så vidt vi kan se, har Riksrevisjonen gjort en veldig grundig jobb i forbindelse med sin rapport. Som jeg nevnte i stad, ser det ut til at man har fått tilgang til oversettelser som man før ikke har hatt tilgang til, og at man har fått tilgang til alt man har bedt om, og at ingen har holdt tilbake dokumenter som finnes. Det har jo vært veldig viktig.

Det er gjort store endringer i etterkant av ulykken, særlig på helse, miljø og sikkerhet. Man la jo om hele regimet den gangen, og det jobbes vel annerledes med HMS i dag. Man jobber heldigvis også helt annerledes med oppfølging av mennesker i krise i dag enn det man gjorde den gangen. Så på bakgrunn av det kan vi ikke helt se at en omfattende ny gransking vil gi oss noen svar som ikke allerede er fremkommet. Vår vurdering er at Riksrevisjonen har gjort en grundig vurdering i så måte.

Møtelederen: Da går møteledelsen tilbake til komitélederen.

Møtelederen: Dersom Solveig Horne ønsker å stille spørsmål, er det anledning til å stille et nå.

Solveig Horne (FrP): Takk skal du ha, leder. Nå sitter jeg i bilen, men det skal vel gå greit likevel.

Takk til Anniken Hauglie for en god innledning.

Alexander L. Kielland-ulykken førte til omfattende endringer i regelverket og tilsynsordningene. Riksrevisjonen viser også til uklare ansvarsforhold og få konsekvenser for selskapene som hadde arbeidstakere om bord på Alexander L. Kielland-plattformen. Da er mitt spørsmål til deg: Hvordan har utviklingen vært innenfor disse selskaperes ansvarsforhold for ansattes sikkerhet nå etter ulykken, sånn du ser det?

Møtelederen: Hauglie, vær så god.

Anniken Hauglie: Takk for det, komitéleder.

Det har vært en total omlegging av hele HMS-regimet. Det gjelder ansvarsforholdene mellom de ulike aktørene som er på sokkelen, gjennom påseansvar osv., og det er også en tydeliggjøring av ansvaret mellom myndighetsorganene, som Riksrevisjonen påpeker, og helt andre systemer og rutiner for utdanning og opplæring av de ansatte. Så det er et helt annet regime i dag enn det det var den gangen.

Så jobbes det, som jeg har nevnt, kontinuerlig i trepartssamarbeidet gjennom Regelverksforum og Sikkerhetsforum, og noe av arbeidet der har nettopp til hensikt å hele tiden klargjøre, forbedre og tydeliggjøre lov- og regelverk og sikre at sikkerheten ivaretas på en bedre måte. Så det er et helt annet regime i dag, både innad i selskapene, mellom selskapene som samarbeider på sokkelen – ofte er det flere selskaper som er i en

og samme lisens – og i det arbeidet som gjøres i trepartssamarbeidet. Det er et helt annet og langt bedre system i dag, heldigvis, enn det det var den gang.

Og jeg vil påstå, og jeg tror jeg med hånden på hjertet kan si, at vi er verdensledende på HMS i dag, og det skal vi være. Det er det som er viktig for at vi skal kunne operere på norsk sokkel.

Møtelederen: Da går ordet videre til Nils T. Bjørke.

Nils T. Bjørke (Sp): Takk for orienteringa.

No har me hatt arbeidstakarane inne før i dag, og dei har vore ganske tydelege, og fleire av dei meiner at me bør ha ein ny gjennomgang av ulukka – ikkje minst fordi dei meiner at det enno er utfordringar med samarbeidet og sikkerheita i Nordsjøen. Meiner Olje og gass at det gjenstår uavklarte læringspunkt for Alexander L. Kielland-ulykka, og seier deira ønske om ei ny gransking noko om at dagens situasjon kanskje ikkje er så god som ein kan få inntrykk av?

Anniken Hauglie: Jeg kan ikke helt se at en gransking er nødvendig for å bedre samarbeidet om HMS på sokkelen. Jeg opplever at samarbeidet mellom partene er godt i dag, både to- og trepartssamarbeidet. Og jeg opplever nok at de utfordringene man står overfor, eller de læringspunktene man har, den utviklingen man står i, og forbedringspunktene man vil se fortløpende som følge av nye utfordringer, trenger man ikke en gransking for. Det opplever jeg at man fint kan håndtere i dagens strukturer. I den grad man skal ha en gransking, vil det kanskje handle om å finne svar på andre typer spørsmål enn å utvikle og forbedre dagens og fremtidens HMS-arbeid, så vidt jeg kan se. Det samarbeides veldig tett i dag. Men igjen: Det er jo ulike utfordringer man står overfor, litt avhengig av situasjonen. Man hadde noen utfordringer i forbindelse med kostnadsutt. Nå har man pandemiutfordringer. Men det løser man – så vidt jeg kan se, og etter min vurdering – best i de etablerte strukturene man har i dag.

Hvis det var svar på spørsmålet?

Møtelederen: Da kommer neste spørsmål fra Freddy André Øvstegård – vær så god.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for innledningen fra Hauglie.

Jeg bet meg i og for seg litt merke i Hauglies vurdering av at man har fått tilgang på dokumenter og fått undersøkt det som burde blitt undersøkt i forbindelse med undersøkelsen her. Men Riksrevisjonen påpeker i rapporten at sentrale dokumenter som f.eks. ukereporter fra Kielland-plattformen aldri har blitt sett på, man har ikke fått tak i det, at Phillips-arkivet har man bare hatt en begrenset tilgang på, ikke en ordentlig

undersøkelse av hele Phillips-arkivet heller. Så jeg bare lurer på: Hva er din vurdering, Hauglie, rundt disse løse trådene og ulukkede kapitlene? Hvordan vurderer dere konsekvensen av at det fremdeles ikke har blitt sett på, som ubesvarte spørsmål?

Møtelederen: Vær så god, Hauglie.

Anniken Hauglie: Takk for det, komitéleder.

Når jeg sa det jeg sa om dette tidligere, oppfatter jeg, slik jeg leser Riksrevisjonens rapport, at Riksrevisjonen selv mener at de har fått tilgang til det de har bedt om i de ulike instanser og virksomheter. Og etter hva jeg forstår av Riksrevisjonens rapport, er det ikke blitt holdt tilbake informasjon som foreligger. Men de tar også forbehold om at det kan være ufullstendige arkiver osv. – og det kan godt tenkes. Men det viktigste, slik jeg ser det, er at det som foreligger, ikke har blitt holdt tilbake. Det er viktig at man har mest mulig åpenhet og innsyn i de relevante dokumentene som Riksrevisjonen har bedt om. Men dette er kanskje spørsmål som det er mer nærliggende å stille Riksrevisjonen – om de selv mener at de har fått det de trenger. Men slik jeg leser Riksrevisjonen, har de i hvert fall fått tilgang på det de har bedt om, og som finnes, med forbehold om at ting kan være selvfølgelig ikke komplett.

Møtelederen: Da er det Terje Breivik, fra Venstre, som skal stille neste spørsmål. (Stillhet, man prøver å få kontakt med Breivik.)

Vi hører ikke noe fra ham, da går vi først videre til uavhengig representant Ulf Leirstein, og så får vi se om Breivik er tilbake etterpå. – Vær så god.

Ulf Leirstein (uavh.): Jeg kunne godt tenke meg at Olje og gass og Anniken Hauglie kunne utdype litt om det med ansvarsfordelingen som er i dag. Du har også betydelig erfaring fra et departement som har ansvar på dette området. Det blir ofte stilt spørsmål knyttet til om man har en for omfattende ansvarsfordeling for å være tydelig på sikkerheten på området. Har du noen flere synspunkter knyttet til det?

Møtelederen: Hauglie – vær så god.

Anniken Hauglie: Takk for det, komitéleder.

Ansvarsfordelingen er betydelig tydeliggjort, ikke minst som en konsekvens av Kielland-ulykken. Ansvar er jo fordelt på ulike aktører, naturligvis. På myndighets-siden er Oljedirektoratet involvert i konstruksjonene, og Petroleumstilsynet har et klart tilsyn og ansvar når det gjelder å følge opp HMS på sokkelen. Men det er det enkelte selskap som har hovedansvaret for HMS på sine installasjoner – om det er offshore eller det er på land. Det ansvaret er det viktig også er tydelig plassert hos sel-

skapene. Samtidig – som jeg nevnte i et av mine tidligere svar – er det ofte flere aktører involvert i samme lisens. Da har man også et tydelig påseansvar i de lisensene. Så jeg opplever at det i dagens regime er en klar ansvarsfordeling mellom selskapene som opererer på sokkelen, og at det er et klart ansvar mellom de ulike myndighetsorganene i arbeidet på sokkelen også. Om det er for omfattende? Jeg vil ikke mene at det er det. Jeg synes i alle fall det er en tydelig og god ansvarsfordeling. Det er et omfattende regelverk som ligger til grunn. Men nettopp fordi vi har et funksjonsbasert regelverk, betyr det at myndighetene, altså storting og departement, lager lov- og regelverk som bransjene skal følge, og så er det opp til bransjene å finne de beste måtene å oppfylle de kravene på.

Møtelederen: Takk for det. Har vi nå med oss Terje Breivik? Hvis ikke gir jeg ordet til komiteens nestleder, Svein Harberg, som møteleder.

Møtelederen: Og jeg gir ordet til Dag Terje Andersen, som skal stille spørsmål.

Dag Terje Andersen (A): Det grenser faktisk litt inn til det siste svaret som Hauglie ga. En av de tingene som ble kritisert, at det ikke er tilstrekkelig avklart etter ulykken, er nettopp ansvarsfordelingen mellom rederiet, Stavanger Drilling, og operatøren, Phillips Petroleum. Da har jeg egentlig to spørsmål knyttet til det.

For det første: Anser du at det ville være mulig å komme lenger i en ansvarsfordeling mellom de to gjennom en ny granskning?

Det andre spørsmålet gjelder det du for så vidt var litt inne på, at det var mange aktører her, og du var inne på ansvarsfordelingen mellom Petroleumstilsynet og andre tilsynsmyndigheter. Men når det gjelder ansvarsfordelingen mellom det enkelte selskap som er involvert i en operasjon, er det tydelig nok? Det er medlemmer som du organiserer.

Møtelederen: Vær så god, Hauglie.

Anniken Hauglie: Takk for det, komitéleder. Om det vil være mulig å klare å tydeliggjøre ansvaret fra den gangen, er nok kanskje ikke jeg den rette til å svare på. Jeg registrerer at Riksrevisjonen mener at granskingskommisjonen den gangen ikke hadde et klart nok mandat til å avgjøre det, og hvorvidt det er mulig, tør ikke jeg å spekulere i.

Når det gjelder ansvaret som er på sokkelen, er mitt bestemte inntrykk at ansvarsforholdene mellom de ulike aktørene som opererer i dag, er tydeliggjort, bl.a. gjennom det påse-ansvaret som man har. Man har jo også ansvarsroller definert i de ulike lisensene. Men da kan jeg jo kanskje høre om bisitter, viseadministrere-

rende direktør Thorvaldsen, har noe ytterligere eller noen presiseringer i så måte på akkurat det.

Knut Thorvaldsen: Det er jo viktig at man har for seg også ansvarsfordelingen mellom rettighetshaverne, med operatøren i spissen, og kontraktørene, i dette tilfellet hovedkontraktørene. Slik som regelverket er satt opp og aktivisert i dag, er etter vår vurdering det ansvarsforholdet klarlagt på en god måte, slik at det til enhver tid er klart og tydelig hvem som har ansvar for de ulike aktivitetene.

Møtelederen: Da går møteledelsen tilbake til komitélederen.

Møtelederen: Da har ikke jeg flere på lista som har bedt om mulighet til spørsmål innenfor de fire minuttene som gjenstår.

Har vi med oss Terje Breivik nå? – Det har vi ikke.

Siden ingen flere da ber om ordet, gir jeg Anniken Hauglie anledning til å gi en kort oppsummering på inntil 5 minutter, hvis du skulle ønske det. Vær så god.

Anniken Hauglie: Takk for det, komitéleder, og igjen tusen takk for invitasjonen til å komme.

Som jeg nevnte i hovedinnlegget mitt, er dette den mest dramatiske hendelsen på norsk sokkel, og som vi ser, gjør ulykken fortsatt inntrykk på oss. Selv var jeg åtte år gammel den gangen ulykken skjedde, og jeg husker fortsatt godt tv-bildene som rullet over skjermen da mine foreldre så på nyhetssendingen den gangen.

Fra næringens side har vi vært veldig opptatt av hvilken læring vi kan trekke av denne tragiske hendelsen, først og fremst for å unngå at slike ulykker kan skje igjen, men også for å sikre oss at i den grad det skjer ulykker, håndterer vi det på en bedre måte enn det som ble gjort den gangen. Men som Riksrevisjonens rapport viser, er sikkerhetsarbeidet også – og det håper jeg har blitt tydeliggjort i denne høringen – endret fundamentalt etter denne ulykken. Lov- og regelverket er betydelig forbedret og tydeliggjort, ansvars plasseringen er klarere enn den gangen, det er bedre opplæring av ansatte, og teknologi og metode er betydelig forbedret fra den gangen.

Jeg tror jeg snakker på hele næringens vegne når jeg sier at for oss er det veldig viktig at alle de som reiser ut på sokkelen hver eneste dag, kan føle trygghet for at de kommer vel hjem igjen. Fra vår side er det et kontinuerlig arbeid som må gjøres. Det er ikke gjort en gang for alle, tvert imot må vi hele tiden strekke oss for å være sikre på at vi stadig forbedrer oss på HMS. Det arbeidet gjøres best og er viktigst blir gjort i det enkelte selskap, i bransjefellesskapet hos oss, hvor vi kan lære av hverandre og utvikle bransjestandarder for sikkerhet, men

ikke minst også i to- og trepartssamarbeidet, som vi ser det gjøres i dag.

Så er jeg enig med Frode Alfheim, som sa i stad at pandemien er litt utfordrende for oss også fordi det er litt vanskeligere å møtes. Vi ser frem til at vi kan begynne å diskutere enda bedre og enda mer omfattende enn det vi kanskje har muligheten til å gjøre nå. Men jeg opplever i hvert fall at den læringen som er gjort fra den gangen, er absolutt til stede, og vi jobber kontinuerlig, nettopp for å unngå at alvorlige hendelser igjen skal skje på norsk sokkel.

Møtelederen: Da sier vi hjertelig takk til deg for ditt og deres bidrag til vårt arbeid med en viktig rapport om en alvorlig sak. Mange takk. Høringen starter opp igjen kl. 15.15.

Høringen ble avbrutt kl. 14.55.

Høringen ble gjenopptatt kl. 15.15.

*Høring med Olje- og energidepartementet
v/statsråd Tina Bru*

Møtelederen: Da er tida her, og vi fortsetter med høringen. Vi kan nå ønske velkommen til olje- og energiminister Tina Bru, som har med som bisitter ekspedisjonssjef Lars Erik Aamot. Velkommen også til deg.

Før statsråden får ordet til en 10 minutters innledning, vil jeg bare si at vi er fullstendig klar over at du verken hadde konstitusjonelt ansvar for 41 år siden, eller at alle de områder som er omtalt i Riksrevisjonens rapport, er innenfor ditt nåværende konstitusjonelle ansvar. Det er kanskje riktig å gjøre oppmerksom på at vi har hatt god dialog med regjeringa, at det er regjeringa som på en måte har bestemt at du møter på regjeringas vegne, og at det da kan være nødvendig å kommentere noen av de delene av rapporten som ikke nødvendigvis du har det konstitusjonelle ansvaret for i dag, fordi det her er snakk om en helhetlig rapport. Det er vi fullstendig innforstått med.

Med dette som bakgrunn gir jeg ordet til statsråd Tina Bru, og du har altså 10 minutter til innledning. Vær så god.

Statsråd Tina Bru: Tusen takk, komitéleder, og takk for invitasjonen til høringen.

Jeg vil gjerne få starte med å uttrykke min medfølelse med de overlevende og etterlatte etter den tragiske Alexander L. Kielland-ulykken. Ulykken rammet mange enkeltpersoner og familier på det aller grusomste. Selv om det er over 40 år siden, påvirker ulykken fortsatt mange, særlig i mitt hjemfylke, Rogaland. Jeg

har stor respekt for at de overlevende og etterlatte ønsker alle svar på bordet knyttet til hendelsen og årsakene til den.

I saken som er til behandling, har Riksrevisjonen sammenstilt all tilgjengelig informasjon i sitt arbeid med å vurdere hvordan myndighetene har ivaretatt ansvaret sitt i forbindelse med ulykken. De har vurdert fire hovedproblemstillinger, og det er myndighetenes ansvar for å

1. klargjøre årsakene til ulykken
2. kartlegge ansvaret for ulykken
3. følge opp anbefalingene fra granskingsarbeidet
4. følge opp etterlatte og overlevende etter ulykken

Jeg er enig med dem som mener at Riksrevisjonens rapport er god, innholdsrik og grundig. Den reflekterer kunnskapen som foreligger i dag og gir en helhetlig og pedagogisk god fremstilling av en komplisert sak.

Petroleumsnæringen var fortsatt i sin barndom på norsk sokkel i 1980, og Kielland-ulykken var en katastrofe for næringen. Det var også en vekker for petroleumsnæringen Norge. Endringer i reguleringen av næringen måtte til for å redusere risikoen for tilsvarende ulykker i fremtiden. Dagens HMS-regime innenfor olje og gass er utviklet på bakgrunn av erfaringer siden oppstarten av petroleumsvirksomheten i Norge. Ulike hendelser og granskinger samt utstrakt dialog med partene har vært viktige bidrag i utviklingen. Det er ingen tvil om at særlig Kielland-ulykken førte til omfattende endringer. Den ble på mange måter et vendepunkt i arbeidet med helse, miljø og sikkerhet på norsk sokkel.

Og ulykken ble grundig gransket. Læringen etter ulykken førte over tid til omfattende endringer i regelverk og tilsynsoppfølging. Ansvaret til reder og operatør ble tydeliggjort. Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet fikk et samlet ansvar for tilsyn med sikkerhet på sokkelen. Dette var viktige endringer som la grunnlaget for dagens HMS-regime i petroleumsvirksomheten. Dette regimet med funksjonelle krav gir en klar ansvarliggjøring av næringen, et systembasert tilsyn og vekt på to- og trepartssamarbeidet. Det har bidratt til positiv utvikling og et høyt sikkerhetsnivå på norsk sokkel. Dette er avgjørende forutsetninger i en industri med et iboende potensial for store ulykker. Jeg vil også her vise til innlegget som Anniken Hauglie holdt tidligere, som har tydeliggjort mye av det samme.

Å opprettholde og forbedre HMS-nivået i petroleumsvirksomheten er et kontinuerlig arbeid som må prioriteres hver eneste dag. Gode sikkerhetsresultater er ferskvare som stadig må gjenskapes. Dagens klare myndighetsfordeling, ansvarliggjøring og samarbeidet mellom myndigheter, selskaper og fagforeninger er

suksessfaktorer som er viktig for å få til dette. Jeg er derfor en varm forsvarer av dette systemet.

De overlevende etter ulykken fikk et godt tilbud om hjelp sammenlignet med hva som var vanlig i 1980. Samtidig viser Riksrevisjonens undersøkelse at Sosialdepartementet på den tiden ikke prioriterte å bruke ressurser på de etterlattes behov for hjelp og oppfølging, selv om det medisinske fagmiljøet pekte på et slikt behov.

Mye har skjedd i løpet av de siste 40 årene når det gjelder oppfølging av berørte etter kriser og katastrofer. Vi står i dag vesentlig bedre rustet for å ivareta overlevende og etterlatte når kriser og katastrofer rammer. Jeg forstår samtidig at disse systembedringene over tid ikke er til like stor hjelp for personer som ble rammet av kriser og katastrofer før forbedringene skjedde. At så mange av de berørte opplever at helsemyndighetene ikke sørget for tilstrekkelig hjelp og oppfølging i tiden etter ulykken, er noe jeg synes er svært leit og beklagelig.

For at petroleumsnæringen skal ivareta alle viktige samfunnshensyn og samtidig sørge for en mest mulig effektiv ressursutnyttelse, er det viktig med god organisering og klart definerte ansvarsområder, både mellom næringsaktørene og myndighetene og også internt mellom de ulike myndighetene. Ansvaret for de ulike rollene i utøvingen av petroleumpolitikken er delt: Olje- og energidepartementet har ansvar for ressursforvaltningen og for petroleumssektoren som sådan. Sikkerhet og beredskap i sektoren på ulykkestidspunktet og senere, ansvar for granskningen av ulykken og ansvar for oppfølgingen av de overlevende og etterlatte etterpå ligger under andre departementers ansvarsområder. Som følge av ansvarsforholdene i sektoren ba Riksrevisjonen i arbeidet med Dokument 3:6 for 2020–2021 om kommentarer fra arbeids- og sosialministeren, helse- og omsorgsministeren, justis- og beredskapsministeren og næringsministeren, som alle har konstitusjonelle ansvar for de problemstillinger som tas opp i rapporten.

La meg så til slutt i min innledning kommentere på de spørsmålene jeg er invitert til høringen for å være med på å belyse i dag. Jeg har på de ulike områdene innhentet informasjon fra de ansvarlige statsrådene.

Det første gjelder Riksrevisjonens konklusjon om at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking. Dette er et tema som falt under justis- og beredskapsministerens ansvarsområde da den ble gjennomført. Som justis- og beredskapsministeren skriver i sitt brev til Riksrevisjonen, kommer ikke Justis- og beredskapsdepartementet til å ha noen konkret oppfølging som følge av undersøkelsen. Jeg har ikke noe mer å legge til på dette punktet.

Det andre temaet er: Ansvarsforholdene rundt ulykken er ikke fullstendig kartlagt. Dette er et tema som også falt under justis- og beredskapsministerens ansvarsområde, og jeg har merket meg at Riksrevisjonen skriver:

«Det er en svakhet at granskingen ikke kartla ansvaret til de private selskapene tilstrekkelig.»

Samtidig vises det til følgende:

«Det vil imidlertid være vanskelig i dag å finne pålitelig og presis informasjon om hvordan selskapene i praksis ivaretok ansvaret for sikker drift. Det er over 40 år siden ulykken, og det vil derfor være stor usikkerhet rundt ny informasjon fra vitner. I tillegg mangler det sentrale dokumenter, og det er usikkert om alle arkivene er komplette.»

Riksrevisjonen konkluderer gjennomgangen med at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking av Alexander Kielland-ulykken, og som justis- og beredskapsministeren skriver i sitt brev til Riksrevisjonen, kommer ikke Justis- og beredskapsdepartementet til å ha noen konkret oppfølging som følge av undersøkelsen.

Det tredje temaet handler om mangelfull oppfølging av overlevende og ingen oppfølging av de etterlatte etter ulykken. Dette er et område som faller inn under helse- og omsorgsministerens ansvarsområde. I sitt svarbrev til utkast til rapporten kommenterer helse- og omsorgsministeren på den mangelfulle oppfølgingen av overlevende og ingen sentral oppfølging av de etterlatte. Han uttrykker bl.a.:

«At så mange av de berørte opplever at helsemyndighetene i liten eller ingen grad har sørget for tilstrekkelig hjelp og oppfølging i tiden etter ulykken, er svært beklagelig.»

Dette er jeg enig i, som jeg sa innledningsvis, og jeg vil gjerne personlig få uttrykke medfølelse med dem det gjelder.

For det fjerde: Hvordan har ansvarlige myndigheter tatt lærdom om hvordan håndtere større ulykker og kriser i dag? Dette spørsmålet berører flere ulike departementers ansvarsområder.

For å ta petroleumssektoren og litt mer om lærdommene der først: Det er i dag et høyt sikkerhetsnivå i norsk petroleumsvirksomhet. Den er i en helt annen verden enn i den tidlige fasen i petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Det er aktørene i næringen som har ansvaret for operasjonell leting, utbygging og drift, herunder for HMS i sin virksomhet. Det aller viktigste er å forebygge hendelser, herunder store ulykker, og det jobbes hardt hver eneste dag hos alle involverte for å sikre dette. Det er videre bred enighet om at utviklingen i regelverks- og tilsynsordningen som skjedde i etterkant av Alexander Kielland-ulykken, og som har

ført til dagens HMS-regime, har hatt stor betydning for denne positive utviklingen. Og basert på det høye risikopotensialet og den raske teknologiske utviklingen i næringen mener regjeringen selvsagt at det etablerte HMS-regimet fortsatt må ligge til grunn. To- og trepartssamarbeidet er en viktig bærebjelke i regimet og må videreutvikles fortløpende. På samme måte må Petroleumstilsynet som tilsynsmyndighet tilpasse seg utviklingen i næringen og fortsatt være et sterkt og tydelig tilsyn.

Om en ulykke skulle ramme Norge i dag, har det skjedd mye siden 1980. Og systemet for sentral krisehåndtering er styrket betydelig i de senere år. Justis- og beredskapsdepartementet er fast lederdepartement ved sivile nasjonale kriser med mindre noe annet er bestemt, dette for å sikre tidlig håndtering og skape et godt beslutningsgrunnlag for håndtering av ulykken eller krisen. Alle departementer beholder imidlertid sitt ansvar og sin beslutningsmyndighet for sine respektive saksområder. Jeg viser for øvrig til at justisministeren i sitt svar til Riksrevisjonen skriver at den kunnskapen som ligger i rapporten, vil bli tatt med i det videre arbeidet for en åpen og god justis- og beredskapssektor.

Møtelederen: Det er et halvt minutt igjen.

Statsråd Tina Bru: Når det gjelder helsemessig oppfølging av berørte etter kriser og katastrofer, viser jeg til svarbrevet i saken fra helse- og omsorgsministeren.

Som ansvarlig for petroleumssektoren som helhet har jeg merket meg at Riksrevisjonen har gjort en grundig gjennomgang av myndighetenes arbeid med ulykken. Jeg mener rapporten gir et viktig bidrag til historien og forhåpentligvis noen gode svar til overlevende og etterlatte som fortsatt er sterkt berørt av ulykken. Men den gir også en viktig påminnelse om viktigheten av å verne om og fortsatt videreutvikle arbeidet med å sikre et høyt HMS-nivå i sektoren.

Til slutt vil jeg også, som komitélederen var inne på innledningsvis, be om forståelse for at hva jeg kan belyse av spørsmål om tema andre statsråder enn jeg har det konstitusjonelle ansvaret for, er begrenset. Takk for oppmerksomheten.

Møtelederen: Takk for det, og takk for en god innledning. Som jeg allerede ga uttrykk for ved innledningen, er vi innforstått med at det er mye her som ikke er ditt konstitusjonelle ansvar, men det er i forståelse med regjeringa selv at vi har valgt å innkalle én statsråd og ikke alle statsrådene.

Da går vi løs på komiteens utspørring. Denne bolken er organisert slik at saksordføreren først får 10 minutter, deretter får hvert av de øvrige partiene 5 minutter til eventuelle oppfølgingsspørsmål til deg. Da

gir jeg først ordet til sakens ordfører, som er Svein Harberg.

Svein Harberg (H): Takk, komitéleder, og takk til statsråden for en god innledning som peker på ansvarsområder som ligger mange steder. Jeg tenkte jeg kunne begynne med et spørsmål om følgende: Statsråden har i sin portefølje politikkområdet olje- og gassnæringen, som hun arbeider mye med. Når vi ser historien her, fra 1970-tallet og fram til i dag, har det vært mye endringer i hvor ansvaret ligger, hvor kontroll ligger, hvor HMS ligger, osv. Opplever statsråden at ansvarsfordelingen slik den er i dag, mellom mange departement, er til hinder for god og sikker oppfølging av sikkerhetsarbeidet i næringen? Og dette er en dialog mellom saksordføreren og statsråden, så det er bare å svare når jeg har spurt.

Statsråd Tina Bru: Takk for spørsmålet. Jeg mener at ansvarsfordelingen i sektoren er klar, og den er tydelig og god, og den er jo også et resultat av ikke minst det vi lærte etter Alexander Kielland-ulykken, som viste at det var nettopp et behov for å klargjøre den. Det har ført til at vi i dag har et system som har en tydelig rollefordeling, men som ja, er omfattende. Men det skulle på en måte også bare mangle, gitt at dette er en sektor som trenger det, som har potensial for store ulykker med store konsekvenser, og da er nettopp ansvarsfordelingen og rollene til de forskjellige aktørene viktig. Jeg mener ikke at dette er et hinder for sikkerhetsarbeidet, jeg mener tvert om at det er bra for sikkerhetsarbeidet. Det er i hovedsak Arbeids- og sosialdepartementet med Petroleumsstilsynet som har myndighetsansvaret for sikkerhet, beredskap, arbeidsmiljø og sikring i alle faser av virksomheten. Og så er det Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet som har myndighetsansvaret for ressursforvaltningen.

Norsk petroleumsvirksomhet er selvfølgelig veldig godt regulert, gjennom mange lover og forskrifter, noe som innebærer at alle de sentrale aktivitetene i alle fasene av virksomheten krever tillatelse. Det er samtykker som må til, godkjenninger fra myndighetene, og det er et strengt regime, men det mener jeg også har tjent oss svært godt og gjort at vi tross alt har et veldig høyt sikkerhetsnivå på norsk sokkel. Det skal vi hver dag jobbe for å bevare, for jeg mener at det også er en del av næringens grunnlag for å kunne eksistere.

Man skal være trygg når man går på jobb offshore, og det må vi jobbe sammen om hver eneste dag for å sikre er tilfellet også i fremtiden. Her vil jeg også bare fremheve viktigheten av trepartssamarbeidet, og de samarbeidsarenaene som eksisterer innenfor utviklingen av sikkerheten og regelverket på sokkelen er svært viktige. Det tror jeg også er noe av grunnen til at det –

selv om regelverket er omfattende og til dels komplisert – i sektoren generelt er en god forståelse av rolledelingen og hvordan regelverket fungerer, fordi alle partene ofte også er med på utviklingen av regelverket når det trengs endringer for å forbedre sikkerheten.

Svein Harberg (H): Takk skal du ha. Det som nok oppleves som en utfordring, spesielt for Kielland-nettverket, men også for oss som skal håndtere denne saken, er at det var veldig liten tillit til den opprinnelige granskingen, delvis fordi en ikke fikk de svarene en skulle ønske, og delvis fordi det var spørsmål som ikke ble stilt. Så har Riksrevisjonen i sin konklusjon begrunnet det med at det virker lite trolig at en får veldig mange nye opplysninger i dag hvis en skulle gjøre en ny gransking, og derfor anbefaler de å ikke gjøre det. Men det er fortsatt en utfordring at det sitter en stor gruppe mennesker og ikke har tillit til det staten har gjort i oppfølgingen her, enten det er storting eller regjering. Har du en kommentar til om det er noe som kunne rettet på det?

Statsråd Tina Bru: Jeg tror det er vanskelig for meg å peke på hva som kan rette opp i det. Men jeg har lyst til å si at jeg har ingen problemer med å forstå at når man har mistet noen i en sånn type ulykke, og man sitter igjen og føler at man ikke har fått alle svar, så er det vanskelig å legge det bak seg. Så jeg har veldig stor forståelse for det arbeidet som Kielland-nettverket har gjort. Jeg har forståelse for at de fortsatt føler det er spørsmål man ikke har fått svar på, men som Riksrevisjonens rapport også peker på, er det nok en del av de spørsmålene som det vil være vanskelig å få svar på, nettopp fordi det er så mange år siden dette skjedde. Mye har også gått tapt siden den tid, nettopp av den årsak at det er lenge siden.

Utover det mener jeg, som jeg også sa i innledningen min, at rapporten fra Riksrevisjonen er god og grundig, men hvordan den eventuelt skal følges opp videre, må Stortinget selv ta stilling til.

Svein Harberg (H): Frode Alfheim i Industri Energi hadde en uttalelse som jeg merket meg. Han poengterte at det kan virke som om nettverket trenger en adresse for dialog. Er det noe statsråden kunne tenke seg å bidra til, hvis det er det som skal til – og som kanskje uansett skal til, samme hvilken konklusjon Stortinget faller ned på nå – i videre arbeid?

Statsråd Tina Bru: Jeg må innrømme at jeg er litt usikker på hva som ligger i det, men hvis Kielland-nettverket vil henvende seg til meg, skal jeg selvfølgelig ta imot den henvendelsen og også gi svar på den, hvis det er et ønske de har.

Svein Harberg (H): Bare et siste spørsmål: Du har vært inne på og vist til – både fra egen oppfatning og fra andre statsråder – det som har skjedd i sikkerhetsregimet etter Kielland-ulykken. Det er mange ting, og du skal slippe å repetere alle de tingene, men er det noe med holdning, noe med sikkerhet som du tenker er ekstra viktig å trekke fram, der vi kan si at dette er et direkte resultat av denne ulykken?

Statsråd Tina Bru: Det tror jeg er mange ting. Det er mange ting som er et direkte resultat av den ulykken og alt det den viste var mangelfullt ved sikkerheten på sokkelen. Men igjen: Dette regelverket har jo vært i kontinuerlig utvikling i alle de årene vi har hatt aktivitet på sokkelen, og det vil fortsette å være i utvikling, rett og slett fordi det er en rask teknologisk endring i måten næringen opererer på, og da vil man også ha behov for å utvikle regelverk for å ivareta sikkerheten. Men jeg tror også, som det ble påpekt i rapporten fra Riksrevisjonen, at myndighetene lærte mye av dette. De fulgte også opp de anbefalingene som kom den gangen, for å styrke arbeidet.

Hvis jeg skal prøve å trekke frem en generell ting som jeg mener er en av de aller største styrkene ved sikkerhetsarbeidet på sokkelen i Norge, så er det det tette og gode partssamarbeidet som vi har. Jeg er veldig tilhenger av det. Jeg tror vi må fortsette å bruke det som en arena fremover, og det er sammen vi finner de gode løsningene. Så tror jeg selvfølgelig også det er viktig å fortsette å fokusere på at vi skal ha en sterk og god tilsynsmyndighet gjennom Petroleumstilsynet, at de er rigget til å kunne gjøre jobben sin på en god måte, til å føre et tilsyn for å passe på at alle som drar på jobb i næringen, også skal komme hjem igjen på en trygg og fin måte.

Svein Harberg (H): Takk for det. Da har jeg ikke flere spørsmål.

Møtelederen: Da går vi over på 5 minutter til hvert parti. Jeg gir ordet til Svein Harberg, denne gang som komiteens nestleder.

Svein Harberg overtok her som møteleder.

Møtelederen: Og da gir jeg ordet til Dag Terje Andersen, som skal stille spørsmål på vegne av Arbeiderpartiet. 5 minutter – vær så god.

Dag Terje Andersen (A): Takk for det. Og nok en gang takk for en god og grundig innledning. Jeg har lyst til å begynne med å følge opp litt av det Harberg var inne på knyttet til mulighetene for å skaffe fram ny kunnskap. Du har sagt litt om det, men jeg vil gjerne be om din vurdering: Tror du det er mulig på noen av de

områdene som Riksrevisjonen påpeker er ubesvart, at en ny granskingskomisjon kunne klare å finne nye fakta og nye svar – med utgangspunkt i ditt ansvar for hele bransjen?

Statsråd Tina Bru: Jeg må innrømme, komitéleder, at jeg synes det er vanskelig å skulle spekulere i det, og jeg mener at jeg heller ikke har kompetanse til å gjøre en sånn vurdering. Vi har fått belyst også gjennom høringen i dag at det er mange ulike syn på det. Noen peker på at vi har andre tekniske verktøy i dag, som kanskje kunne gitt andre svar. Andre peker på at det nok kanskje ikke ville gitt de svarene, rett og slett fordi vi ikke har det materialet tilgjengelig. Så jeg er nok ikke helt komfortabel med å skulle anta noe basert på den rapporten fra Riksrevisjonen. Jeg tror kanskje Riksrevisjonen ville vært bedre skikket til å svare ordentlig på det spørsmålet enn det jeg har mulighet til.

Dag Terje Andersen (A): Det er greit. Så har du understreket – med rette – alvoret i den saken vi her behandler, og konsekvensene for dem som ble hardest og nærmest rammet. Da er mitt spørsmål, og det går muligens litt på utsida av ditt konstitusjonelle ansvar: Ser du som myndighetsrepresentant, som du er på vegne av regjeringa – og vi representerer Stortinget – noen muligheter for at vi i fellesskap kan lage en oppfølging av den rapporten som Riksrevisjonen har kommet med, som kunne være imøtekomende overfor noen av de behov som de pårørende og etterlatte har?

Statsråd Tina Bru: Jeg tror jeg starter med å vise til det jeg sa i innledningen min, da jeg viste til det som justis- og beredskapsministeren svarte i forbindelse med rapporten til Riksrevisjonen, at regjeringen ikke kommer til å følge opp noe videre, basert på konklusjonene i rapporten.

Så er jo dette en rapport som er bestilt av Stortinget. Det er en sak som kontroll- og konstitusjonskomiteen nå har til behandling. Hvis komiteen i forbindelse med behandlingen av denne saken skulle ønske en oppfølging fra regjeringen og sender et signal om det, vil vi selvfølgelig lytte til det, men det må da behandlingen i komiteen vise.

Dag Terje Andersen (A): Så til slutt til det som du også har understreket er viktig, lærdommen fra den gangen og endringene med tanke på både ansvarsfordeling og tydeligere oppfølging av HMS: Der har du, prisverdig, vil jeg si, opptil flere ganger nevnt betydningen av trepartssamarbeidet. Det er jo det som er så unikt, og det er det som gjør at vi slår oss på brystet og sier – i fellesskap – at vi skal være verdensledende på HMS.

Så har vi opplevd – både jeg for min del i forrige periode i arbeids- og sosialkomiteen, i kontakten med Petroleumstilsynet i forbindelse med oljeprisfallet og også i forbindelse med rapporter til kontroll- og konstitusjonskomiteen i denne perioden – at det nok har vært noe mer usikkerhet rundt om vi fortsatt er verdensledende, altså om vi går foran og utvikler oss til å bli enda bedre, eller om vi, i hvert fall i en periode, sto i fare for å få svekket den gode HMS-tjenesten som vi har i Nordsjøen. Også på landanlegg har vi hatt rapporter. Kan du si litt om det? For det er, som Frode Alfheim sa, en utfordring både når det er nedbygging i sektoren, for da er det som regel knyttet til innsparing, og når det er oppbygging i sektoren, fordi det da er flere oppgaver som skal løses. Har du en kommentar til hvordan vi da vurderer sikkerheten, og om vi har klart å ta inn igjen de utfordringene som dukket opp i den vanskelige perioden?

Møtelederen: Da har du 40 sekunder til å svare.

Statsråd Tina Bru: Jeg skal prøve å være kjapp. Det å kunne smykke seg med å være verdensledende på HMS kommer ikke gratis, og det kommer ikke hvis man bare begynner å ta for gitt at det er sånn det er. Så den dialogen må man ha kontinuerlig, hele tiden.

Så tror jeg det vil være delte meninger i bransjen, både mellom fagforeninger og ulike selskaper og ulike ansattrepresentanter, om hvorvidt f.eks. det at man har hatt kostnadskutt, rammer sikkerhet og vedlikehold, og ikke minst kritisk vedlikehold.

Jeg har selv deltatt i møter med Petroleumstilsynet for å diskutere det temaet, og jeg kan iallfall forsikre komiteen om at jeg er opptatt av dette. Vi har også hatt noen uheldige hendelser. Nettopp derfor har regjeringen styrket Petroleumstilsynet de siste årene, da med hovedformål å begrense og selvfølgelig hindre alvorlige ulykker.

Møtelederen: Da er tiden ute, og møteledelsen går tilbake til komitélederen.

Dag Terje Andersen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Ordet går da til Nils T. Bjørke, som har 5 minutter til disposisjon på vegne av Senterpartiet.

Nils T. Bjørke (Sp): Takk for det.

Eg lurer litt på: Kva meiner du er årsaka til at delar av bevismaterialet vart lånt ut til den franske handelsretten, og at det ikkje vart sytt for at det vart returnert etterpå?

Statsråd Tina Bru: Nå var jeg litt usikker på om jeg skulle få tildelt ordet, eller om jeg bare skal ta det?

Nils T. Bjørke (Sp): Berre ta det.

Møtelederen: Opplegget er sånn at tida disponeres av spørreeren, og du svarer så fort du har fått spørsmålet, uten at jeg blander meg inn.

Statsråd Tina Bru: Ok, greit.

Nei, det har jeg dessverre ikke noe svar på. Det klarer jeg ikke å gi et svar på her jeg sitter.

Nils T. Bjørke (Sp): Kva meiner du om at Veritas, som var part i saka, vart involvert i granskinga? Sjølv om du ikkje var innblanda i det, korleis tenkjer du ein ville handtert ei slik sak i dag?

Statsråd Tina Bru: Det har jeg heller ikke noe grunnlag for å ha noen mening om i forbindelse med denne høringen og Riksrevisjonens rapport.

Nils T. Bjørke (Sp): Me håpar jo at du kan ha ei mening om det at ein part i saka vert involvert i granskinga. Ville det skjedd om ulykka hadde vore i dag?

Statsråd Tina Bru: Uten å ta stilling til hva som faktisk skjedde den gangen og den konkrete saken, for det har jeg faktisk ikke godt nok grunnlag for, her jeg sitter, å kunne mene så mye om, men generelt vil jeg si at selvfølgelig har vi regler for slikt i dag og for habilitet hvis man skal være med og granske ulykker. Man har også en egen havarikommisjon som er uavhengig på en helt annen måte, hvis det skulle være nødvendig i en ekstrem hendelse eller en stor ulykke. Så vi har selvfølgelig regler for dette i dag.

Nils T. Bjørke (Sp): Du har sikkert fulgt høyringa før i dag. Frå fagforeningane er det fleire som seier at dei føler det trengst ei gransking for å koma tettare inn på utfordringa med sikkerheit, og at dei føler at sikkerheita ikkje er på plass med samarbeidet i dag. Meiner du det er nødvendig med ein gjennomgang av det som skjedde i Alexander Kielland-ulykka, for å styrkja sikkerheitsarbeidet i dag?

Statsråd Tina Bru: Jeg tror sikkerhetssituasjonen på sokkelen i dag og arbeidet med utviklingen av regelverk rundt sikkerhet i dag er noe helt annet enn det var for 40 år siden, da Alexander Kielland-ulykken skjedde.

Selvfølgelig har vi lært mye av den hendelsen. Det peker selvfølgelig også Riksrevisjonen på i sin rapport. Men hvorvidt det hadde vært grunn til å ha en ny gransking for å se på dagens sikkerhetsregime opp mot det som hendte med Alexander Kielland, er jeg mer usikker på.

Vi har mange måter å diskutere sikkerhetsarbeidet på sokkelen på, og utviklingen av den politikken. Det har man også full anledning til å ha debatter om i Stortinget og på andre arenaer ellers, hvis man ønsker det.

Som sagt: Jeg mener sikkerhetsarbeidet på sokkelen i dag er godt, men hvis komiteen ønsker å følge opp dette videre, tror jeg kanskje de bør snakke mer med arbeids- og sosialministeren, som tross alt har ansvaret for dette arbeidet.

Nils T. Bjørke (Sp): Eg berre registrerer det som arbeidstakarorganisasjonane seier, at dei tydelegvis føler at det kan vera tungt å nå fram. Og det er vel olje- og energiministeren som har ansvaret for næringa.

Statsråd Tina Bru: Det er riktig at jeg har ansvaret for sektoren, overordnet, og for ressursforvaltningen, men det er ikke jeg som har ansvaret for HMS eller tilsyn på sokkelen. Det betyr ikke at jeg ikke er engasjert i spørsmålet, for det er helt naturlig når man har det overordnede ansvaret for sektoren. Det føler jeg også at jeg har vist i en del av mine svar i høringen så langt, at jeg er opptatt av det. Men utviklingen og Petroleumstilsynets arbeid og hvordan man innretter HMS-regimet på sokkelen, tilligger arbeids- og sosialministerens ansvarsområde.

Nils T. Bjørke (Sp): Då reknar eg med at det minkar på tida. Eg har ikkje fleire spørsmål.

Møtelederen: Da går vi videre til Freddy André Øvstegård, som stiller spørsmål på vegne av SV innenfor en ramme på 5 minutter. Vær så god.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for det, og takk til Tina Bru for en god innledning.

Jeg tenkte å starte med et spørsmål om det du viste til da du refererte til noen av argumentene mot en ny gransking, det samme som Riksrevisjonen peker på i sin undersøkelse og rapport, nemlig at det kanskje vil være praktisk vanskelig fordi ting har gått tapt, at det har skjedd ting på 40 år, og sånt noe. Men hvis vi godtar det, og da heller stiller spørsmålet om det ville være andre årsaker til at Stortinget burde se på dette på nytt, sette ned en ny granskingskommisjon eller gjøre annen type arbeid, mener statsråden at det kan være andre argumenter selv om man ikke skulle få flere konkrete svar når det gjelder de ubesvarte spørsmålene, for å igangsette et nytt arbeid?

Statsråd Tina Bru: Jeg mener, som jeg har sagt tidligere også, at dette er en rapport som Stortinget ønsket, som Stortinget bestilte av Riksrevisjonen. Hvordan Stortinget ønsker å følge den rapporten opp videre, må Stortinget selvfølgelig bestemme selv. Hvis Stortinget

skulle komme til den konklusjonen at her bør det granskes videre eller følges opp på en eller annen måte, og henvender seg til regjeringen om det, vil selvfølgelig regjeringen ta stilling til det hvis det skulle komme.

Grunnen til at jeg henviste til det jeg gjorde i innlegget mitt, om svaret fra justis- og beredskapsministeren, var å vise at vi, eller regjeringen, ved justis- og beredskapsministeren, ikke har tenkt å følge opp noe videre i denne saken på bakgrunn av konklusjonene fra Riksrevisjonen. Men hvordan Stortinget ender opp med å behandle denne rapporten, er selvfølgelig opp til Stortinget og ikke regjeringen.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for det.

Grunnen til at jeg stilte spørsmålet, var at det er viktig fordi granskingen fra den gangen har så lav tillit blant de overlevende og berørte som den har, og om statsråden har noen mening rundt det, som et selvstendig argument for den vurderingen Stortinget skal gjøre.

Jeg vil stille et annet spørsmål rundt dette med å ta lærdom, for flere av fagforeningene peker på én konkret utfordring i sine innlegg i høringen i dag, og det dreier seg om en kjent sak, nemlig ansvaret for sikkerhet når det gjelder flerbruksfartøy. Derfor vil jeg gjerne stille spørsmålet til deg, Bru, om du mener at vi fremdeles har noen lærdommer som må tas på sikkerhetsarbeidet, 40 år etter katastrofen.

Statsråd Tina Bru: Dette mener jeg at jeg allerede har sagt mange ganger, at det er et arbeid som er i kontinuerlig utvikling. Man er ikke ferdig på et gitt tidspunkt med å passe på at vi har et godt HMS-regime på sokkelen. Det er derfor vi fortsatt har tett samarbeid om disse spørsmålene. Vi har f.eks. Sikkerhetsforum, som er kjempeviktig, vi har Regelverksforum, og vi har Samarbeid for Sikkerhet. Vi har mange ulike arenaer hvor disse temaene diskuteres.

Det er selvfølgelig også politiske diskusjoner rundt dette på Stortinget, og det har vært det i flere forskjellige runder. Så dette er ikke en debatt vi blir ferdige med. Jeg har også deltatt i mange av disse diskusjonene. Jeg har også møtt representanter for ansatte som er opptatt av dette spørsmålet. Så ja, jeg er for så vidt enig i at vi aldri blir ferdige med å diskutere hvordan vi skal sørge for at vi faktisk har verdens beste HMS-arbeid på norsk sokkel.

Freddy André Øvstegård (SV): En kjapp oppfølging på det, for spørsmålet dreide seg egentlig konkret om dette med ansvar for sikkerhetsarbeidet, som jo er en veldig viktig lærdom fra Alexander Kielland. Når flere fagforeninger her i dag peker på fortsatt uklart ansvar når det gjelder flerbruksfartøy helt konkret, har statsråden en kommentar til det?

Statsråd Tina Bru: Da må jeg også bare be om forståelse for at det er litt vanskelig for meg å gå inn i den tematikken, all den tid det ikke er et ansvarsområde som ligger til meg. Jeg er ikke godt nok forberedt her jeg sitter nå, i denne høringens anledning, til å gå inn i en diskusjon om det spesifikke temaet.

Freddy André Øvstegård (SV): Da er vel tiden ute, så da sier jeg takk.

Møtelederen: Har vi nå med oss Terje Breivik? OK. Da disponerer du inntil 5 minutter på vegne av Venstre. Vær så god.

Terje Breivik (V): Tusen takk for det, leiar. Og takk til statsråden for innleiinga og svara så langt.

Eg har for så vidt ikkje noko nytt spørsmål. Du har jo fått det same spørsmålet i to variantar, som gjeld det som kanskje er det me i fellesskap er mest opptekne av, og som er det mest hjarteskjerande i denne saka, altså dette at dei overlevande og etterlatne sjølv etter 41 år ikkje har klart å få ro rundt denne saka og vera fornøgde med dei svara som har kome. Spørsmålet mitt var eigentleg i same gate og gjekk på korleis me som dei fremste representantane for styresmaktene, Stortinget fyrst og fremst, men òg regjeringa som det utøvande organ, i fellesskap kunne ha bidratt til å gjera eit nytt forsøk på å koma Kielland-nettverket i møte.

Eg respekterer jo veldig det som du no er veldig tydeleg på, at i og med at det er Stortinget som har bestilt rapporten og Stortinget som har initiert jobben, er det nødvendigvis også Stortinget som sjølv må svara på det. Så set me sjølv sagt pris på at du er så til dei grader på tilbudssida – litt avhengig av det svaret som me kjem med.

Det får vera min bruk av kontrollinstituttet.

Statsråd Tina Bru: Jeg oppfattet egentlig ikke noe spørsmål.

Terje Breivik (V): Eg har ingen ytterlegare spørsmål utover dei som er komne. Det var eigentleg berre for å understreka det som eg reknar med at me no alle saman er mest opptekne av.

Statsråd Tina Bru: Kan jeg bare, hvis jeg får lov, få legge til at jeg synes også at noe av det vondeste å lese om i rapporten fra Riksrevisjonen er den veldig manglende tilliten mange har hatt til den granskningen som ble gjennomført for mange år siden. Det smerter. Det er en utrolig opprivende sak. Jeg synes det er en sak som det er veldig vondt å jobbe med, noe jeg også har hørt flere andre i komiteen gi uttrykk for i løpet av dagen. Jeg tror vi alle deler i alle fall den forståelsen og oppfat-

ningen av at det er en vond ting å lese om og måtte forholde seg til.

Møtelederen: Hvis vi kan oppfatte det som at det var siste spørsmål fra Breivik, går vi videre til Ulf Leirstein, som disponerer inntil 5 minutter. Vær så god.

Ulf Isak Leirstein (uavh): Takk for det, komitéleder, og takk til statsråden for en veldig god innledning. Jeg synes det var veldig bra og klar tale fra statsråden.

Det er også påpekt at det nå er opp til Stortinget hva vi vil gjøre og lande på. Det får vi jo svaret på om noen uker. Men hvis det er slik at Stortinget lander på at man ikke ønsker en fullstendig ny gransking, vet vi f.eks. at i Kielland-nettverket er det veldig mye kompetanse.

Jeg opplever at statsråden er på tilbudssiden.

Har statsråden gjort seg noen tanker om følgende: Hvis Stortinget skulle vedta ikke å ha en fullstendig ny gransking, ser man for seg at det er noe regjeringen eller statsråden da kan ta initiativ til å gjøre i ettertid, altså med en utvidet dialog med nettverket? Eller er det andre ting? Har hun gjort seg noen tanker om det nå, eller er det noe man vil komme tilbake til når Stortinget har konkludert?

Statsråd Tina Bru: Takk for spørsmålet. Nei, jeg er ikke kjent med at vi har gjort oss noen tanker om det foreløpig, men som jeg sa: Hvis Kielland-nettverket skulle henvende seg til meg, vil jeg selvfølgelig følge opp den henvendelsen. Jeg mener også at arbeidet de har gjort i det nettverket, har vært veldig viktig, ikke minst den rollen som Odd Kristian Reme har hatt. Han har jo også vært til hjelp for myndighetene i forbindelse med andre kriser, og vi har lært mye av ikke minst det pårørendearbeidet som Kielland-nettverket egentlig gikk i bresjen for, og som var helt mangelfullt før denne ulykken skjedde, og rett etterpå. Vi lærte masse av det, og det har vært helt uvurderlig, tror jeg, for måten vi i dag håndterer slike henvendelser og ikke minst oppfølging og informasjon til de pårørende på. Det er bare å berømme det arbeidet. Det tror jeg vi har lært mye av til nå, og vi vil sikkert kunne fortsette å lære av den typen arbeid også fremover.

Ulf Isak Leirstein (uavh): Takk for det. Jeg synes det var et veldig bra svar. Jeg tolker deg også dit hen at når Stortinget har konkludert, og hvis det ikke skal være en fullstendig ny gransking, så er du på tilbudssiden og rett og slett ser hvordan man kan nyttiggjøre seg det nettverket og se om man kan ha bestemte prosesser for til en viss grad å imøtekomme nettverket og det de har vært opptatt av. Så ligger ballen eventuelt også litt hos dem når man vet hva Stortinget konkluderer med.

Men takk for at du er så imøtekomende. Det setter nok alle sammen veldig stor pris på.

Møtelederen: Det er fremdeles tid hvis statsråden ønsker å kommentere det. Det var en ros som jeg håper hun tar til seg.

Da har jeg oppfattet at Leirstein er ferdig. Vi har til slutt mulighet til en 5 minutters åpen runde med tillegsspørsmål, men jeg har så langt ikke fått beskjed om at det er noen som har tegnet seg. Er det fremdeles riktig?

Freddy André Øvstegård, vær så god.

Freddy André Øvstegård (SV): Takk for det, komitéleder.

Jeg kunne tenke meg å stille et siste spørsmål, og det er om statsråden i kraft av sin del av ansvaret for bransjen i dag ser noen fortsatt ubesvarte spørsmål etter ulykken. I så fall, hva er det største ubesvarte? Har statsråden noen tanker om eller kommentarer til om det er noe vi kan gjøre med det i fellesskap?

Statsråd Tina Bru: Nå har jeg jo fått noen alternativer av dette spørsmålet i noen runder, og jeg beklager, men jeg tror det er vanskelig for meg å gi noen konkret vurdering av det. Som jeg har sagt, mener jeg at rapporten fra revisjonen er grundig. Den er god. Den peker på at ja, det finnes fortsatt noen spørsmål som man ikke har svar på, og den peker også på at det nok vil være veldig vanskelig å få de spørsmålene besvart om man skulle hatt en ny granskning. Utover det har ikke jeg noen selvstendig vurdering her og nå av hvorvidt det ville gitt noen flere svar. Det klarer jeg ikke å gi en anbefaling eller vurdering av til komiteen.

Møtelederen: Da har vi et muligens siste spørsmål fra Nils T. Bjørke. Vær så god.

Nils T. Bjørke (Sp): Det er jo tydeleg både frå nettverket og frå fleire av fagorganisasjonane at dei ynskjer ein ny granskingskommisjon. Eg er litt usikker på kva ein kan få ut av ein slik kommisjon i dag. Kan ein sjå føre seg nokon mellømløysingar her, der ein får eit samarbeid med dei etterlatne sin organisasjon for å gå inn i ein del av desse spørsmåla utan å laga ein ny granskingskommisjon?

Statsråd Tina Bru: Som sagt er dette Stortingets sak, og det er Stortingets rapport, som de har bestilt. Nå skal Stortinget behandle den, en behandling som denne høringen er en del av, og komme med sin innstilling. Hvis Stortinget i den innstillingen skulle henvende seg til re-

gjeringen eller ha en konklusjon som vi skal følge opp, skal vi selvfølgelig gjøre det. Men dette er altså Stortingets sak, og jeg har lært etter de andre rundene jeg har vært i her i kontrollkomiteen, at det kanskje ikke er så klokt at jeg skal belære Stortinget i hva de skal gjøre. Dette er Stortingets arbeid.

Møtelederen: Da har jeg ikke registrert at flere har tegnet seg til spørsmål, og du får anledning til slutt til å komme med 5 minutter med oppsummerende kommentarer hvis du skulle føle behov for det. Vær så god, statsråd.

Statsråd Tina Bru: Da har jeg bare lyst til helt kort til slutt å takke for invitasjonen. Jeg synes høringen i dag har vært sterk å høre på, særlig selvfølgelig innleggene fra Kielland-nettverket. Det gjør et stort inntrykk på meg. Jeg har selv en far som har jobbet offshore. Jeg husker at han reiste ut på jobb den dagen Turøy-ulykken skjedde. Og den følelsen man sitter med da, de som er igjen på land og venter på at den de er glad i skal komme hjem, er en ufattelig vond følelse, og noen opplevde selvfølgelig det aller vondeste den dagen når de ikke kom hjem igjen.

Arbeidet vi gjør for å sikre alle som går på jobb for oss alle når de er på arbeid offshore – at det er trygt – er kanskje noe av det aller viktigste vi gjør. Jeg mener vi skal være stolte av den jobben vi har gjort på dette, den lærdommen vi tok av den forferdelige hendelsen som skjedde med Kielland, det viktige pådriverarbeidet fra partene i arbeidslivet også for å få på plass det regimet vi har i dag – det skal anerkjennes – og også den kampen som mange av de etterlatte etter Kielland har vært med og føre i så måte.

Jeg tror vel bare jeg hadde lyst til å uttrykke det til slutt og ønske dere masse lykke til med behandlingen av saken videre i komiteen.

Møtelederen: Hjertelig takk skal du ha for ditt bidrag – og samtidig takk til alle som har bidratt i løpet av dagens høring. Som det har vært nevnt tidligere i høringen, kommer vi fortsatt til å ha kontakt med Kielland-nettverket videre framover. De har vurderinger og erfaringer som man ikke får full nytte av og får brukt fullt ut i løpet av en formell høring i komiteen, så den kontakten og det arbeidet kommer til å følge komiteens arbeid med Riksrevisjonens rapport framover.

Takk til deg. Takk til alle som har deltatt på høringen. Vi er da ferdig med den. Takk for i dag.

